

تایخ هشتاد ساله پلیس ایران

نگارش

پاشا لواء مختاری

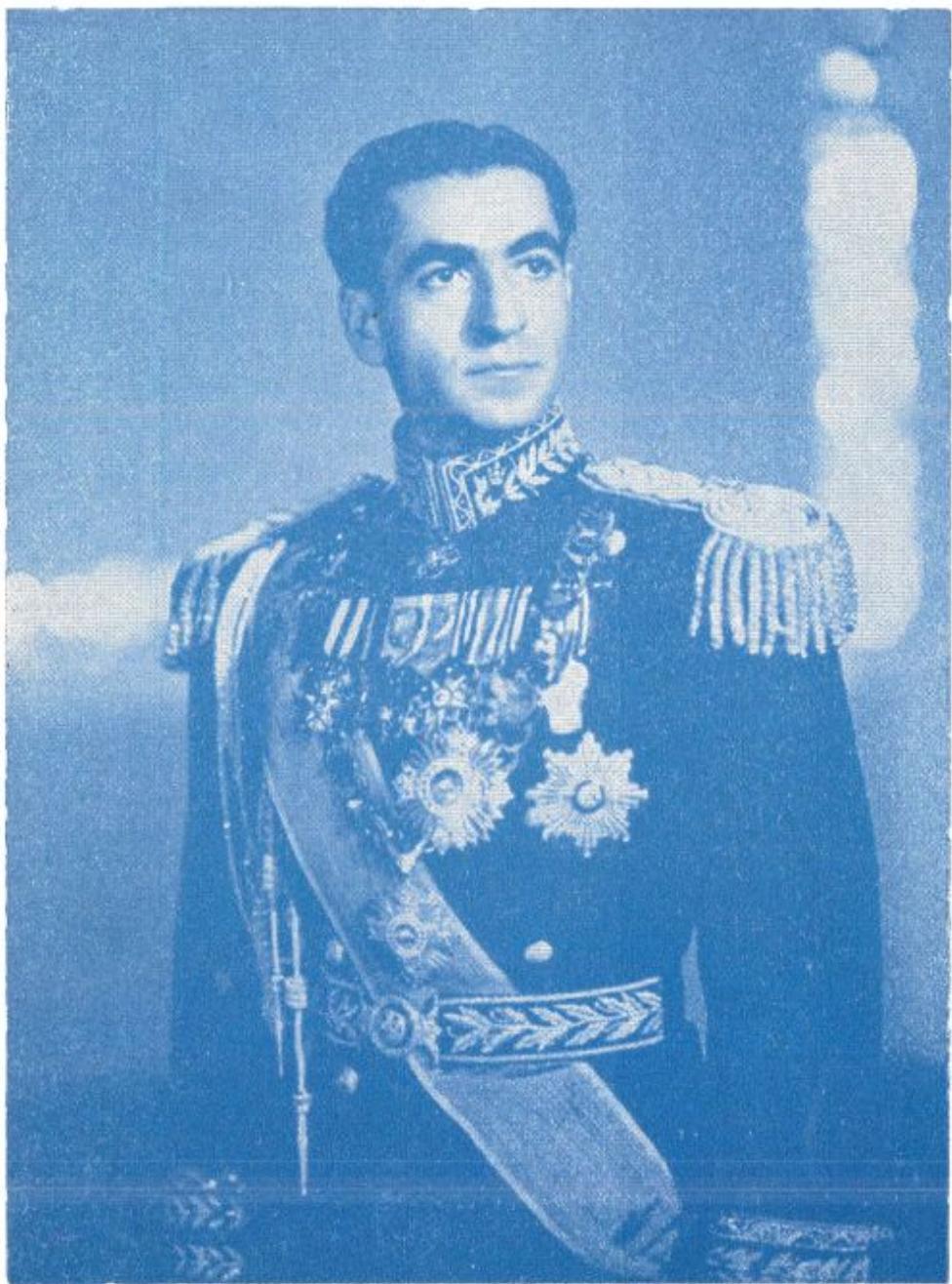
حقیقی محفوظ و مخصوص نبند است

قیمت ۳۵ ریال

شهریور ۱۳۲۹

چاچکانه اترش

اعلیٰ حضرت همایون محمد رضا شاه پهلوی شاهنشاه محبوب ایران

باقلم استاد ارجمند آقای دکتر رضازاده شفق سنا تو مرمت

تا آنجا که اینجا نسبت اطلاع دارم اطلاعاتی در باره تاسیس و تشکیلات شهربانی ایران در عصر مشروطیت در زبان فارسی وجود نداشت و تنها مجله مشتقان اطلاع از جریان تاریخی کافی نبود. کتاب حاضر که با همت مؤلف محترم آن آقای پاشا مختاری تهیه شده است او لین کتابی است از نوع خود که این موضوع مهم را تعقیب کرده و از عهدۀ آن گرچه بطور اختصار باشد برآمده است این کتاب مفید و مختصر بطوریکه دیده میشود در چهار بخش است که در ضمن آن تاریخ مختصر و نظام‌نامه و تشکیلات و تکامل شهربانی ایران با ذکر معرفی افسران و پایوران آمده است. وسازمان اداره شهربانی توضیح و تشریح شده و شهربانیهای ولایات نیز مذکور افتاده بعلاوه در آغاز کتاب هدف و منظور شهربانی بیان شده است. قریدی نیست که شهربانی ممالک عصر حاضر در راه تامین آسایش و امنیت و حفظ انتظامات و حسن جریان امور شهرها و اجرای قوانین و مقررات سهمی بزرگ دارد و بیمه‌الغه توان گفت یکی از مظاهر تمدن و شایستگی اقوام همانا تشکیلات و طرز رفتار و عملیات شهربانیهای آن اقوام است. امیدمن اینست دستگاه شهربانی جدید ایران نیز که مؤسسه‌ایست جوان و عمرش هنود به نیم قرن نرسیده است بتدریج نقایص و معایب خود را از بین برد و رو به تکامل برود و به‌هدف اصلی خود که رفاه و اقیعی مردم است هر روز نزدیکتر شود و این گونه کتابهای دیگر در شرح ارزش و عملیات و اهمیت آن بیشتر انتشار یابد و عامة مردم چنانکه سزاوار است به معنا و منظور واقعی شهربانی پی ببرند و همانطور که مأموران شهربانی باید وظائف خطیر خود را بدانند مردم نیز بنوبه خود وظائف خود را نسبت به شهربانی و کلیه مؤسسات انتظامی کشور بشناسند و عمل نمایند

طهران آذرماه ۱۳۲۹

دکتر رضازاده شرق

ا منتشر يك گتاب تاريختي

مدتى بود كه دوست خون گرم و شاداب ما آقاِي پاشالواه مختاری در اجتماعات دیده نميشد و بسياری اوقات که بدقتر کار او وارد ميشدم ويرا سخت مشغول ميديدم كتب و مجلات بسياری روی ميز او مشاهده ميشد که افکار عميق اورا معطوف داشته بود تا اينکه دانستم ايشان مشغول نگارش تاريختي در باره شهربانی ايران هستند بسيار خشنود شدم زيرا من در يكى از تأليفاتم بنام قاريئر ۲۵ ساله ارتش شاهنشاهی ايران اطلاعاتی درباره شهربانی ايران مندرج ساخته بودم ولی چون آن کتاب درباره ارتش بود نتوانستم مفصل درباره شهربانی ايران نگاشته شود جای آن را خواهد داشت که هزاران نفر مطالعه کننده داشته باشد

اکنون اين عمل را آقاِي پاشا مختاری به بهترین وجهى انجام داده اند زيرا ايشان پی برده اند که طبقه روشن کشور علاقه دارند باينکه کتابهای سازمانی کشور خود را بپيشتر مطالعه کنند و اين کتاب مخصوصاً از لحاظ اينکه بمعنویت و تشکیلات پليس بپيشتر پرداخته حتماً جالب توجه و جاذب دلها خواهد گردید

پاشا مختاری جوانی است بسيار خلائق و خوش قلب و مهربان و دارای سجايات پسندیده و چون در اين سن کم دانش عميقی گردآورده است اميد ترقیات در خشانی برای آينده ايشان دارم

۲۶ آذرماه ۱۳۲۹ ذِيِحَ اللَّهِ قَدِيمِي

مدیر روزنامه يوميه آريان

(مقدمه)

در کشور های زنده و مترقی جهان تشکیلات و سازمانهای بزرگ و کوچک دولتی بالاخص آنها نیکه بیشتر طرف توجه و مورد احتیاج مردم هستند هر کدام تاریخچه و رساله های دارند که بواسیله آنها میتوان بتاریخ ایجاد و طرز تشکیل اداره و طرز سازمان آنها پی برداز سوابق و تکامل تدریجی آنها اطلاع حاصل نمود. همالک بزرگ دنیا برای حفظ تغییرات و تحولات وسیع تشکیلات و همچنین برای امور و آشنائی مردم بسازمانهای خود از دو وسیله استفاده میکنند که یکی بنام (تاریخچه اداری) و دیگری (نشریه دائمی) خوانده میشود تاریخچه اداری تاریخچه ایست که از موضوع پیدایش یک تشکیلات و سازمان اولیه و پس از آن تکامل تدریجی آن به عنوان میکند و کسانی را که در این تشکیلات موجب ایجاد تحولات و تغییرات بزرگی شده اند معرفی مینماید این تاریخچه اداری است که از نظر سوابق تاریخی یک تشکیلات تهیه میشود و ممکن است متن ضمن مراتب سازمان جدید و وظایف آنها هم باشد.

(اما نشریه دائمی) مجلات یا روزنامه هایی است که بطور هفتگی یا هماهیانه از طرف یک اداره منتشر میشود و در این نشریه نظریات اصلاحی کارکنان اداره و طرز کار وظیفه سازمانهای تابعه آن اعلام میگردد و کسانی را که با آن اداره یا تشکیلات مراجعتی دارند راهنمایی کرده و خلاصه مردم را با طرز کار خود آشنایی نماید چنانکه امروز غالب سازمانهای بزرگ دولتی اروپا دارای نشریه های بسیار آبرومند و قابل استفاده میباشند

متاسفانه از آذجایی که بسیاری از تشکیلات اداری کشور ما جوان هستند و مراحلی را که باید برای تکامل خود بپیمایند طی نکرده اند هنوز برای بیشتر سازمانهای ما تاریخچه و رساله ای که متن ضمن این موضوع باشد وجود ندارد و جز یکی دو اداره بقیه از انتشار نشریه مخصوص محروم هستند.

اینچنان بمنظور کمک با اطلاعات عمومی و تهیه یک تاریخچه جامع و کامل اداری از چندی قبل در صدد برآمد که اطلاعاتی از تاریخ تشکیل و اداره اولیه شهر بانی کل کشور که مورد توجه و احتیاج عموم اهالی کشور است جمع آوری نموده و بصورت تاریخچه ای بعلاقبنداش و دوستداران آن تقدیم نمایم.

با اینکه سازمان شهربانی ما یک سازمان نسبتاً تازه است و شاید هنوز کسانیکه در تشکیلات اولیه آن وارد بوده‌اند در قید حیات باشند متأسفانه در انجام این منظور باشکلالات و موانع بیشماری برخورد کردم که غالباً در راه محققین و تاریخ‌نویسان این کشور قرار دارد ولی من از روز اول چون در تصمیم خود عزم راسخ داشتم و با اینکه روز بروز اشکالات کار در نزد من بیشتر می‌شدو موانع سخت‌تر می‌گردید ولی باز خدمات زیاد موفق شدم که مطالب بسیاری را از تاریخ تشکیل شهربانی که بصورت کاغذ باطله درآمده و در خانه‌ها پراکنده بود جمع آوری کرده و مطالبی را که فقط درسینه افسران قدیمی و مامورین با سابقه شهربانی ضبط شده بود بروی کاغذ آوردم و از جمع تمام عقاید و بالاستفاده از یادداشت‌هایی که در این مورد منتشر شده تاریخچه‌ای جهت شهربانی کل کشور تدوین نمایم هریک از عکس‌هایی را که در این مجموعه چاپ شده بزحمت از خانه افسران و مامورین سابق شهربانی بدست آورده‌ام وبالآخره باز هم چند ماهه و دوندگی توانستم که به مقصود خود نائل گردم و تاریخچه‌ای که گمان می‌کنم اگر کامل نباشد زیادهم ناقص نیست جمع آوری کرده و بعلاوه ممندانه و دوستداران شهربانی تقدیم نمایم.

البته در این راه سخت تعهد سنگینی را که به گردن گرفته بودم دوستان و بخصوص افسران عالیرتبه شهربانی بمن محبت و مساعدت گردند و من در اینجا لازم میدانم که از لطف و محبتی که فرموده‌اند اظهار امتنان ذمایم این موضوع را هم باید یاد آور شوم که سه سال قبل آقای داود امینی که از جوانان با ذوق کشور هستند مطالبی در باره شهربانی گرد آورده و منتشر کرده‌اند که از هر جهت قابل مطالعه و در تهیه این تاریخچه قسمتی از آنهم مورد استفاده اینجا نب قرار گرفت

من امیدوارم که این اثر که شامل تاریخچه نسبتاً جامعی از شهربانی کل کشور و همچنین شامل وضع حال وزندگی افسران عالیرتبه قدیمی و جدید شهربانی و سازمان فعلی این اداره است مورد ذوق و طبع علاقمندان کشور قرار گیرد و اگر اشتباهی در آن ملاحظه فرمودند بادر نظر گرفتن اینکه تهیه‌این مطالب با پشتکار و خدمات چندین ماهه من تمام شده بند را عفو فرمایند.

بخش اول

اهمیت پلیس در چامعه

امروز شاید کسی نباشد که از اهمیت پلیس و لزوم تشکیلات آن در اجتماع
بی اطلاع باشد

پلیس در هر کشوری عهده دار حفظ نظم و امنیت اجتماعی است و چون نظم
قدیم ترین و مهم ترین مسئله تشکیل و دوام هر اجتماع است و وجود سازمانی
که عهده دار امور نظم و امنیت در اجتماع باشد بیش از پیش کسب اهمیت نموده
است.

نظم اساس و شالوده تشکیل یک اجتماع است و چنانچه نظمی وجود نداشته
باشد و افراد یک اجتماع منضم بدمان یک هرج و مرچ بیفتند بدیهی است که
خیلی زود رشته چنین اجتماعی از هم گسترش شده وار کان او لیه آن در هم خواهد
ریخت

نام شهر بانی و تشکیلات پلیس که امروز در تمام کشورهای کوچک و بزرگ
دنیا اهمیت بسیاری کسب کرده و توسعه بسیاری حاصل نموده یک تشکیلات جدید
و یک سازمان مخلوق قدمدن قرون اخیر نیست و نمیتوان پلیس را متعلق به سال یا
تاریخ بخصوص دانست زیرا از روزی که اجتماع بوجود آمده مسئله نظم که پایه
اجتماع است بیش از هر چیز مورد توجه قرار گرفته و لزوم سازمانی که بتواند
این وظیفه خطیر را عهده دار شود و در تنظیم امور اجتماعی و ترتیب زندگی و روش
مردم مداخله قانونی نماید مورد توجه قرار گرفته است

تشکیلات او لیه این سازمان بصورت فعلی نبوده ولی البته سازمان کوچکتر
و ناقص تری اجزای این وظیفه مهم را بهمراه داشته و هر چه بر عمر اجتماعات و وسعت
آنها افزوده شد این تشکیلات هم وسیع تر و کاملتر گردیده است
بطور کلی میتوان گفت تشکیلات پلیس که امروز در تمام کشورها عهده دار
حفظ نظم و امنیت داخلی است از دونظر مورد نیاز و احتیاج شدید کشورها و
اجتماعات قرار گرفته است.

اول از جهت اینکه اساس دوام و پیشرفت اجتماع بر پایه نظم و آرامش گذارده شده و چون روز بروزدوابط افراد بایکدیگر بیشتر و دامنه اجتماعات کستره تر می شود لزوم دستگاهی که بتواند در امر نظم و ترتیب امور نظارت کند کمال اهمیت را دارد و فقط پلیس است که امروز در تمام کشورها اساس زندگی مردم را بر پایه نظم و تعادل حفظ می کند دوم از این لحاظ که همیشه در بین افراد بشر احوال خوبیت و ناپاکی وجود دارد که از موقعیت جامعه سوء استفاده کرده و بمنظور قسکین شهو تهای نفسانی خود بجنایات و اعمال خلاف انسانی دست هیز نند که لازم است در برابر آنها قدرت و قوهای وجود داشته باشد و از عملیات آنها که خطر بزرگی برای اجتماع است جلو گیری بعمل آورد.

این دوم موضوع که پایه دستگاه پلیس بر آن بناسنده از روز تشکیل اجتماع مورد توجه قرار گرفته و چون روز بروز کشورها در راه تکامل و ترقی سیر کرده اند این تشکیلات هم پایی بپایی پیشرفت های دیگر اجتماعی راه موقعيت و تکامل را پیموده است و چنان که امروز شهر بانی در کلیه کشورهای کوچک و بزرگ بوجود آمده و سازمان آن بنا به وسعت کشورها و جمعیت آنها بسط و توسعه یافته است

امروز کشوری وجود ندارد که سازمان شهر بانی در آن وجود نداشته باشد زیرا وقتی ها میتوانیم اجتماع یا کشوری را بی نیاز از وجود شهر بانی بدانیم که دولت بزرگ ایجاد و لزوم آن که یکی حفظ نظم و دیگری امنیت و جلو گیری از احوال خوبیت و ناپاک است از بین رفته باشد

ابتدا عده ای تصور میکردند که با بسط و توسعه فرنگ میتوان وجود این دو عامل مؤثر را هتلزل ساخته و لزوم شهر بانی را از بین ببرند یعنی افراد جامعه آنقدر توانا و دانشمند و وظیفه شناس شوند که احتیاج بنظام امور اجتماعی نداشته و احوال افراد ناپاک و منحرف هم بر اثر صیقل فرنگ و دانش زنگ خود را از دست بدeneند این عقیده اگرچه در میان بیشتر افراد کشورها طرفدارانی پیدا کرد ولی متساخانه پس از مدتی معلوم شد که این عقیده جزیک تصور نظری بیش نیست و از مرحله ایده آل تجاوز نمیکند

چنانچه امروز بتجربه ثابت شده هر چند دامنه علم و دانش در جامعه بسط یافته و مردم بفرهنگ بیشتر آشنا شده اند نه تنها لزوم دستگاه پلیس اهمیت خود خود را از دست نداده بلکه بر لزوم و توسعه سازمان آن افزوده شده است و عناصر خیانت کاری که با سلاح علم دانش پا به میدان گذاشته اند و ظایف مشکلترا را بو ظایف این سازمان افزوده اند.

حالیه پلیس در کشور های بزرگ و متقدم دنیا اهمیت بیشتری کسب کرده و روز بروز برای انجام وظایف خطیری که بهده دارد در تکمیل سازمان و بر طرف ساختن نواقص کار خود میکوشد.

پلیس از صبح تا شب مورد حمله و تعرض عناصر خیانت کار و خاطی قرار داشته و هر آن در انتظار حوادث و قضایای ناگهانی است و خود را در برابر تمام افراد که حفظ و حراست وزندگی و جان خود را با وسپرده اند هستیول میداند پلیس در تمام مجتمع و مجالس و اجتماعات همه جا مواظب نظم و امنیت بوده و پیوسته در هر اس اغتشاش بسرمیبرد و علاوه بر این در همانوقتی که کلیه افراد در منازل خود بر احتی خوابیده اند و خستگی کار روزانه خود را رفع میکنند چشم ان تیز بین و بیدار پلیس در هیان تاریکی ناظر و مراقب خانه های مردم است و بالاخره امروزه در نزد مردم تمام کشور ها این حقیقت روشن شده که فقط در سایه نظم و امنیت داخلی میتوان آسایش فکر و زندگی مردم را فراهم ساخت و بدین جهت است که روز بروز در توسعه تشكیلات و مجهر ساختن سازمانهای پلیس کوشش میکنند و بخوبی دریافت ها اند که بقول (روبلک شارل) رئیس سازمان جنائی پلیس است که هم کامل بودن دستگاه پلیس ضامن امنیت در زندگی مردم است

گلمه پلیس و پیدایش او لیه آن

بطوریکه دکتر شارل بروک در کتاب خود موسوم به (پلیس و اهمیت آن در کشورهای متقدم) نوشه کلمه پلیس که امروز در تمام کشورهای جهان جنبه بینالمللی پیدا کرده اصلاً از کلمه پلی تی یا پلی تی ریشه گرفته است اصل این کلمه لاتین و بمعنی (ایجاد وضع حکومت) استعمال شده و بعداً با اختصار تغییری بصورت (پولی تین) یعنی اداره یا (سازمان اداری) وبالاخره بصورت کلمه (پلیس) بمعنی فعلی درآمده است

تا آنجاکه اطلاعاتی در دست است واز کتب و تواریخ برمی آید نمیتوان صریحاً اظهار نظر نمود که اولین تشکیلات پلیس در چه عصری بوجود آمده و در کجا هعمول گردیده است زیرا اولاً وجود پلیس بسته به نظام و امنیت عمومی است میتوان گفت از روزی که بشر حالت بدovیت را ترک گفته و با جمیع متول شده است اهمیت و عظمت حفظ نظام و امنیت را هم در نظر گرفته و احتیاج بوجود پلیس را احساس کرده است یعنی اسولاً اجتماع و نظام از طرفی و نظام عمومی و پلیس از طرف دیگر لازم و ملزم یکدیگر هیباشند قدر مسلم اینست همانطور که در مقدمه گفتیم پیدایش پلیس در قرون واعصارات مختلفه صورت و وضعیت آن تغییر کرده و تشکیلات و سازمانهای آن راه تکمیل و ترقی را طی نموده تا بصورت فعلی درآمده است

اگرچه عده‌ای معتقدند که اولین تشکیلات پلیسی در یونان قدیم بودست (سوسونک) که یکی از سرداران بزرگ ارتش یونان بوده و برای جلوگیری از دستبرد منازل و حفظ و نظم و بخصوص حفظ جان و مال اعیان تشکیل شده بود که قمام افراد آن از میان افسران و سربازان سالخورده و شجاع که نمیتوانستند در چنگ شرکت کنند و از طرفی هم بعلت رضایت از خدمات افسران مسلط با خراج آنها نبودند انتخاب هیشندند.

در دنبال این مقدمه مطالب مشرح و مفصلی درباره تاریخچه پلیسی نوشته شده و تشکیلات آنها بطور مفصل از طرف مورخین بخصوص (سافوره) یونانی توضیح داده شده است ولی البته اعتمادی بصحت این نوشته هاییست و ثانیاً

نمیتوان تصور نمود تشکیلاتی که مورد بحث مورخین قرار گرفته با معنی و حقیقت پلیسی مشابه یا نزدیک باشد.

عده ای دیگر که امروز عقیده آنها بیشتر مورد توجه قرار گرفته معتقدند که اولین تشکیلات پلیس در زمان شارل پنجم پادشاه فرانسه بوجود آمده است

در زمان شارل پنجم وضعیت عمومی فرانسه طوری بود که بیش از هر چیز بوجود پلیس احتیاج داشت و تشکیلات مرتبی برای نظام عمومی لازم بود بنابراین شارل پنجم که پادشاهی روشن فکر و مخصوصاً در امور نظامی دارای نظری صائب و مطالعات عمیق بود دستور داد که تشکیلاتی بنام (اداره امنیت) زیر نظر رئیس احوال فویه که پای او در جنگ تیر خورده و در فرانسه معروف به (فویه شل) بود تشکیل شود

بديهی است که تشکیلات اولیه که بدون نقشه و صراف اثر احتیاج بوجود آمده بود نمیتوانست یك سازمان مرتب و منظمی بوده و بتواند عملیات وسیع و مشبته انجام دهد روی همین اصل بود که این تشکیلات دوام زیادی نیافت و بعد از شارل تشکیلات پلیس محدود گردید تا اینکه مجدد ادر زمان لوئی پانزدهم فکر ایجاد شهر بازی و احتیاج بوجود آن قوت گرفت.

این بود مختصری از تاریخچه کلمه پلیس واولین پیدایش تشکیلات آن

شهر بانی در ایران

حفظ انتظامات قبل از تشكیل شهر بانی

قبل از شروع بتاریخچه پلیس و تحول آن در ایران لازم است مختصری از وضع اجتماعی و ترتیب حفظ نظم و آرامش را قبل از تشكیل شهر بانی در ایران از نظر بگذرانیم

در دستگاه سلطنت استبداد سازمانی بنام (فراشخانه) وجود داشت که زیر نظر مستقیم یکی از درباریان مورد اعتماد پادشاه اداره میشد

سازمان فراشخانه عبارت از نواب و منشی و عده‌ای قریب ۵۰۰ نفر بود که زیر نظر رئیس فراشخانه انجام وظیفه مینمودند البته این سازمان فراشخانه منحصر بپایتخت نبود بلکه در هریک از شهرستانها هم حکام در حوزه ماموریت خود سازمان فراشخانه‌ای همانند پایتخت منتهی باعده‌ای کمتر داشتند آنچه از اوصاف و وضع فراشخانه و فراشها مورد استفاده ماقرار گرفته سازمان فراشخانه هائی است که در زمان سلاطین قاجاریه و قبل از ایجاد تشکیلات شهر بانی وجود داشته است فراشها مردمی سخت خشن و بی رحم بودند که شقاوت از صفات اختصاصی آنها بشمار میرفت و اصولاً در حفظ نظم و انصباط و اخلاق عمومی اطلاعی نداشتند و فقط آلت بی اراده‌ای بودند که بدستور فراشهاشی کل بوده اواهر و احکام اور اجرای می‌کردند و در حین انجام وظیفه هم از هر گونه بی رحمی و قساوت خودداری نمی‌نمودند بطوریکه هر کس مورد حمله و تعرض فراشها قرار می‌گرفت حیثیت و ناموس اودستخوش هوی و هوس آنها میشد

لباس فراشها وضع عجیب و غریبی داشت یک کلاه گرد پوستی که تاروی دماغ آنها سایه می‌انداخت یک قبای بلند و گشاد که تاروی قوزک پای آنها میرسید یک گیوه درشت و کلفت که پای آنها را می‌پوشانید و یک شال ضخیمی که بکمر آنها بسته و در کنار آن یک قمه دیده میشد این هجموونه لباس یک فراش تمام عیار بود فراشها غالباً از مردان قوی البنيه و بی رحم بودند که موی سرخود را از جلو تراشیده و سبیلهای کلفت و قمه‌ای که در کمر داشتند بخصوص چوب دستی که در

دست میگرفتند بروحت مردم از دیدن آنها میافزو و البته باید در نظر داشت که فراشها دستگاه سلطنتی بر فراشها دیگر مقدم بود و بجای چوب و چماق معمولی هر یک دارای چماق سرنقره و بعضی که (لوطی تر) و (مشدی تر) بودند دارای چماق سر طلا بودند که موقعیکه در رکاب پادشاه حرکت میکردند آن را دور سر خود میچرخانیدند

این مختصری از سازمان فراشخانه و وضع فراشها بود و اما باید به بینیم که این فراشها چگونه اجرای انتظامات شهر را بعده داشته و چگونه از عده انجام این وظیفه بر میآمدند

قسمتی از این فراشها در نقاط مختلف شهر پراکنده و رجا ب مجرمی اعم از حق و قی با جزائی برخورد مینمودند (مقصر) را دستگیر و بازو های او را بسته و نزد فراش باشی آورده و گزارش مشاهدات خود را باو تقدیم می نمودند و فراش باشی پس از استماع گزارش فراشها که غالباً بر خلاف حقیقت و دورازانصاف بود به تنبیه مقصر امر میداد

بدنیست در این موقع مختصری از وضع و ترتیب مجازات در آن زمان ذکر شود

تنبیه در نظر فراشها اقسام مختلف داشت فلك کردن یکی از اقسام تنبیه ااتی است که در آن زمان معمول بود فلک عبارت بود از یک چوب و یک تسمه چرمی که دو طرف آن را بچوب کوییده بودند در ابتداء مقصود رامیخواهانند و پای او را لخت کرده در وسط تسمه و چوب دار میزدند و آنوقت دونفر از فراشها دو طرف فلك را گرفته آنرا می پیچیدند تا حدیکه پای مقصر بین تسمه و چوب سخت گیر میکرد آنوقت یکی از فراشها بادسته های چوب ناز کی که قبل از آب گذاشته بودند شروع بزدن نموده و ممکن بود که چندین بار در این مورد ترکه های نازک خورد شود و ترکه های نازک دیگر حاضر میکردند تا اینکه یاده صربی و شمیشد و یا اینکه فراش باشی تنبیه مقصود را کافی میدانست که آنوقت او را رها میکردند یکی دیگر از تنبیه های زنجیر کردن مقصودین بود بنحویکه آنها را در اطاوهای سر دو مرطوب که به چوجه دارای نور و روشنائی نبود زندانی نموده و بگردان آنها زنجیر های سنگین میگذارند و با همیشده که چندین نفر را بایگردیگر

در زنجیر میکرند

قسم دیگر از تنبیهات کند کردن مقصربود (کند عبارت از یک چوب مربع مستطیل بزرگ و سنگین بود که با آهن بزمین کوبیده و پاهای مقصرا در سوراخی که در چوب ایجاد شده بود جایداده روی این میله سوراخ حلقه های آهنی وجود داشت که بعد میله کلفت آهن از روی دو پا گذارند و هر دو طرف میله را قفل میکرند) بقدرتی این میله سخت وزجرده نموده بود که مقصرا قدرت تکان خوردن نداشت و مجبور بود در روی همان زمینهای مرطوب و کثیف بغلظت اشکله نمودن هم از تنبیهات شدید فراشها بود که میله نازک آهن را در میان انگشتان مقصرا جای داده و با فشار بر انگشتان او را باعتراف و ادار میکرند اینها البته تنبیهاتی بود که برای باقرار و اداشتن مقصربین و تنبیه بدنی آنها بکار میرفت ولی برای اعدام هم فراشها انتشار یافت ای داشته که ذیلا توضیح داده میشود

برای اعدام در سازمان فراشخانه افراد معینی مهیا و آماده بودند تا در موقع لزوم وظیفه خود را انجام دهند

این اشخاص از قسی القبترین افراد انتخاب شده و بنام هیر غضب خوانده میشندند میر غضب ها که لباس قرمز بر تن داشتند مردمی سخت و از میان افراد غیر طبیعی و دیوانه انتخاب میشوند و بیشتر وظیفه خود را در حین مسی انجام می دادند کار میر غضب ها عبارت از بریدب بینی گوش و زبان و سر بود.

یکی از انواع اعدام که باعث تفریح میر غضب ها قرار میگرفت نسق نمودن بود (نسق - یعنی میخکوب کردن گوشها بدیوار) این طرز اعدام وحشیانه در آن زمان بی اندازه متداول و از مجازات های عادی و هر روزی بشمار میرفت و به حدی این عمل را تکرار میکرند که مقصرا با حالت رقت آوری از بین میرفت. فراش و فراشباشیها یکی از منابع استفاده فرمانداران و حکام وقت بشمار رفته و غالباً بواسیله همین افراد استفاده های سرشاری میکرند

فراشها دارای حقوق ثابتی غبودند و گذران و زندگی آنها فقط از راه دستگیر ساختن متخلفین و تلکه کردن آنها بود که هر شخصی را بنا بوضعیت مالی او جریمه نموده و قسمتی را بحاکم تحويل داده و قسمتی را هم خود بجیب

میزدند.

با این وضع روشن میشود که فراشها هرچه بیشتر مقصرب فراشخانه می‌آورند بیشتر عایدی داشته و روی این اصل مرتباً فراشها در شهر مشغول گردش بوده و در پی بهانه جوئی و اخاذی از مردم بودند.

برای میحافظت منازل و دکارکین در شب یک عدد دیگر بنام (گزمه) بودند که با فریادهای بلند یکدیگر را خبر نموده و تا صبح به گشت و حفظ اموال مردم میپرداختند

در آن زمان یک ساعت از شب گذشته چهار طبل زده میشد طبل اول خبر بود و دقیقه زدن آن طول میکشند در این موقع کسبه آماده از برای برچیدن اسباب و بستن دکان خود میشند و در ۲ ساعت از شب رفته طبل دوم بصدادر میآمد که یعنی آماده حرکت شوید و در ساعت سه طبل سوم زده میشد و آن علامت این بود که بخانه خود روید و در طبل چهارم بازدن شیپور عبور و مرور ممنوع و فریادهای (بکیر و ببند) بلند میشد و در صورتیکه عابری را ملاحظه مینمودند بدون گذشت او را جلب و صبع نزد دارو غه برده و در انتظار عمومی پای تخت داروغه پای آن را فلک کرده و از ۱۰ تا ۵ ضربه شلاق تنبیه شخص عابر بود و بعد از آزاد مینمودند و میر غصب که خصوصیات آن در بالا گفته شد همیشه در جلوی تخت داروغه آماده کار بود

این مختصراً از سازمان فراشخانه و شرح احوال فراشها قبل از پیدایش نشکنیلات پلیس در ایران بود که مأموریت اجرای انتظام و اهمیت عمومی را بعده داشتند

شهر بانی در زمان کنت تاد ورثه

سرویشها

در مسافرت‌های ناصرالدین شاه باروپا تشکیلات مرتب و منظم کشورهای خارجی بخصوص وضع منظم پلیس اروپائی توجه اورا بخود جلب و متوجه این نکته شده که در ایران هم تشکیلاتی طبق اصول و ترتیب دول اروپائی بمنظور حفظ و حراست کشور را بجهاد نماید در تعقیب این فکر موقعی که در سال ۱۸۷۸ با مقاومت میرزا حسین‌خان سپه‌سالار بکشور اطربیش مسافرت نمود از امپراتور درخواست کرد که عده‌ای از افسران تربیت شده آن کشور را به منظور تعلیم و تربیت افراد قشون ایران با خود بیاورد و ضمناً چون موضوع امنیت شهر و وضع تربیت پلیس وین توجه اورا بخود معطوف داشته او از امپراتور درخواست نمود شخصی را بمنظور تشکیل سازمان جدید پلیسی در ایران معرفی نماید

امپراتور اطربیش در برابر درخواست
ناصرالدین شاه افسر جوانی را که بنام
(۱) کنت دومونت فورد (خوانده میشد
بپادشاه ایران معرفی نمود
کنت که مردی مطلع و آشنا با مور
نظمی بود سه ماه پس از بازگشت ناصر-
الدین شاه بایران آمد و پس از ورود امید
وار شد که بتواند تشکیلات مرتب و منظمی
ایجاد نموده و حفظ نظام و امنیت عمومی را
در عهده یک سازمان اداری و اساسی
بگذارد
برای این منظور ابتدا خانه‌ای را در

خیابان (چراغ گاز) بنام اداره نظمه اجاره کرد و دو نفر معاون یکی بنام

عبدالحسین خان و دیگری غلامحسین خان و یکنفر مترجم بنام عباسقلی خان که بزبان فرانسه آشنایی داشت برای خود انتخاب نمود.

کنت پس از تشکیل مقدمات پیشنهاد نمود که میتواند امور نظم و امنیت شهر تهران را با ۰۰۴ نفر پلیس پیاده و ۶۰ نفر پلیس سوار عهده دار شود و چون پیشنهاد امور داده و قبول واقع گردید بلا فاصله مأمورین داوطلب استخدام و آنها را مأمور نظم را منیت شهر که تا آن روز بدست فراشها و قراولان و سربازان اداره میشدند و برای اینکه محلات مختلف شهر را بتوانند بخوبی کنترول نمایند برای هر محله کدخدائی معین کرد که هر تیا از او دستور گرفته و انجام وظیفه نمایند.

کنت برای اینکه سازمانی که بنای آن را نهاده بود بصورت قانونی درآورد نظام امنیتی در این مورد تنظیم و بصلاح شاه رسانیده و حکمی در این مورد بنای سلطنه صادر گردید که باید از هر حیث بالاقدامات کنت کمل نموده و نظام امنیتی او بمرحله اجرا در آید باید این نکته را در نظر داشت که تا قبل از ورود کنت شهر تهران ۷۰ هزار جمعیت داشت و بوسیله ۵ قراولخانه بشرح زیر مراقبت میشد.

اول- بازار - دوم عود لاجات - سوم دولت - چهارم سنلح - پنجم سرچشم و لی کنت تشکیلات قراولخانه را برهم زد و اداره امور انتظامی شهر را منحصر آ در اختیار پلیسها خود گذاشت و از شاه حکمی دریافت داشت که وظیفه حراسه و امنیت عمومی را از وظائف مختصه پلیس قرارداده بود

کنت در شبه جزیره سیسل متولد شده و تحصیلات خود را در مدرسه نظام ایتالی بپایان رسانیده است.

در آن زمان ایتالی مانند امروز کشور مستقل و واحدی نبود و اراضی آن به قسمت جدا گذاری (نابل - ایتالی شمالی - حوزه واتیکان) تقسیم میشد و هر کدام برای خود حکومی مستقل و جدا گذاری داشتند.

کنت پس از اتمام تحصیلات خود بادرجه ستوان دومی وارد ارتش دولت نابل گردید که تا اینکه بین دولت نابل و ایتالی شمالی چنگ در گرفت و در نتیجه دولت ایتالی شمالی قاطح شد و چون پادشاه نابل برادر زن امپراتور اتریش بود ناچار با تفاوت عدهای از نزدیکان و افسران که کنت هم دویان آنها بود به کشور اطریش رفت و افسران در ارتش اطریش مشغول خدمت شدند و کنت تا سال ۱۸۷۵ در ارتش اتریش مشغول خدمت بود در مدت ۱۵ سال توقف خود در اتریش دوچندان که بکی بین دولت اتریش و امپراتوری اتریش و بایلیک اتفاق افتد شرکت چست تا اینکه ۱۸۹۰ آمد.

تشکیلات شهر بانی در زمان کنست بمنظور تشکیل سازمان شهر بانی ایجاد شد و تا آن روز باین قرار بود دفتر محاکمات وزارت نظمیه دایرہ محاکمات و دعاوی - دفتر اسم ثبت و مسروقات، امور ابلاغ و احکام همایونی بنظمیه - کدخدای محله عود لاجات - رئیس محله بازار - رئیس چهار سوق و گشت بازار - کدخدای محله دولت - کدخدای محله چال میدان - کدخدای محله سنگلاج - رئیس گردش شهر و نظام ترتیب - رئیس فوج مامور نظمیه دارالخلافه - وزارت نظمیه رئیس افراد دارالانشاء - رئیس مجلس تحقیق واستطاق - منشی روزنامه جات - نایب اول مجلس استنطاق و محقق وزارت نظمیه رئیس تدارکات و ملبوس لباس افسران و افراد شهر بانی بدستور کنست از حالت مبتدلی که سابقاً داشت خارج و باین طریق درآمد رنگ نیم تن سرمه‌ای و پارچه شلوار از ما هو تو رنگ آن آبی - کلاه از پوست بره سیاه و بدستور کنست باید روی ابر و گذارده شود

بودجه شهر بانی سالیانه ۲۴۰۰۰ تومان تعیین شد

حقوق کدخداهای ۰۰ تومان و افراد ۳۰ قران (۱۵ قران حقوق و ۱۵ قران
جیره) و رئیس ذ' سیمه ۲۰۰ تومان تعیین گردید برای حفاظت منازل مردم در شب
دسته‌های ده نفری از پلیس ماموریت داشتند که در بخش‌های که ذکر شد گردش
کرده و دکاکین و منازل مردم را حفاظت نمایند

اگرچه کنست در مدت چهارده سال که ریاست نظمیه را بعده داشت خیلی
سعی کرد که بتواند برای ایران یک سازمان جدید پلیسی که مطابق با سازمان
و تشکیلات شهر بانی وین باشد ایجاد نماید ولی موافع واشکالات بزرگی در راه
او وجود داشت که او را از نیل باین مقصود بازمیداشت و عاقبت بانا امیدی او را
از کاربر کنار کرد

زیرا در محله اولی که کنست وارد ایران شد مدتی این موضوع پیش آمد که
آیا کنست باید زیر نظر نایب سلطنه که حکومت شهر تهران را داشت انجام وظیفه
نماید یا از زیر نظر سپهسالار که وزیر جنگ بود و هر کدام از این دونفر ادعا
داشتند که باید زیر نظر آنها هشغول کار شده و خود همین کشمکش مدت‌ها کنست
را سر گردان گذارده بود تا اینکه ناصر الدین شاه رسماً حکمی صادر کرده و کنست
راتابع نایب السلطنه - قرارداد این اختلافی که بمحض ورود کنست بایران پیش آمد

در سالهای بعد بزرگتر و بالاخره کنترال از هر گونه اقدام اصلاحی بازداشت. یک دیگر از موانعی که در راه پیشرفت اقدامات و نظریات کنتم قرار گرفت مخالفت شدید روحانیون و نفوذ فوق العاده طبقات روحانی با او بود که در تمام شئون سیاسی و اجتماعی کشور مداخله تام و تمام داشتند و میتوان گفت حکومت حقیقی بدست آنها اداره میشد آنها نمیتوانستند قبول کنند که کنتم ایطالیائی که بیکنفر مسیحی بود بر مسلمین ریاست داشته باشد و برای آنها سازمان شهربانی ایجاد کنند نفوذ روحانون در آن زمان بحدی بود که هیچ قدرتی یارای مخالفت با آنها را رانداشت زیرا کوچکترین مخالفت با نظریات آنها کافی بود که طغیان و شورش عمومی برپا و اصول حکومت برهم ریخته شود و روی همین اصل با اینکه ناصرالدین شاه بیاندازه مایل بتفویت و پشتیبانی از نظریات و اقدامات کنتم بود معهذا حاضر نبود که بخاطر حمایت از کنتم و نظریات او مورد غضب روحانیون قرار گیرد.

مانع دیگری که در راه کنتم وجود داشت این بود که اغلب مردم در آن زمان از کاسب گرفته تاخان و مامور دولت دارای اسلحه بودند و هر کدام از ملاکین و خواهیں برای خود حوزه حکومتی داشته و هر گونه عمل خلافی را انجام میدادند و بهیچوجه بحکومت و دستورات آن توجهی نداشتند و با اینوضع تمام زحمات و اقدامات کنتم را بلا اثر میگذشتند و گذشته از این مخالفین سرسخت اختلاف بین کنتم و نایب السلطنه نیز بر امور شهر جدال و کشمکش در میگرفت کنتم عقیده داشت که مامورین حکومتی باید در امور ارزاق و نظافت شهر دخالت نمایند و امر انتظامی مختص اداره پلیس است در حالیکه نایب السلطنه اصرار داشت که باید کلیه امور پلیسی و انتظامی زیر نظر و با اجازه او انجام گیرد و گذشته از این عمل کلیه اعیان شهر نیز با کنتم مخالفت میگردند و مرتب در پی بهانه بودند که او را فرزنشاه بد نام سازند.

کنتم که راه پیشرفت را از هر طرف برخود بسته دید از هر گونه اصلاحی نو مید شد و بهمان مختصراً اقدام خود قناعت نمود تا اینکه مسئله (انحصار تنبایکو) پیش آمد و روحانیون بر علیه امتیاز تنبایکو که توسط شاه بیکنفر انگلکلیسی و اگذار شده بود شورش کردند و مردم بهیجان در آمدند و در این میان

چون فتح با روحانیون شد اعلان کردند که باید کلیه مستخدمین خارجی از کار بر کنار شوند حاج میرزا مجتبه حسن آشتیانی صریحاً اعلام داشت که (اگر افراد خارجی را مرخص کنند من جلو بلوارا خواهم گرفت)

کنت وضعیت خود را درین بست دید و ناصرالدین شاه هم چون یارای مخالفت در برابر شورش و طفیان مردم را که بر هبری روحانیون اداره میشد در خود نمی دید کنت را از ریاست شهربانی معزول و بسمت آجودانی خود منصوب نمرد و ریاست شهربانی را بعده سید عبدالله خان برادر میرزا عیسی خان وزیر معروف با انتظام السلطنه واگذاشت

انتظام السلطنه نیز نتوانست اقدامی در اصلاح امور شهربانی بعمل آورد و چندی بعد جای خود را بمرحوم نظم الدله واگذار نمود نظم الدله که در زمان تصدی کنت معاونت شهربانی را به عنده داشت یکی از مامورین لایق و فاضلی بود که در آن زمان زبان فرانسه را بخوبی میدانست و مطالعات زیادی در امور سیاسی و اجتماعی کشورهای اروپائی نموده بود

میرزا ابوتراب خان نظم الدله
پس از شروع بکار خیلی سعی نمود
که بلکه با استفاده از معلومات
و اطلاعات کنت دو موئت فرد
بتواند تشکیلات اساسی و ثابتی
برای شهربانی بنا نهاد و وضع نظم
و انتظام را در آن صورت هرج و
مرج و مبتدی رهانی بخشد باین
جهت او هم خواه و ناخواه از هر
کونه اصلاحی مایوس شد تا اینکه
در سال ۱۲۸۸ بمرض و بادر کذشت
پس از کشته شدن ناصرالدین شاه
در زمان سلطنت مظفر الدین شاه
در صدد برآمدند مرد لایقی که

میرزا ابوتراب خان نظم الدله

بتوانند عهده دار^۳ حفظ نظم و امنیت شهر گردد بریاست شهربانی تعیین نماید و باین نظر یکی از افسران ارشد و عالیقدر که در آن زمان فرماندهی قزاقخانه را بهمده داشت بریاست شهربانی تهران که صورت وزارت خانه در آمد بود منصوب نمود

این افسر جدی ولایق که در اوایل بنام نیرالسلطنه و بعد منظم السلطنه خوانده میشد شخصی بود که بعدها به لقب مختار السلطنه (۱) مفتخر گردید مختار السلطنه که تعلیمات نظامی داشت ابتدا امور شهربانی را در ساختمانی که در خیابان خیام واقع شده بود تمرکز داده و احصائیه صحیح از جمعیت و خانه ها و همچنین نقشه کامل و دقیقی از محله های شهر تهیه نمود و شهر تهران که ۷۰ هزار نفر جمعیت داشت از روی نقشه و حساب صحیح به چهار کلانتری تقسیم نموده دایره ای بنام تحقیق که فعلاً آگاهی نامیده میشود و دایره (شور) و دوازده دیگری برای رسیدگی با مردم خلاف و جنحه و جنایت ایجاد کرد و اف برازی را که دارای اطلاعات جامعی بودند در راس این دوازده قرارداد و برای نگهداری و تنبیه گناهکاران زندانی که بیشتر باصول بهداشت مطابقه مینمود ساخته و از تنبیهات شدید بدنه مانند (کندوز نجیر) جداً جلوگیری نمود و گذشته از اینها دو اثر دیگری مانند حسابداری - کارپردازی و انبیارهای مختلفه بخصوص برای حفاظا موال مسر و قد و اسلحه خواه که انواع سلاحهار ادرآ نهانگه داری مینمودند و ۵۰۰

مرحوم کریمخان مختار السلطنه از مهاجرین بود که بخدمت نظام وارد مقاماتی را در ارتض آن روز ایران داشته و همتها و مقامات زیر را در مدت شدید طی نموده است فرمانده هنگ دوم متبرک در تهران - فرمانده سوار و پیاده فوجیه در اصفهان - فرمانده نیروهای سمنان دامغان شاهزاده گرگان - نایبند ایران در تاجگذاری نیکلا امیر اطورو رسه نایبند ایران در چشم پنجاهیون سال سلطنت امیر اطورو (ویکتوریا) ریاست شهربانی تهران استانداری تهران - مرحوم مختار السلطنه به القاب زیر مفتخر و دارای نشان و امتیازات (یادی از سلطین دنیا بوده است

لقب نیرالسلطنه - رتبه امیر تومنی - لقب منظم السلطنه - لقب مختار السلطنه وبالآخره در اواخر عمر به لقب سردار منصوری مفتخر گشت

نفر از افرا دجوان را استخدام و حفظ نظم را بهده آنهاوا گذار کرد و دستورداد گه لباس های متعدد الشکل از ماهوت برای آنها دوخته و ساعات اداری و غیر اداری آنها را نیز طبق اصول دول متمدنه تعیین و بآنها ابلاغ و حتی برای اینکه امور قضائی با علوم دینی مطابقت کند و هم برای اینکه اقدامات او مورد حمله و تعرض ناگهانی روحانی نمایان واقع شود یکنفر از طبقه روحانی را بنام (شیخ علی ارداقی) مأمور نمود که در امور قضائی نظمیه نظارت نماید و همچنین توانست اسلحه هایی که در نزد مردم بود جمع آوری و قدرتهای فردی را معدوم و شهر بانی را بمردم بشناساند و از عملیات خلاف قانون هتتفذین و خوانین جلو گیری نموده و حتی از دخالت روحانیون که در کلیه شهونات مملکت دخالت مینمودند بکاهد و امور نظم و امنیت شهر را که در زمان کنتمابه التزاع بود مختص اداره نظمیه قرار دهد و بعلاوه دو فوج متصرف کز در تهران را که فوج تهران و فوج افشار بکشلو نامیده میشدند دوریاست آن با مختار السلطنه بود برای

کریم خان مختار السلطنه

تقویت شهر بانی در اختیار گرفته واز آنها برای کمال بام امورین نظمیه استفاده مینمود و در ضمن ۳۰۰ نفر زاندارم که تا آن زمان نامی از زاندارمی در ایران شنیده نشده بود (۱۰۰ نفر سوار و ۲۰۰ نفر پیاده) با بهترین سلاح واز افراد جوان و خانواده های هجرت مردم تشکیل و محلی نزدیک شهر بانی برای آنها تعیین نمود که در موقع لزوم از آنها استفاده شود

بساین ترتیب مدتی مختار السلطنه رئیس نظمیه بود و بعد از فرمانداری تهران منصوب و در آنجا هم خدمتکاری خود

را بشاء نشان داد و در سال ۱۳۲۲ قمری که کلیه رجال و اعیان مملکت در تهران بعلت بروز مرض و با خارج شده بودند مختار السلطنه روی وظیفه ای که داشت

از تهران خارج نشدو تا آخرین دقیقه‌ای
که جان در بدن داشت محل خدمت خود
را ترک نکرده و حتی اموات که در
غسالخانه هم تراکم شده و غسالهادست از کار
کشیده بودند شخصاً لباس خود را کنده
و به شستشوی اموات می‌پرداخت و
بالاخره جان خود را فدای این خدمت-
گذاری نمود و بعرض و با درگذشت
این نکته را نباید از نظر دور داشت که
مرحوم فضل‌الله‌خان لواه‌الملک (۱) که
سمت معاونت مرحوم مختار‌السلطنه را
داشت در کمک فکری و سازمانی نظمیه
مؤثر بوده و میتوان گفت بیشتر اصلاحاتی
که بدست مختار‌السلطنه انجام پذیرفت
با همراهی و کمک فکری مرحوم لواه - الملک صورت گرفت
پس از بیان ریاست شهربانی مرحوم مختار‌السلطنه مرحوم معاون^ی‌الدوله
بریاست شهربانی منصوب گردید

مرحوم معاون‌الدوله از مردان مطلع ولایقی بود که بعداً بسمت وزارت
امور خارجه انتخاب شد و پس از ایشان سعید‌السلطنه و پس از برکناری سعید‌السلطنه
(آقا بالاخان سردار) که بعداً بسردار افخم ملقب شد و از شاگردان مدرسه نظامی
دارالفنون بود بریاست شهربانی تعیین گردید و این انتخاب نیز از نظر این بود که

(۱) مرحوم فضل‌الله‌خان لواه‌الملک پس از خاتمه تحصیلات خود وارد مدرسه نظام ناصری
شده و پس از ملی دوره آن بر حسب دعوت ظل‌السلطنه با اتفاق مرحوم مختار‌السلطنه جهت تشکیل
ارتش فتحیه باصفهان رفته و بفرماندهی فوج جلالی منصوب گردید.

مرحوم لواه‌الملک از مردان مطلع بود و تحصیلات خود را در اروپا با تمام رسانیده بود
روی این اصل زمانی که مختار‌السلطنه ریاست نظمیه را بهده گرفت از فکر و نظر اصلاحی آن
مرحوم استفاده فراوان گرد و بیشتر بیشتر فتهاي امور انتظامي و سازمانی مرحوم مختار‌السلطنه هم فکری
با مرحوم لواه‌الملک صورت می‌گرفت و پس از بازگشت به تهران مرحوم لواه‌الملک در سال ۱۳۲۶
بفرماندهی پیاده نظام منصوب و در سن ۵۰ سالگی در انرسکت درگذشت.

سردار افخم مورد لطف مخصوص نایب‌السلطنه قرار داشت و بعد از
در زمان سلطنت محمد علی شاه مورد توجه شاه قرار گرفته و به حکومت
گیلان منصوب و در آنجا بدست آزادیخواهان کشته شد
پس از آقسا بالاخان سردار سالار الملک گروسی پست
ریاست شهربانی را اشغال و پس از مدتی رضابلاکه آلت
سیاست شخصی شاه بود باین سمت تعیین تا آزادیخواهان و
مشروطه طلبان را تحت فشار و شکنجه پلیس قرار دهد ولی
چون محمد علی شاه از سلطنت خلع شد و قوای مجاهدین در سال
۱۳۰۷ قمری وارد تهران شدند رضا بالا ناچار پست خود را
ترک گفت و یفرم که از پیشوایان قوای مجاهدین بود ریاست
شهربانی را عهده دار گردید.

سردار انعم

سردار یفرم خان مردی لایق و مقتدر بود
و در زمانی که ریاست شهربانی را عهده دارشد
سعی کرد تا شبکه‌های پلیس را با سلوب صحیح و کامل
که بتواند فقط حفظ انتظام امور مردم را عهده دار
باشد بنامندوسازمانهای فردی را که بدست عمال
ارتجاعی برای خفه کردن مشروطه طلبان در
شهربانی تهیه شده بود از بین ببرد

یفرم پس از روی کار آمدن (احمد علی خان) را بمعاونت شهربانی انتخاب و آقای مظفر خان اعلم را که تازه از اروپا آمده بودند بر ریاست زاندارمری منصوب کرد و مسوی و کریش را بر ریاست

سالارالنک گروسی

پلیس انتخاب نمود مظفر خان اعلم بنا به تقاضای یفرم تشکیلاتی برای شهربانی داده و ضمناً امور زاندارمری را زیر نظر داشت و چندی بعد رسماً بمعاونت شهربانی منصوب گردید

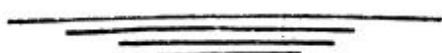
در اوآخر ۱۳۲۸ زمانی که عین الدوّله
بوزارت کشور منصوب شد یفرم باین
انتخاب اعتراف و از ریاست شهربانی
استغفاء نمود و دولت وقت که مرحوم
مستوفی‌المالک رئیس‌الوزراء بود آقای
اعلم را بریاست شهربانی تعیین کرد
آقای اعلم در اثر تجارتی که قبلاً در اوضاع
و طرز کار شهربانی داشت دست باصلاحاتی
زده و مخصوصاً بودجه شهربانی که تا آن
زمان معنی و مفهومی نداشت بطرز ثابتی
درآورد

رضا پاشا

ابتکارات آقای اعلم است ایشان از لحاظ
کمبود بودجه این عوارض را تعین نمود بشرط این‌که درآمد آن صرف امور پرسنلی
شهربانی بشود و باین ترتیب قراردادی باداره تو مانیانس که صرافخانه مهمی بود
گذاشت که در آماداین سه عوارض که بنام (دوازه‌ثلاث) خوانده می‌شد به تو مانیانس
داده شود و در آخر هر ماه بودجه شهربانی را تو مانیانس تأمین نماید.

اقای اعلم باین ترتیب توانست سروصورتی به شهربانی داده و حقوق افراد را
ماهی ۷ ریال تعین نماید و برای درجات افسران اسامی تعیین شد که تا اوائل دوره
سوئدیها بنام رسدبashi - یوزبashi - کمیسر - سر کمیسر - کلانتر گفته می‌شد و پس
از رو دسوئدیها نام آنها تغییر کرد.

در زمان ریاست نظمیه آنای اعلم قتل صنیع-
الدوله اتفاق افتاد که قاتلین بوسیله نظمیه دستگیر
ولی چون سفیر روس استرداد آنها را خواست تحویل
دولت شوروی شدند.

پس از انتخاب مر حوم ناصرالملک بجای مر حوم
عضدالملک به نیابت سلطنت مجدداً یفرم را بر ریاست
شهربانی منصوب و آقای اعلم باداره کل توپخانه منتقل
شدند.

در دفعه دوم که یفرم امور شهربانی را بهده
درفت شهراب خان ارمنی را بمعاونت و پس از مظفرخان اعلم
یفرم شهراب خان مدت یک سال ریاست شهربانی را بهده داشت و بعد از اوصولت
نظام که از شاگردان مدرسه نظام دارالفنون و دارای اطلاعات نظامی بود بر ریاست
شهربانی تعیین گردید.

در زمان سردار صولت
آموزشگاهی برای تعلیم افراد بیلیس
زیر نظر سیف الدین بهمن تشکیل شد
و این آموزشگاه تا زمان سوئدیها
بکار خود مشغول بود

ولی ریاست سردار صولت
چندان طول نکشید و بعد ازاو قاسم
خان والی (سردار همایون) ریاست
شهربانی را بهده دارشد

در زمان ریاست این شخص بود
که سوئدیها در ۱۲۹۲ وارد تهران شدند
و چون سردار همایون نتوانست با

سردار صولت

سوئدیها کار کند لذا از ریاست شهربانی استعفا داده واختیار کار را بسوئدیها که
برای تشکیلات و اصلاح شهربانی با ایران دعوت شده بودند و آگذار نمود

شهر بانی ایران در دوره سوئدیها

چون روز بروز اهمیت تشکیل شهر بانی که براساس صحیحی استوار شده و بتواند انتظام شهرها را حفظ نماید بیشتر مورد توجه مردم و دولت قرار گرفته بود و سازمان شهر بانی هم باوضع هرجو و مرجی که داشت برای انتظام امور کافی بنظر نمیرسد ناچار چندنفر مستشار سوئدی دعوت شدند که با ایران آمده و برای ایجادیک شهر بانی که بتواند احتیاجات عمومی را رفع نماید اقدام کند در تعقیب این دعوت سه نفر از افسران سوئدی که آشنابامور انتظامی و سازمان شهر بانی بودند و ریاست آنها باوسداهل بود در سال ۱۲۹۲ با ایران وارد شدند

سوئدیها پس از ورود به تهران سه ماه از هر گونه دخالتی در امور شهر بانی خود داری نموده و فقط بگردش و مطالعه در شهر پرداختند و پس از اینکه از نزدیک بموقعت و وضع شهر آشنائی حاصل کردند باداره شهر بانی آمده و مشغول کار شدند.

در این وقت آقای سردار همایون از ریاست شهر بانی استعفا داده و شهر بانی زیر نظر مستقیم مستشاران سوئدی قرار گرفت و مستداهل رئیس مستشاران سوئدی بر ریاست شهر بانی منصوب و همکاران خود را بتتصدی پست های حساس شهر بانی تعیین نمود

سردار همایون

چون سوئدیها بکار مشغول شدند باشکال بزرگی برخورد ند که هر گونه پیشرفت و اصلاحی را برای آنها غیرممکن ساخت و این اشکال و سدی که مانع کار سوئدیها شده بود عبارت از این بود که بیشتر مأمورین و افسران شهر بانی از افسران سابق و مجاهدین قدیم بودند که بتحولات و پیشرفت‌های علمی امور انتظامی آشنائی نداشته و نمیتوانستند نقشه‌های اصلاحی مستشاران خارجی را بکار بندند.

کوشش را بسیار بیکند از انسان تعیین

سوئدیها برای برداشتن این مانع دست بکار تصفیه شدند و عده‌ای از افسران قدیمی را از کار برکنار و از میان تمام مأمورین و افسران شهر بانی عده‌ای را که عبارت است از آقایان رکن الدین مختار - پاشاخان مبشر - پیر شفیعی - آقاخان نیایش - علی‌اکبر خان سیاه پوش - محمود خان غفاری - قاسم آقا - غلام حسین خان پدر - علی‌اکبر خان - عبدالله خان فروهر معروف به (مسیو) سعید همایون و عده‌ای دیگر انتخاب و آنها را بدو دسته تقسیم کردند.

دسته اول را برای فراگرفتن تعليمات انتظامی بر زیمان اول که محل آن در یوسف آباد و دسته دوم را بر زیمان دوم که در با غشاه قرار داشت فرستادند.

این دو رزیمان زیر نظر سوئدیها که در تشکیلات ژاندارمری کار میکردند اداره میشدند زیر نظر مر بیان سوئدی بفراغت فرستادند. علاوه بر این عده ۳۰۰ نفر تلبیین هم به با غشاء و ۳۰۰ نفر دیگر را هم به یوسف آباد فرستادند که مدت سه ماه در آنجامشغول تعلیم فنون نظامی بوده و بعد این کلانتریهای مختلف شهر قسمت شدند.

سوئدیها برای اداره امور انتظامی شهر تعداد کلانتریهای شهر را اضافه نموده و شهر تهران را به ده کلانتری تقسیم کردند که این کلانتریها زیر نظر افسران تربیت شده سوئدی و بوسیله پاسبانانی که قبل از کار تعلیم آنها گذشت اداره میشد.

در ابتدای کار و سدها هل رئیس شهر بانی بگدا رئیس آگاهی و اوفاس رئیس پلیس شوبرگ رئیس زندان بود ولی بیش از یکسال نگذشت که چون اختلاف نظر بین مستشاران سوئدی حاصل شدار فاس از کاردست کشیده و از ایران خارج شد و بنابر پیشنهاد و سدها هل چند نفر سوئدی دیگر بنام اریکسون - هازور بیور لینگ و فوگل گلو و کمی بعد از آنها دو نفر دیگر بنام برونیکوفسکی و مادموازل (گاد) باین عده اضافه شدند.

سوئدیها برای تکمیل کار اداری عده‌ای را بادرجه اسپیرانی استخدام و پس از طی آموزشگاه که زیر نظر مستقیم خود سوئدیها قرار گرفته بود آنها را بسمت متر جمعی مشغول کار کردند.

سوئدیها از ابتداء نسبت بتکمیل شازمان کلانتریها توجه خاصی داشتند و همان‌طوری که گفتیم ابتدا خود آنها کلانتریها را اداره می‌نمودند ولی بعد که افسران

مربیت شده آنها در رژیمهای دوگانه تعلیمات خود را قرار گرفتند ریاست کلانتریها را عهده دار شدند چنانکه سلطان رکن الدین مختار پس از طی دوره تعلیماتی پریاست کلانتری دولت منصوب و نایب اول پاشاخان هم معاونت ایشان را عهده دار گردید

سازمان کلانتریها در ابتدا چندان مفصل نبود و تشکیلات آن عبارت بود از رئیس که در جه سلطانی داشت سه نفر افسر که معمولاً نایب اول یا نایب دوم بودند و چهار نفر سرپاسبان

سوئدیها از نظر تعیین حدود وظیفه مامورین کلانتریها و اختیارات آنها نقشه جدا گانه‌ای از حوزه هر کلانتری تهیه و در کلانتری نصب نموده و روی نقشه مناطق گشت پاسبانها و خط سیر آنها را با خطوط مخصوصی نشان داده بودند

این کلانتریها که بدست سوئدیها سازمان نو و تازه‌ای یافته بود ابتدا بنام (بخش) نامیده می‌شد بعد ها کلمه بخش مبدل به مان کلمه فرنگی (کمیساریا) گردید

و ساده

ترتیب گشت و خط سیر مامورین پلیس در تمام نقاط شهر تعیین شده بود و در هر قطعه پاسبان در سمت راست و سرپاسبان از سمت چپ حرکت می‌کردند و در موقع ملاقات و قایع مهم قطعه را بسیکدیگر اطلاع داده و چنانکه اتفاق مهمی روی داده بود مرائب را بکلانتری گزارش مینمودند

سوئدیها مدت ۱۰ سال و ۴ ماه در ایران مشغول کار بوده و در این مدت هوفق شدند که شالوده صحیحی جهت شهر بانی بنا کنند و این سازمان بزرگ انتظامی را بصورت جدید و مدرن جهانی در آورند سازمان امروز شهر بانی هامر هون زحمات همان مستشاران سوئدیست و آنها بودند که

برای اولین بار برای شهربانی اهمیت و ارزش خاصی قائل شده و احتیاج بوجود این سازمان بزرگ و مورد نیاز را بردم فهمانیدند تمام سازمانهای که مستشاران سوئنی با وجود نداشتن وسیله کافی و مخالفت و کارشکنی متفذین و مامورین قدیمی پلیس برای شهربانی ایجاد کردند همه تشکیلاتی است که بجای خود باقیمانده و با تغییرات و تحولات مختصری سازمان فعلی شهربانی کشور را تشکیل داده است

کندل شوبرک

سوئنیها علاوه بر سازمان و ترتیب اداری و انتظامی شهربانی طهران در ولایات نیز اقدام به تشکیل شهربانی و توسعه این سازمان بزرگ انتظامی نموده اند که ذیلاً تاریخ تشکیل بعضی از آنها در این جاذب می‌شود

نام شهربانی	تاریخ تأسیس
قرزوین	۱۲۹۴ بیورلینگ
رشت	۱۲۹۵ استالبرک
مشهد	۱۲۹۷ شوبرک
تبربز	۱۳۰۸ فوگل کلو

اینک مختصری از نظامنامه ایکه در زمان سوئنیها تدوین و مورد استفاده قرار گرفته جهت اطلاع خوانندگان عزیز نقل می‌شود

نظم‌نامه و احکام در زمان سوئدیها

همانطور که سابقاً هم ذکر شد سوئدیها را میتوان بنا کننده تشکیلات فعلی شهربانی دانست زیرا بطوریکه گذشت با اینکه کنت دوموفت فرد مردی مطلع و آشنا باصول نظامی و پلیسی بود و سعی داشت که بلکه بتواند تشکیلات از هم پاشیده‌ای را که حفظ نظم و امنیت عمومی را بعهد داشت سرو صورتی داده وبصورت یک سازمان مدرن و مرتب درآورد ولی سعی و احتمام او بهدر رفت و در اثر نا مساعد بودن محیط نتوانست اقداماتی را که شروع کرده بود بپایان برساند و میتوان گفت بنابه‌مثل مشهور تشکیلات (نژائیده بدامن گوررفت)

جانشینان کنت نیز اگرچه مردانی مطلع و جدی لایق بودند مخصوصاً مختارالسلطنه که موفق شد آن وضع آشوب و درهم ریخته راسر و سامانی داده و نظام و ترتیبی در کار حفظ امنیت و حراست عمومی ایجاد کنندو اطلاعاتی از وضع شهر و جمعیت محلات و تعداد خانه‌های پایتخت تهیه نموده و عده‌ای ماهر مسلح برای پاسبانی امنیت شهر بکماره البته این اقدامات و اقدامات دیگری که از طرف روساء و متصدیان بعدی شهربانی معمول شد فراموش شدنی نبود و میتوان گفت که همان اقدامات پایه اصلاحات مستشاران سوئدی قرار گرفت و آنها تو انسنند که در دنباله اقدامات سلف خود دست با اصلاحاتی بزنند

اویکدون

ولی همچنانکه احتیاج
بوجود دیک تشکیلات مرتب و جب
آوردن سوئدیها بایران شده بود
آنها هم بایستی علی الرسم برای
بنیاد نهادن و بوجود آوردن یک
تشکیلات بدون نقش اقدام نمایند
اولین قدم برای اصلاحات
اساسی زمان سوئدیها همان
تنظيم و نوشتگان نظامنامه صحیح
و کامل از روی جامعترین تشکیلات
پلیسی اروپا بوده است

این نظامنامه که مدرک و مأخذ اصلاح شهربانی واقع شد بdest گوستاف
وستدائلر رئیس هستشاران سوئدی تدوین و رسماً بتصویب رسید و برخلاف آنچه
تا آن روز پیش بینی مینمودند بلافاصله مورد عمل و اقدام قرار گرفت
نظامنامه هائی که بدست گوستاف وستدائلر نوشته شده نظامنامه ها و قواعد
صحیح و جدیدی است که کاملاً از روی یک تشکیلات جامع و کامل پلیسی اروپا
کپیه شده است

طوریکه در نظامنامه بر میآید گوستاف مردی مطلع و در فن پلیسی
و بلکه حقوقی مردی مجبوب و کار آزموده بوده است و مثلاً آنتشاراتیکه برای
سوئدیها وجود دارد باین شخص که خود نویسنده و مترجم این نظامنامه بوده
است نمی چسبد

احکام و نظامنامه هائیکه در زمان سوئدیها مورد توجه و اقدام قرار گرفته
همان قواعد و نظامنامه هائی است که در ۱۱ فصل نوشته و در کتاب جداگانه‌ای هم منتشر
شده است

نظامنامه واحکامی که در دوره سوئدیها ترجمه شده متنضم مطالب ذیل هبیا شد

- ۱ - قواعد عمومی
- ۲ - نظامنامه محبس
- ۳ - نظامنامه روساء و مامورین نظامیه
- ۴ - احکام و دستورالعمای اداره نظامیه
- ۵ - نظامنامه تردد عمومی و وسائل نقلیه
- ۶ - نظامنامه خیابانها و معابر عمومی
- ۷ - نظامنامه درشکهای عمومی
- ۸ - نظامنامه اتومبیلهای
- ۹ - ترتیب حمل اسلحه
- ۱۰ - استخراج از قانون اجرای عرقی و امور خلاف و مجازات آن
- ۱۱ - قانون سجل احوال جلو کیری ازولگردی و تکدی

ملاحظه میشود که با توضیح و
شرح نظامنامه های بالا که رکدامداری
چندین بخش و ماده و بندهمیباشد یعنی و ان
نهمید که گوستاف وستداول مردی مطلع
و فاضل بوده و برای ایجاد کردن یک
شکیلات نو و تازه اقدامات کلی و بزرگی
عمل آورده است

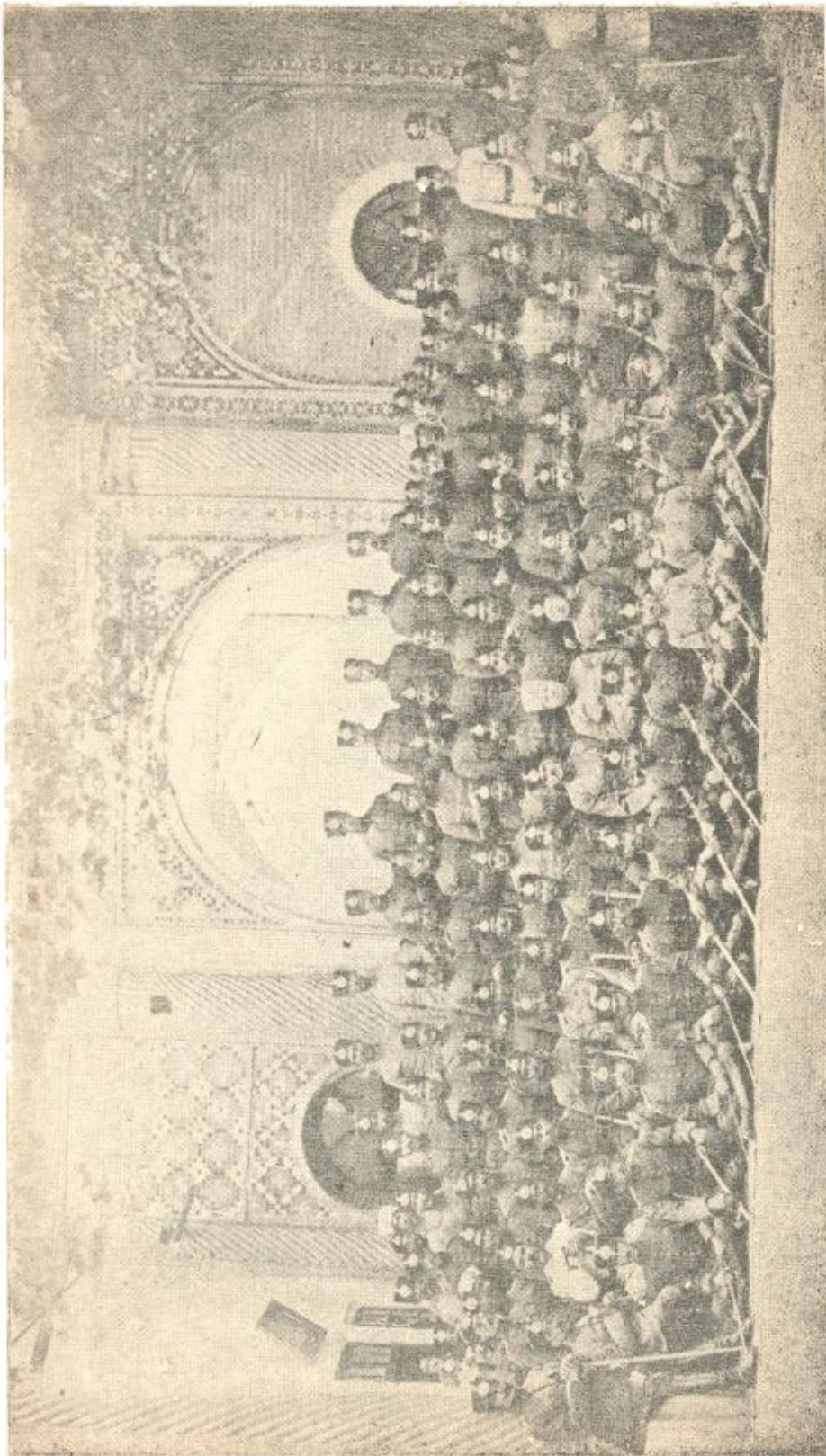
چیزی که بیش از همه در این نظامنامه
ما و دستورالعمای اجلب توجه میکنند این

کلیل بیورلینک

ست که این نظامنامه شامل یک اصول کلی و جامع بوده و میتوان گفت یک قسمت
آنهم جتی برای شهربانی آن زمان که بطرف یک سازمان جدید و منظمی میرفته
زاند بوده است مع الوصف همین احکام و دستورات در شهربانی در زمان سوئدیها
ورد عمل قرار گرفته و تابحال بیشتر همان دستورالعمای باقی مانده یا کمی
غایی پر صورت داده است

کس دسته‌جمعی از سدان و افسران شهریاری -

مطلوب دیگریکه در این نظامنامه ها باید مورد توجه قرار گیرد یک تقسیمات جدید شهر-درج، بندهی کارمندان و کارکنان شهربانی حقوق و وظیفه آنها دستورالعملهای جامع در مورد نظم خیابانها و معابر و عبور و سائنهای و بالاتراز اینها منع نمودن شهربانی در امور حقوقی که مربوط بدادگستری است هیبایش است البته باید توجه داشت که قبل از زمان سوئیهای مامورین نظمه بوضعی که سابق گفته شد در کایه در اعم از حقوق و جزای دخالت میکردند و اصولاً عدليه برای اجرای عدل و دادخواهی وجود نداشت و حتی این تشکلیلات در زمانی که سوئیهای مشغول کارشدن نبود و قوانینی برای رسیدگی به عملیات خلاف و جرم وجود نداشت معاذالک همین اقدام و استداهل در عدم دخالت شهربانی در امور حقوقی میرساند که این مرد فقط و فقط متوجه اصلاح شهربانی بوده و سعی داشت است که شهربانی بوظیفه ای که بهمده او محول است مشغول کار شده و از دخالت در امری که مربوط بسازمان و تشکیلات او نیست خودداری نماید اینک برای اینکه در حدی موضوع کارروشن شده و بنظامنامه هایی که در زمان سوئیهای مورد عمل قرار گرفته آشنایی حاصل شود قسمتی از نظامنامه ها و احکامی را لغو استداهل برای شهربانی ایرا تنظیم نموده است نقل میکنیم

وستداهل در حضور احمدشاه

فصل اول

تشکیلات

- ماده ۸ - امور اداره نظمه در تحت ریاست و نظارت عالیه یکنفر رئیس ایرانی اداره خواهد شد
- ماده ۹ - اداره نظمه منشعب بشعب ذیل میشود
- ۱ - اداره مرکزی
- ۲ - پلیس اوپریفورم (ملبس بلباس رسمی)
- ۳ - پلیس تامینات
- ۴ - محبس
- ماده ۱۰ - ریاست نظمه به عهده رئیس اداره مرکزی است
- ماده ۱۱ - اداره مرکزی منشعب بشعبات ذیل خواهد بود دور نیس کل تشکیلات شخصاً آنرا اداره میکند
- ۱ - دایره کابینه
- ۲ - شعبه پلیسیکی
- ۳ - دفتر محاسبات
- ماده ۱۲ - ریاست پلیس اوپریفورم در عهده رئیس دایره پلیس اوپریفورم است و منشعب بشعبات ذیل است
- شعبه مرکزی - پلیس سوار - محلات دایره اجرا - دایره صحیه - مخزن پلیس

ماده ۱۳ - شعبه مرکزی در تحت
اداره یکنفر کمیسر خواهد بود

ماده ۱۴ - پلیس سوار در تحت
اداره یک کمیسر است

ماده ۱۵ - دایرہ اجراء که ریاست
آن در عهده یکنفر کمیسر است

مامور اجرای احکام صادره از
اداره مرکزی است و باید بمامورین
رسمی ادارات صلاحیت دار مساعدت نمایند

ماده ۱۶ - امور صحیه نظمه با
صیبی نظمه است و امور انتظامی بایکنفر

صاحب منصب میباشد

ماده ۱۷ - شهر تهران و اطراف بده محله تقسیم شده و هر محله در تحت
مواظبت و مراقبت یکنفر کمیسر است نظم و امنیت هر یک از محلات بتوسخ
گشتهای و پستهای پلیس مستقر خواهد بود

ماده ۱۸ - ریاست پلیس تامینات بهده رئیس دایرہ پلیس تامینات است و
به هفت شعبه منشعب میشود

ماده ۱۹ - ترتیب درجات اعضاء از حیث رتبه از قرار ذیل است

رئیس کل

رئیس اداره مرکزی

پلیس تامینات	پلیس اونیفورم
--------------	---------------

رئیس	رئیس یاور
------	-----------

معاون	معاون.
-------	--------

کمیسر	کمیسر سلطان
-------	-------------

رئیس شعبه	نایب اول
-----------	----------

مفتش	نایب دوم
------	----------

آسپیران

صاحبمنصب جزء

آزان

صاحبمنصب جزء

ماده ۲۰ در طبقات فوق الذکر مراتب اطاعت نسبت بموافقت باید کاملاً

جاری باشد

مقصود اصلی از پلیس سوار عبارت است از انجام کشت سواره در بعضی از خطوط معینه برای حفظ تنظیمات مخصوصه یا شرکت در استقرار انتظاماتی که بعضی مواقع امر داده میشود و همچنین اینگاهی خدمت اردونانسی در موقع لزوم

محلات

هر محله دارای یک کمیسری است که تعیین خدمات و تقسیم آذانها در آن شده و راپورتها با نجاداده شده و اجزاء برای کسب تعلیمات در آنجا جمیع میشود در هر کمیسری یک صاحبمنصب کشیک و یک عده آزان برای کمک دادن و انجام خدمات همیشه حاضرند

در کمیسری باید همیشه نظم و سکوت و اطافت برقرار بوده درب آن شب و روز برای عموم باز باشد ولی اشخاص بیکار حق ورود و توقف در آنجا را ندارند

پلیس تأمینات

ماموریت مخصوص پلیس تأمینات جلوگیری از ارتکاب جنحه و جنایت است در صورت وقوع مکلف بکشف آن بوده و باید تحقیقات لازمه بعمل آورده مجرمین را دستگیر و توقيف نمایند

در موقع وقوع یا کشف جنایتی پلیس تأمینات مکلف است را پر قبیله را تهیه نموده و با تعیین نوع جرم بدون تاخیر بتوسط رئیس تشکیلات نزد دادستان بفرستد

مامورین تأمینات هر یک با خود نشانی خواهند داشت که معرفایشان است در یک طرف این نشان علامت شیر و خورشید و در طرف دیگر عبارت پلیس تأمینات تهرات بزبان فارسی محاکوک است

تشکیلات

پلیس تأمینات بشعbanی تقسیم میشود که هر کدام دارای یک رئیس و عده ای متشکل از ماموریت خصوصی شعبه اول تحقیقات و تحقیقات درباره

جنایات مهمه است از قبیل قتل و ضرب و جرح و سرفت یا حمل اسلحه یا استعمال آرزو جرم‌های عمدى و غيره

شعبه دوم مامور رسیدگی کلیه تقلیبات از قبیل سکه تقلب زدن - کاعد سازی - تقلب در ارزاق عمومی و هنک عصمت و فریب دادن اطفال و وادار نمودن آنها را با عمال شنبیه

شعبه سوم - مامور تعقیب و تحقیق سرقتهای مهمه و جیبرها خواهد بود

شعبه چهارم - مامور تعقیب و تحقیق سرقتهایی است که در داخل یا خارج از خانه ها واقع شود

شعبه پنجم - مامور تعقیب و تحقیق کلیه سرقتهای خواهد بود

شعبه ششم - مامور است با نهایت مراقبت مهمانخانه ها و کاروانسراها و قمارخانه هارادر نظر گرفته و آنچه را که بشعبات فوق الذکر صلاحیت رسیدگی آن را ندارند تا حصیل و رسیدگی نمایند

شعبه هفتم - مامور علم و شناختن اشخاص بواسطه خطوط افکشان و غیره خواهد بود

ظاهنامه داخل محبس

محکومین محبس بلباس مخصوص بوده و دارای نمرات مخصوص خواهد بود تمام محبوسین در مقابل اوامر مامورین محبس باید کمال اطاعت را داشته و بر اورا محترم بشمارند

کلیه محبوسین باید بدرن استثناء موقع ورود به محبس ویس از فراغت از کار بوسیله مستحفظین کاملاً تفتیش شوند اشیائی که از آنجا کشف شود موقع مرخصی آنها مسترد خواهد شد مگر اینکه تقاضا نماید اشیاء مذکور تحویل فامیلشان شود - فریاد کردن - آواز خواندن صحبت نمودن بصدای بلند - اجتماع نمودن اقدام به هیئت اجتماع کردن - صحبت نمودن در موقع کار بکلی برای محبوسین غدغن است محبوسین روزی یک ساعت تنفس خواهد داشت ملاقات هایین محبوسین و ملاقات کشند کان هفتگان یکروز در اطاق مخصوص در حضور یک‌نفر مستحفظ صورت خواهد گرفت - مذاکرات باید بزبانی باشد که مستحفظ متوجه شود وجهت ساعت غذا خوردن - خوابیدن - برخاستن - کار کردن بوسیله صدای زنگ

اعلام خواهد شد در تمام ۲۴ ساعت دو دفعه یک‌کی ظهر و دیگری ساعت ۸ بعد از ظهر
به محبوسین عذا داده می‌شود غذا عبارت است از یک‌چارک نان در ۲۴ ساعت نهار
آش شام آبگوشت

محبوسین یاد ر حارج یاد ر کارخانجات مختلف محبس بکار گماشته
می‌شوند

محبوسین در ادای تکالیف و رسومات مذهبی خود آزادند تا در ۶ که
بنظامات داخلی محبس خللی وارد نشود محبوسین که برخلاف این مقررات رفتار
نمایند بشرح ذیل مجازات می‌شوند

ملامت و سرزنش - محرومیت از غذا غیر از نان منتهی تا سه روز متواتر
محبس انفرادی منتهی تا مدت ۱۵ روز زنجیر کردن محبوسینی که محکوم بجنحه
و جنایت هستند باید در دفتر (دکتری و سکوپی و آنترو پومتری) علائم و اندازه
آنها گرفته شود

نظامنامه ملبوس رؤسای تشکیلات و صاحب منصبان

لباس رسمی رئیس کل تشکیلات نظامیه (رئیس کل) سرهنگی

نیم قنه - نیم قنه از پارچه خاکی رنگ زرد با یقه نظامی از جلو با هشت
ذکمه شیرو خورشید مطلائی باز می‌شود آستینهای آن با یک یراقی بعرض ۶۰
میلیمتر که در وسط آن یک مغزی ۵ میلیمتری نمایان است بطول سیزده سانتی
متر و نیمی که نوک آن مثلثی شکل و منتهی بیک تکمه شده و مزین است این
یراق در روی پاکتی آستین دوخته شده است یقه نیم قنه را پهن بلکی پوشانیده
و در هر طرف یک تاج دوخته شده است (تاج مزبور بشکل تاج نادرشاه افسار
خواهد بود) همین قسم یراق یقه منهصر بلباس رئیس کل تشکیلات نظامیه است
یراقهای سردوشی - دویراقی که بهم پیچیده است

نیم قنه قابستانی و پیراهن - نیم قنه قابستانی از کتان سفید است با یقه
بی یراق آستین‌ها همان یراق نیم قنه عمومی را دارند و سردوشیهای آن از پارچه
ایست که با یک یراق پهن پوشیده شده است و هر یک دارای یک تاج است

شلوار - شلوار بلند باشلوار سواری هر کدام باشد از همان پارچه نیم قنه

است و یک یراق بعرض ۵ میلیمتر دارد و بجای این یراق ممکن است یک ترک نوار قهوه‌ای دیگر بهمین عرض دوخته شود ولی شلوار لباس سلام باید یراق دوخته باشد ذه نوار

کلاه - کلاه از پوست سفید یا قهوه‌ای رنگ است و کله‌گی آن از همان پارچه لباس نیم تنه است که شش ترک یراق بعرض ۴ میلیمتر یکدیگر را تقاطع کرده‌اند نشان کلاه شیر و خورشید مطلاست و بالای آن تاج دارای خود تابستانی و در تابستان خود سفید یا همان نشان کلاه و یک نواری که از پارچه خاکی که دو طرف آن یراق قیطانی شکل دارد استعمال مینمایند

کاپوت - کاپوت برنگ خاکی وزرد است با یقه شکاری که یک قیطانی از یراق اطراف آن دوخته شده است دگمه‌های کاپوت هفت عدد و از فلز مطلاً باشیر و خورشید تهیه شده است

کمر بند - کمر بند بعرض ۰۳ میلیمتر از یراق پوشیده شده است ممکن است که کمر چرمی در موقع سلام رئیس کل تشکیلات نظمه سردوشی سرتیبی مکنل بالمان را که از طرف اعلیٰ حضرت قدر قدرت همایونی اعطاه شده استعمال مینمایند

لباس یاوری

نیم تنه یاوری عیناً مثل نیم تنه رئیس کل تشکیلات است ولی یراق سردست بعرض ۵۵ میلیمتر در طول دوازده سانتی و نیم متر است یراق یقه بعرض ۲۰ میلی متر است و از هر طرف یک تاج دارد یراق‌های سردوشی هم بهمان شکل یراق رئیس تشکیلات ولی قدری باریک‌تر است

شلوار - شلار او شلوار سواری مثل شلوار رئیس کل تشکیلات است

کلاه مثل کلاه رئیس تشکیلات است

کمر بند هم مثل کمر بند رئیس تشکیلات و مثل کاپوت رئیس تشکیلات است غیر از اینکه یراق‌های سردوشی آن قدری باریک‌تر است

لباس سلطان

نیم تنه - مثل نیم تنه یاورها ولی یراق سردست بعرض ۵ میلی متر و بسطه

دوازده و نیم سانتی متر است یقه دارای یک یراق باریک از هر طرف بعرض ۱۰ میلی متر و هر طرف آن سه تاج دارد - یرا تمای سردوشی دوقیطان کلفت یراقی است که بخط مستقیم نصب شده و منتهی بیک تکمه کوچک میشوند شلوار و کلاه مثل شلوار و کلاه یاور هاست و فقط یراق یا نوار شلوار آنها ۲۰ میلی متر است

لباس آزانها

نیم تنه با پیراهن مثل نیم تنه صاحب منصبان جزء یقه بدون نوار ولی روی بازوی راست درجه آزانها بایک نوار زرد ۱۵ میلی متری از این قرار معلوم میشود

آزان درجه ۱	۳ درج نوار
آزان درجه ۲	۲ درج نوار
آزان درجه ۳	۱ درج نوار

تقسیمات شهر تهران

حکم ۱۹ برج دلو ۱۲۹۳

شهر تهران بده ناحیه منقسم میگردد نظم و امنیت هر یک از نواحی بموجب ترتیب ذیل تعهده یک کمیسر و اگذار خواهد شد

ناحیه ارک	کمیسariایی نمره ۱
ناحیه دولت	کمیسariایی نمره ۲
ناحیه حسن آباد	کمیسariایی نمره ۳
ناحیه سنگلج	کمیسariایی نمره ۴
ناحیه قنات آباد	کمیسariایی نمره ۵
ناحیه محمدیه	کمیسariایی نمره ۶
ناحیه قاجاریه	کمیسariایی نمره ۷
ناحیه بازار	کمیسariایی نمره ۸
ناحیه عود لاجان	کمیسariایی نمره ۹
ناحیه شهر نو	کمیسariایی نمره ۱۰

دروازه‌ها

حکم ۴۵ حوت ۱۳۹۵

از اوی حمل ۱۳۳۴ حفظ نظم دروازه‌های تهران در عهد مامورین پلیس

خواهد بود

در و هلیز هر دروازه ~~و کنفر~~ آزان پلیس دائم مامور و مراقب اشخاص و اشیائی
که وارد و خارج می‌شوند خواهد بود

درب دروازه‌ها دائم باز خواهد بود مگر موقع مخصوص که از طرف نظمیه
در بستن آنها دستور علیحده صادر شود

اطراف خندقها پلیس سوار دائم در گزارش خواهد بود
ساکنین اطراف شهر هر وقت از آزان پست جلو دروازه‌ها استمداد جویند
مشارالیه پا طبری سوار را فوراً مطلع می‌سازد

رئیس پلیس او نیفورمه مامور اجرای این حکم است
مرخصی افسران و کارمندان شهر بانی

حکم ۶ جوز ۱۳۹۵

اعضاء و آذانهای اداره نظمیه موافق قریبانتی که ذیلاً مذکور می‌شود حق
تعطیل با حقوق اداری در سال خواهد داشت

۱ - معاون کل اداره نظمیه و معاونین	۲۱ روز
۲ - منشیان اول و رئیس کابینه و سلطانها	۱۵ روز
نوابها و آسپیرانها	۱۲ روز
سوزافیس بهار و مقتشین	۱۰ روز
آذانها و زندان بانها	۸ روز

اصول هجاءات اداری نظمیه

حکم عقرب ۱۳۹۶

۱ - روساء دوائر پلیس او نیفورمه و پلیس تامینات و محبس مکلفند

اجزاء خود را که مرتکب تقصیر اداری می شوند بترتیب ذیل تنبیه نمایند

- ۱- سرزنش و ملامت
- ۲- توقیف حقوق تانصف
- ۳- خدمت فوق الماده در ساعات راحتی
- ۴- توقیف از يك الى پانزده روز
- ۵- تنزل درجه

تقسیم تنبیه های ذیل بارتبیس نظمیه است

- ۱- تنزل رتبه

۲- اخراج از خدمت

البته مطالب بالا قسمتی از نظامنامه ها و احکام مفصلی است که در زمان سوئیها مورد عمل قرار گرفته و شاید این تشکیلات فعلی شهر بانی روی آن بنا شده است این نظامنامه و احکام جامع برای سازمان يك اداره کامل و آبرومند پلیسی میباشد که در تنظیم آن کلیه نکات از حیث انتظامات عمومی - آمد و رفت و سایط نقلیه که تا آن روز بی سابقه بوده رعایت شده چنانکه سه فصل از نظامنامه اختصاص به در شکه های عمومی - اتو مبیل ها - نظامنامه خیابانها و معابر عمومی دارد.

در این نظامنامه کلیه نکات انتظامی که از جدیدترین سازمانهای پلیس دنیا اقتباس شده با در نظر گرفتن اینکه تا آن روز چنین قواعدی وجود نداشته میتواند بعظمت فکر و زحمات مستشاران سوئی در راه اصلاح شهر بانی ایران پی برد و بخصوص خدماتی را که آنها در راه تفکیک امور انتظامی از امور حقوقی بکار برده اند نمیتوان نادیده گرفت

شهربانی بعدهار سوئدیها

پس از روی کار آمدن اعلیٰ حضرت فقید رضا شاه کبیر همانطور که کلیه کارهای دست مامورین و مستشاران خارجی گرفته و بدست افراد ایرانی سپرده شد عذر کلیه مستشاران شهربانی را هم خواستند

چون اعلیٰ حضرت فقید بیش از هر چیز به حفظ امنیت و خاتمه دادن هرج و مر ج و از هم گستکی اوضاع اهمیت میدادار شهربانی برای اجرای این وظیفه دستگاه مفید و بسیار سودمندی بشمار میرفت.

از آن جهت سرهنگ محمد در گاهی که بعد از بدنجه سرتیپی ارتقاء یافت و از افسران ارتضی و ورد تو же و اطمینان اعلیٰ حضرت فقید بود بریاست شهربانی انتخاب گردید.

چون سرتیپ در گاهی افسری مقندر بود به مین لحاظ اعلیٰ حضرت فقید اور اباين سمت تعیین کرد تا امنیت و نظم شهر را حفظ نماید.

پس از شروع بکار او لین اقدام سرتیپ در گاهی تمرکز امور اداری شهربانی کشود در تهران بود تا آن زمان شهربانیهای شهرستانها

مرحوم سرتیپ در گاهی

که هر کدام یک واحد انتظامی بودند زیر نظر ماموریت رسمی دولت یعنی استانداران و فرمانداران انجام وظیفه مینمودند ولی از زمان ریاست سرتیپ در گاهی کلیه شهربانیها تابع تهران شده و امور اداری آنها بمرکز محلول گردید و در حقیقت شالوده شهربانی فعلی از همان زمان ریخته شد و باضافه لباس افراد و افسران شهربانی هم بصورت متحد الشکلی در آمد

سرتیپ در گاهی از سال ۱۳۰۶ تا ۱۳۰۸ ریاست شهربانی را عهده دار

بوده و نسبت به توسعه تشكیلات شهر بانی اقدامات موثری بعمل آورد که میتوان ساختمان زندان قصر و تنظیم آنین نامه های زندان و راهنمائی و رانندگی را نام برد.

سرتیپ در گاهی در سال ۱۳۰۸ بریاست شهر بانی را ترک و بطوریکه میگویند جریان امر از این قرار بود که پس از اتمام ساختمان زندان رئیس شهر بانی از اعلیحضرت دعوی جهت افتتاح زندان نمود و پس از بازدید و افتتاح زندان سرتیپ در گاهی مورد بیمه‌ری، اعلیحضرت فقید قرار گرفته و چند روزی در ذر بانی زندانی و پس از مدت کوتاهی مجدداً مورد لطف و مرحمت واقع شد و بریاست نظام وظیفه منصوب و بعداً بکلی از کارهای دولتی بر کنار شد تا ینكدر سال ۱۳۲۸ در تهران درگذشت

پس از مرحوم در گاهی تیمسار سرلشکر کوپال (۱) که از افسران ژاندارمری سابق ودارای درجه سرتیپی بود بریاست شهر بانی هنصول و تا سال ۱۳۰۹ در این سمت باقی بود در زمان ایشان تغییرات زیادی در شهر بانی روی نداد فقط تغییر لباس بود که بفرم ارتش و بر نقش سردی کلاه کاسک و نیمتنه مبدل شد و بعضی از ادارات شهر بانی روی احتیاجات توسعه پیدا کردو آقای سرهنگ رکن الدین مختار که از افسران تربیت شده دوره سوئیلیها بود

تیمسار سرلشکر کوپال

---

(۱) تیمسار سرلشکر کوپال پس از طی دوره دیپلماتی در سال ۱۲۸۲ وارد رسته توپخانه داشتکده افسری ترکیه گردیده و پس از طی دوره آن درجه متوجه ممتاز و وارد خدمت ستاد ارتش شدند

تیمسار کوپال مدت ۴۴ سال خدمت مقامات زیر را طی نموده است ماموریت سیاسی آنکارا - ریاست شهر بانی - ماموریت سیاسی هر ان - سربرستی اداره هوابایانی - ریاست اداره نظام وظیفه - ریاست ژاندارمری کل کشور و درسفری که اعلیحضرت فقید رضا شاه کبیر به ترکیه فرمودند ایشان در این زمان رکاب بودند

و تا آن زمان ریاست شهربانی خوزستان و بنادر را داشت بمعاونت شهربانی انتخاب و نزیربآ کلیه امور انتظامی شهربانی بایشان محول گردید.

پس از تغییر آقای کوپال سرتیپ زاهدی (سرلشکر فعلی) در آذر ۱۳۰۹ ریاست شهربانی را عهده دار شد و تا اردیبهشت ۱۳۱۰ در رأس شهربانی بود و چون عده‌ای از زندانیان از جمله سید فرهاد معرف در دوره ریاست ایشان از زندان فرار کردند اعلیحضرت فقید زاهدی را زکار بر کنارو سرلشکر محمد حسین آیرم را بر ریاست شهربانی تعیین نمود

سرلشکر آیرم تا اوایل سال ۱۳۱۳ در این سمت باقی بود تا اینکه بعلت کسالت و مسافرت بارو بارگافت شهربانی به عهده آقای سرهنگ رکن الدین مختار معاون شهربانی محول گردید و ایشان در سال ۱۳۱۴ بدرجه سرباسی هفتخر و بر ریاست شهربانی منصوب شد.

زمان ریاست شهربانی تیمسار سرپاس مختار مصادف شد با وقتی که رفت و آمد مردم و ارتباط ایران با کشورهای اروپائی صورت جالبی بخود گرفت و شهربانی هم که از ادارات مهم کشور و از سازمانهای مورد احتیاج عمومی بود نمیتوانست از تحولاتی که در دستگاههای اداری و سازمانی داده میشد بی نصیب بماند با این لحاظ بسیاری از نواقص کار شهربانی بر طرف دوایر بسیاری در این زمان توسعه یافته و باداره مبدل شد و عده‌ای افسر برای آشنائی بقوایین بلیسی بارو باراعزام شدند چنانکه مر حوم سرپاس سیف به نیویورک و لندن جهت مطالعه فرستاده شد و نماینده شهربانی ایران در کنفرانس‌های بین‌المللی شرکت نمود

در آن دوره نسبت بتكمل فن انگشت‌نگاری اقدام شد و مجله شهربانی کسه مدتی منتشر نمیشد زیر نظر مرحوم سرهنگ علی پارسا بصورت نشریه آبرومندی درآمد.

تیمسار سرباس مختار تا شهریور ۱۳۲۰ ریاست شهربانی بهده داشت و پس از ایشان پاسپار رادر که معاون شهربانی بود برایت شهربانی تعیین و بدرجہ سرپاسی ارتقا یافت.

و قایع شهریور همانطوری که بسیاری از دستگاه‌های اداری و سازمانهای دولتی را متز از ل ساخت شالوده و اساس شهربانی را نیز زیرور و نمود او ضاع هرج و هرج بعد از شهریور بیش از هر چا بشهربانی لطمہزد و این دستگاه که تا قبل از شهریور یکی از سازمانهای منظم و با قدرت دولتی بود بکلی

وضع آن مختل و مفسوش گردید

بدبھی است با این وضع آقای رادر تو فیقی حاصل نکرده و بهترین نمونه‌اش واقعه ۱۷

آذر ۱۳۲۱ است که در نتیجه آقای سرتیپ تیمسار سرباس مختار رادر از کار برکنار و تیمسار سرتیپ اعتماد مقدم معاون ژاندارمری بریاست شهربانی منصوب شد.

آقای سرتیپ اعتماد مقدم که جانشین آقای رادر شد فقط سعی داشت که بتواند نظم و آرامش را در تهران بوسیله دستگاه لرزان شهربانی حفظ کند و با این وضع فرصت اصلاحی در امور شهربانی نداشت و تمام وقت او در رسانیدن حقوق و ایاس افراد خارج از مرکز که غالباً چندین ماه برائیر بحران اقتصادی و هرج و هرج دستگاه دولت عموق مانده بود صرف نمیشد در دوره ایشان فرم لباس افراد افسران تغیر یافت و کلاه کاسکت و نیمتنه بفرم آرنش درآمد و آموزشگاه شهربانی هنحل و بجای آن آموزشگاه عالی که از میان افراد دیپلمه داوطلب می‌ذیرفت تاسیس شد سازمان و آئین نامه آن مورد موافقت اعلیحضرت همایون شاهنشاهی و تصویب مجلس شورای ملی قرار گرفت

و نو اقصی گه تدریجآ در حین عمل در آئین نامه با آن برخورد نمودند در زمان ریاست آقایان جهان بانی و سیف رفع گردید.

حالیه آموزشگاه عالی شهر بانی در شهر پوره رسال ۶۰ نفر داوطلب که حداقل دارای دیپلم کامل متوسطه باشند با مسابقه ورودی پذیرفته و پس از دوسال بدرجۀ ستوان دومی مفتخر و ضمناً هر بیان و افسران صالح وورزندۀ ای راجه‌ت علمیم آنها تعین نمودند در این مدت ۶ سال صدها نفر جوانان تحصیل کرده از آموزشگاه عالی شهر بانی بارتیه افسری خارج و در کلیه نقاط کشور مشغول خدمت دیباشند.

آقای سرتیپ مقدم پس از مدت کوتاهی
تبشار سرتیپ اعتماد مقدم
بعثت اختلاف با نخست وزیر وقت آقای سهیلی از کاربر کنارو تیمسار سرلشکر خسرو پناه بجای ایشان تعیین گردید.
آقای سرلشکر خسرو پناه که ریاست نظام وظیفه را بهده داشت هیچ‌گونه تمایلی بخدمت شهر بانی نشان نداده و از روز اول ورود تقاضای استعفا نمود و بالاخره پس از یک‌ماه پست خود را به آقای جهان بانی تحویل داد آقای جهان بانی قبل از ورود به شهر بانی مدیر کل وزارت کشور بوده و بنابر تقاضای وزیر کشور موافقت اعلیحضرت همایونی بدرجۀ سرتیپی نائل و بریست شهر بانی منصوب شد

تبشار سرلشکر خسرو پناه

تبشار جهان بانی در بد و ورود به شهر بانی پیشنهادی مبنی بر اصلاح سازمان اداری و انتظامی و مخصوصاً بودجه شهر بانی بدولت نمود و دولت ظاهرآ با نظریات ایشان موافقت کرد ولی پس از چند ماه بر اثر اشکالاتی که در کار دولت موجود بود و باضافه کم بود بودجه و نداشتن وسیله ناچار از ریاست شهر بانی استعفا داد

پس از سرپاس جهانبانی پاسیار سیف^(۱) که سمت معاونت شهربانی را داشت به کفالت شهربانی تعیین و پس از مدتی ب درجه سرپاسی نائل و بریاست شهربانی منصوب گردید.

تیمسار سرتیپ جهانبانی

تیمسار فقید سرتیپ سیف

مرحوم سرپاس سیف با وجود اینکه از افسران تربیت شده زمان سوئدیها و تحصیل کرده بود مع الوصف بعلت خرابی اداره و مخصوصاً غیر عادی بودن اوضاع کشور نتوانست بخدمت خود ادامه دهد و چون دولت هم لازم دانست افسر با قدرتی را برای اداره امور شهربانی انتخاب نماید باین جهت تیمسار سرلشکر ضرابی را بریاست شهربانی تعیین نمود در دوره ایکه سرلشکر ضرابی ریاست شهربانی را بهمده کرفت اوضاع تهران و شهرستانها بی اندازه بد و هر روز اغذیه شاش و حرواث سخت و ناگواری در تهران روی میداد که مردم را باضطراب و وحشت دچار ساخته بود

سرلشکر ضرابی موفق شد تاجاًی که قدرت او اجزه میداد از هر گونه پیش آمدسونی در تهران جلوگیری نموده و دستگاه شهربانی را که روبه ضعف و انحطاط میرفت بقدرت و انجام وظیفه خود باز گرداند.

تیمسار سرلشکر ضرابی در فروردین ۱۳۲۵ با تقدیر نامه‌ای که بنام ایشان از طرف دولت وقت صادر شد از ریاست شهربانی تغییر ریافت و آقای سرهنگ

(۱) مرحوم سرتیپ عبدالله سیف در ۱۲۶۴ در آذربایجان متولد و پس از خانه تحصیلات خود در مدرسه امریکانی تهران در سال ۱۲۹۳ اداره خدمات شهربانی گردید
مرحوم سیف در ۱۲۹۸ ب درجه سرگردی و در ۱۳۰۴ ب درجه سرهنگ دومی و در ۱۳۰۸ ب درجه سرهنگی نائل گشته و سنهای زیرا در شهربانی همدادار بوده است (باقیه در صفحه مقابل)

محمدعلی صفاری بر ریاست شهربانی منصوب و بدرجه سرپاسی نائل شد آقای سرپاس صفاری که دو نوبت ریاست شهربانی باشان محول گردید در تکمیل کادر انتظامی پلیس - تربیت افسران جوان - تکمیل دستگاههای فنی و علمی شهربانی - ایجاد سازمان و تشکیلات از نظر اساس و رفاه عمومی اقداماتی نمود که از نظر تاریخ شهربانی دارای ارزش و اهمیت خاصی است و باضافه در تکمیل دستگاههای شهربانی ورفع نواقص ... نسبت بوضع پلیس و رفتار پلیس با مردم اقدامات شایسته‌ای بعمل آورد و این دستاده را که برای خدمت بمردم ایجاد شده بمردم نزدیک نمود.

یکی دیگر از اقدامات ایشان اضافه حقوق افراد و افسران است که تأثیر خوبی در روحیه آنها نمود و دیگر از جهت تشویق مأمورین نشانه‌ای برای افسران و مدارل برای افراد و نشانی برای افسران بازنیسته تمیه کرد که مورد تشویب ذات ملوکانه قرار گرفت.

در زمان تیمسار سرتیپ صفاری ارتباط بین پلیس ایران و سازمان بین المللی پلیس برقرار شد و بر اثر درخواست پیشنهاد و دعوت ایشان ۴ نفر مستشار سوئیڈی برای پلیس ایران اقدام گردید که فعلام مشغول خدمت میباشند

لباس فعلی که افسران و افراد شهربانی بر تن دارند در سلسله در دوره تصدی تیمسار سرتیپ صفاری فرمورنگ و علام آن تمیه و پس از موافقت اعلیحضرت همایون شاهنشاهی بار و پا سفارش داده شد که در فروردین ۱۳۲۹ کلیه افسران و افراد به لباس جدید مابس گردیدند

مترجمی پلیس - معاونت شهربانی مشهد - ریاست شهربانی قزوین - ریاست شهربانی آذربایجان - ناینده ایران در پلیس نیویورک - رئیس شهربانی کیلان و ناحیه شمالغرب - رئیس اداره سیاسی - ریاست اداره اقامات اتباع خارجہ - رئیس کارگزینی - کنال شهربانی کل - ریاست شهربانی

مرحوم سرتیپ سیف دارای قلبی مهران و در حسن سلوک نسبت بزیرستان معروف و از مال دنیا بی نصیب و از حیث و علم داشت تو انگریز بود

سرتیپ صفاری در دونوبتی که ریاست شهربانی را عهدهدار بود و قایعی در تهران روی داد که باعث تأثیر عموم گردید.

باراول ترور محمد مسعود مدیر مردم امروز بود که در ۲۳ بهمن ۱۳۲۶ آتش افتد
مرتبه دوم در ۱۵ بهمن ۱۳۲۷ نسبت به ذات مبارک ملوکانه سوء قصد شد که
باتفضل و لطف الهی تیر دشمنان ایران بسنگ خورد و بخواست خدا گلو له آن

جنایتکار موثر واقع نشد

متاسفانه سال بعد در ۲۰ آبان ۱۳۲۸ هنگامی که عبدالحسین هژیر وزیر دربار شاهنشاهی در مسجد سپهسالار مشغول مراسم عزاداری بود هدف گلوله جنایتکاری واقع شد که پس از عمل جراحی فوت نمود در او اخر آبان ۱۳۲۸ تیمسار صفاری از ریاست شهربانی تغییر یافت.

پس از تیمسار صفاری سرشکر زاهدی برای بار دوم بر ریاست شهربانی تعیین گردید

سرنشکر زاهدی مدت ۷ماه ریاست شهربانی را بعهده داشت و در اردیبهشت ۱۳۲۹ بدستور نخست وزیر وقت (آقای منصور) از ریاست شهربانی تغییر یافت

تمیسار صفاری در سال ۱۳۲۸ متولد و تحصیلات خود را در بارس تربیت و (ایران و آلمان) پیاپان و سانیده سپس وارد مدرسه دبوبون فراز گردید و پس از پایان دوره آن وارد خدمت در ارتش شد.

مشاغلی را که در طی مدت خدمت دارا بوده بترتیب زیر است.
فرماندار اظامی گران - معاونت شهرداری - ریاست کارگزینی و زارت کشور - مدیر کل غله و نان - مدیر کل اداره انحصار های کشاورزی و دوبار بر ریاست شهربانی کل کشور منصوب شد

در فروردین ۱۳۲۵ به درجه سرتیپی مقنقر و دارای نشان همایون درجه ۲ - نشان پاس درجه ۱ - نشان آذربادگان میباشد و همچنین در فروردین ۱۳۲۸ با وجود اعلیحضرت همایون شاهنشاهی مقنقر گردیده است

پس از سرلشکر زاهدی برای اولین بار در تاریخ شهر باانی یک نفر سیویل (آقای سید مهدی فرخ) در اول خرداد ۱۳۲۹ بریاست شهر باانی انتخاب گردید
مدت ریاست آقای فرخ بیش از یک ماه طول نکشید و در این مدت کوتاه قتل احمد دهقان اتفاق افتاد که قاتل دستگیر و تحت تعقیب قرار گرفت.
پس از تغییر کابینه و تشکیل دولت جدید (بریاست تیمسار سپهبد رزم آرا) آقای سید مهدی فرخ از ریاست شهر باانی تغییر یافته و بجای ایشان تیمسار سرتیپ دفتری تیمسار سرتیپ صفاری فرمانده دربان باهر مبارک ملو کانه بریاست شهر باانی منصوب شدند.

تیمسار سرتیپ دفتری از بدرو و رو بشهر باانی در صدد رفع نواقص و احتیاجات شهر باانی برآمده و پروژهای اصلاحی جهت شهر باانی تهیه که با انجام و عملی نمودن آنها هیتوان گفت وضع شهر باانی از هر حیث آبرومند و برای انجام وظایف خود مجهز خواهد شد و حالیه که بیش از دو ماه از تاریخ ریاست انشان نمیگذرد خدماتی انجام داده اند که ذکر آن در صحنهات بعد خواهد آمد

آقای فرخ

آقای سید مهدی فرخ پس از طی تحصیلات خود در مدرسه سیاسی وارد خدمات دولتی شده است .
مقاماتی را که در جریان خدمت طی نموده اند بشرح زیر است
معاونت وزارت فرهنگ - کفبل وزارت فرهنگ - ریاست صناعت و فلاحت - استاندار آذربایجان - استاندار فارس - استاندار کرمان - وزارت کشور - وزارت خواروبار و بازارهای دوره نماینده کی مجلس شورای ملی را داشته اند و در شنبه اول خرداد ۱۳۲۹ بریاست شهر باانی منصوب و در چهارم تیر ماه ۱۳۲۹ بازنشست

بخش دوم

سازمان اداری شهربانی گل کشور

حوزه ریاست کل

سازمان قسمتهای شهربانی تهران

اداره دفتر کل

اداره کارگزینی

اداره بهداری

اداره حسابداری

اداره کارپردازی

اداره باربری

اداره بازرگانی

اداره تمرکز آمار

اداره کارآگاهی

اداره اقامت اتباع خارجہ

اداره اماکن عمومی

اداره امور شهرستانها

اداره سرکلانتری

اداره آگاهی

اداره راهنمائی و رانندگی

اداره انگشت نگاری و قنپیمایی

اداره بازداشتگاه وزندان و دارالتدابیر

اداره آموزشگاه عالی شهربانی

سازمان پست امدادی کلانتری

سازمان پلیس کلانتری بخش در تهران

سازمان یک شعبه قضائی کلانتری بخش در تهران
سازمان پاسگاه انتظامی

سازمان یک دائره قضائی در تهران

سازمان قسمت آموزش و پرورش

سازمان شهر بانیهای درجه ۱

سازمان شهر بانیهای درجه ۲

سازمان شهر بانیهای درجه ۳

سازمان شهر بانیهای درجه ۴

سازمان شهر بانیهای درجه ۵

کلانتری درجه ۱

کلانتری درجه ۲

سازمان شعبه قضائی درجه ۱

سازمان شعبه قضائی درجه ۲

سازمان کلانتری مستقل

سازمان پاسگاه ساحلی

سازمان پاسگاه انتظامی مرزی

اینک قسمتهای هفت گانه شهر بانی که اصول تشکیلات شهر بانی کل کشور را شامل هستند بدین قرار است .

معاون دو تقر - معاون انتظامی - معاون اداری
قسمت پلیس قضائی مرکب از (اداره آگاهی - اداره انگشت نگاری و
تن پیمایی - اداره بازداشتگاه و زندان)
قسمت پلیس انتظامی مرکب از (اداره سرکلانتری - اداره راهنمایی و
رانندگی)

قسمت آموزش و پرورش مرکب از (اداره آموزشگاه عالی شهر بانی
آموزشگاه تکمیلی افسری - آموزشگاه تکمیلی اداری و مالی - آموزشگاه
تکمیلی قضائی - آموزشگاه فنی راهنمایی و رانندگی - آموزشگاه سرپاسیانی
آموزشگاه پاسپارانی)

قسمت امور مالی - مرکب از کارپردازی - اداره باربری - اداره حسابداری)

قسمت بازرگانی مرکب از (اداره بازرگانی اداره دادرسی)
قسمت امور همگانی مرکب از (اداره اقامات اتباع خارجه و گذرنامه -
اداره امور شهرستانها - اداره کارآگاهی - اداره اماکن عمومی)
قسمت امور اداری مرکب از (اداره دفترکل - اداره کارگزینی - اداره تهرکزآمار)

در فروردین ۱۳۲۹ اداره انتشارات به قسمت تبدیل یافت و آقای غلامحسین معزی بریاست قسمت انتشارات و اطلاعات

ادارات مستقل - اداره بهداشتی بریاست آقای دکتر برخوردار - اداره ساختمان بریاست آقای سرهنگ سمهیعی - اداره فنی و برق بریاست آقای سرهنگ قوانلو - اداره مبارزه با اماکن فساد بریاست آقای سرهنگ فرمند
سازمان شهرهای شهرستانها

شهر بانیهای درجه ۱ که رؤسای آن درجه سرتیپی دارند عبارتند از (آذربایجان - اصفهان - خراسان - کرمانشاهان - کیلان - یاهواز)
شهر بانیهای درجه ۲ که رؤسای آن درجه سرhenگی خواهند داشت
بشرح زیر
رضائیه - سمنندج - ارakk - اردبیل - همدان - کرمان - قزوین
آبادان - قم
شهر بانیهای درجه ۳ که رؤسای آن درجه سرhenگ دومی خواهند داشت
بشرح زیر
زنجان - بروجرد - ایزد - کرگان - بابل - شاهی - بوشهر - بندر عباس - یزد - بندر پهلوی

شهر بانیهای درجه ۴ که رؤسای آن درجه سرگردی خواهند داشت
بشرح زیر :
شهر سوالو - سمنان - شاهرود - کاشان - هراز - خوی - ملایر - بهبهان
خرمشهر - خرم آباد - زاهدان - سیزولان - فخر شهریز - نیشابور

شهر بازیهای درجه ۵ که رئوسای آن درجه سروانی خواهند داشت بشرح زیر

فومن - لنگرود - نوشهر - چالوس - رامسر - بابلسر - بهشهر - آمل -
 بندرگز - گنبد کاووس - جلفا - سراب - میانه - مرند - مشکین شهر - اهر -
 شاهپور - ماکو - مهاباد - سقز - بازه بیجار - نهادوند - توسرکان - دزفول -
 مسجد سلیمان - الیگودز - گلپایگان - آباده - لار - بم رفسنجان - سیرجان
 خاک - زابل - نیشابور - تربت حیدریه - جوبمند - بیرجند - فردوس - قائن
 محلات - کرج - ساوه - دماوند شهر بازیهای رود سر - حسن کیاده - میاندو آب و
 آستارا کلانتری مستقل میباشند.

سازمان اداره سن کلانتری

رئیس	کلانتری ۱ - خیابان پهلوی
معاون انتظامی - معاون اداری	کلانتری ۲ - خیابان بهارستان
آجودان	کلانتری ۳ - خیابان فردوسی
دایره دفتر	کلانتری ۴ - خیابان شاهپور
شعبه آمار	کلانتری ۵ - خیابان چهارراه مختاری
بندهنجهینه	کلانتری ۶ - خیابان مولوی
شعبه امور اسلحه	کلانتری ۷ - خیابان ری کوچه آبشار
دائره اجرائیات	کلانتری ۸ - خیابان خیام - پاچنار
اجرائیات	کلانتری ۹ - پامنار
اجرائیات نظام و طیفه	کلانتری ۱۰ - خیابان قزوین
دایره کارد شهری	کلانتری ۱۱ - سه راه طرشت
کلانتری ۱۲ - خیابان تخت جمشید کلانتری ۱۳ - خیابان حقوقی	
کلانتری ۱۴ - خیابان شهرباز مقابل کارخانه برق کلانتری ۱۵ - تجریش	
(قلهک - دربند - نیاوران) - رستم آباد کلانتری ۱۶ - شهری کلانتری سوار -	
خیابان مازندران کلانتری انتظامی - مرکز شهر بازی نیروی احتیاط - مرکز شهر بازی	
توضیح از دوره سوئدیها شهر تهران به ۱۲ کلانتری تقسیم شده بود	
و بعد بعملت وسعت شهر واژه دیار جمیعت در مرداد ۱۳۲۸ در دوره تیمسار سرتیپ	
شاهپور لوای مختاری که ریاست قسمت پلیس انتظامی را عهده دار بودند	
کلانتری های تهران از ۱۶ به ۱۲ کلانتری تبدیل گردید	

اداره راهنمائی و رانندگی

اداره راهنمائی و رانندگی یکی از مهمترین سازمانهای پلیسی هر کشور است و امور روزه در کلیه کشورهای جهان نسبت به این مؤسسه اهمیت فراوان قائل هستند

تامین عبور و مرور وسائل نقلیه که امروز بمنتهی درجه کمال رسیده دروز بروزهم از لحاظ انواع و شماره در تزايد است وظیفه مهم دیگری بوظایف اداره شهر بانی اضافه نموده است

بطوریکه امروز تامین عبور و مرور وسائل نقلیه هر شهر را میتوان از مهمترین وظایف شهر بانی آن شهر دانست

کشور مانیز که چند سال قبل از سلطنت رضا شاه کبیر برای او لین مرتبه وسائل نقلیه هو توری وارد نمود و در زمان سلطنت آن فقید عظیم الشان هم روز بروز عده و شماره وسایل تندر و افزوده شد ناچار سازمانی بنام اداره راهنمائی و رانندگی در نظمیه تشکیل شد که امروز بوضع رفت و آمد وسایط نقلیه و تخلفات آنها رسیدگی مینماید. برای اینکه خوانندگان رادر تاریخچه این سازمان روشن کرده باشم مختصرآ بشرح این مؤسسه و تحولات این سازمان میپردازیم برای او لین مرتبه در زمان سوئدیها شعبه ای بنام تامین عبور و مرور در اداره نظمیه تأسیس شد و شعبه مزبور بطوریکه نظام نامه تعیین کرده بود زیر نظر پلیس او نیفورم با ۲۰ افسر و سوزافیسیه و آزان اداره میشد محل اولیه آن درست مت دروازه ارک (باب همایون) تعیین گردید و وظیفه آن نظم و ترتیب پانصد دستگاه در شکه که وسائل نقلیه آن روز تهران بود و بعداً تعداد در شکه ها به نهصد دستگاه رسید و مأمورین این شعبه موظف بودند که از هر گونه تخلف در شکه جلو گیری بعمل آورده و در شکه هائی را که برخلاف مواد نظام نامه دارای چرا غرفه و صندلی نبودند از کار بازدارند

مأمورین شعبه (تامین عبور و مرور) گذاشته از اداره مرکزی در نقطه شهر مشغول انجام وظیفه بوده و مأمور در شکه ها رسیدگی مینمودند این بنج نقطه عبارت بود از چهار راه مخبرالدوله - چهار راه حسن آباد - چهار راه

سید علی سرچشمہ - بازار - ایستگاه درشکه‌ها محسوب میشد
البته باید در نظرداشت که وظیفه مامورین فوق الذکر رسیدگی به تخلفات
ونظامت درشکه‌ها و داشتن چرا غآها بود و هیچ عملی که شبیه بفرمان دادن مامورین
فعالی شهربانی باشد دیده نمیشد

طبق نظامنامه معینه درشکه هابدو قسمت میشدند. درشکه‌های عمومی
و درشکه‌های شخصی رانندگان درشکه‌های عمومی باید دارای نشان و
تصدیق بوده و با مضای رئیس شعبه رسیده باشد در حالیکه درشکه‌های شخصی
علامت و نشان نداشته و سورچیه‌ای آنها ملزم بداشتن تصدیق نبودند
رانندگان درشکه‌های کرایه موظف بودند درشکه‌های خودرا پیوسته
تمیز نگاهداشته و هر روز از نظر مامورین شعبه بگذرانند و همچنین ملزم بودند
که با مسافرین در نهایت خوشروئی و ادب رفتار کرده و اگر مسافری شیئی را در
درشکه آنها جاگذاشته در اولین فرصت بشعبه تامین عبور و مرور تحویل داده
رسیده ریافت دارند تا بصاحب اصلی آن مسترد گردد

چهار سال بعد برای اولین بار اتو مبیله‌هایی از نوع فرد سواری و چند
دستگاه اتو بوس با اطاق‌های فابریکی از نوع شورله و بر زیمه به تهران وارد شد
و همین موضوع مورد توجه شهربانی قرار گرفته و نظم و ترتیب آن بشعبه
راهنمائی متحول گردید بعد کمپانیهای بزرگ مشغول وارد کردن تعداد
زیادی اتو بوس و اتو کار و اتو مبیل باری شده و هر روز بر تعداد آنها در
تهران اضافه میشد چون برخلاف سابق موضوع وسائل نقلیه از پانصد دستگاه
درشکه گذشته بود لذا اداره نظمه تغییراتی از لحاظ سازمانی در شعبه راهنمائی
داد و قسمتهای جدیدی با آن افزوده و از شعبه به دایره تبدیل گردید و چند نفر
متخصص از جمله پتروس ووارنه که هردو فرانسوی بودند و متخصص دیگری
بنام فایک جهت معاينه اتو مبیل و آزمایش رانندگی و دادن گواهینامه رانندگان
استخدام شدند و بوسیله آنها از ژرونالهای خارجی قواعد و اصولی استخراج
نموده و قابل وعده هایی برای ایست - آزادی راه و منع نمودن - سرعت
سیر - توقف - تهیه و بمامورین تعلیم داده شد که برای اولین با در سرچهار راه
ایستاده بادستگش و کفگیرکهای سفید فرمان بدهند

پاسبانهای که پجهت فرمان دادن انتخاب میشدند همه از افراد رشید و تعلیم یافته بودند که قبل از عبور و مرور را تمرین نموده و این قضیه ابتدا بقدرتی برای مردم تازگی داشت که دسته دسته در سر چهار راه‌ها و بهخصوص میدان توپخانه ایستاده فرمان دادن آژانسها را تمasha میکردند
در زمان ریاست نظمیه مرحوم سرتیپ درگاهی نظامنامه‌ای را که سوئدیها عمل مینمودند موادی با آن اضافه وجهت امور راهنمائی و رانندگی و ساپتو نقلیه تدوین و همچنان امور در شگه هوا و توبوسهار از یکدیگر تقسیک کردند
چیزیکه بیشتر در قسمت راهنمائی و رانندگی جلب توجه مینماید و سعی سازمان آن است که نسبت به وسعت شهر و ازدیاد وسائل نقلیه تشکیلات این شعبه وسیعتر شد ابتدا بصورت شعبه و چندی بعد دایره و در ۷ سال قبل تبدیل بداره گردید

سازمان فعلی اداره راهنمائی و رانندگی

رئیس - معاون انتظامی - معاون اداری و دوائر و شعب اداره مذبور بشرح زیر است

دایره دفتر - بامور دفتر و مراسلات رسیدگی مینمایند

دایره فنی - شماره گذاری و سایط نقلیه موتوری - صدور گواهینامه آزمایش رانندگان را بهده دارد

دابره انتظامی - که مأموریت حفظ انتظام امور راهنمائی و رانندگی را در شهر بهده دارد

شعبه بازجوئی - متخلفین از مقررات عبور و مرور وسائل نقلیه را الحضار و بدادگاه تسلیم مینماید و ضمناً اجرائیات وزارت‌خانه‌ها و دادگاه‌ها را نیز انجام میدهد

شعبه تندرو - مأمور رسیدگی به وسائل نقلیه غیر موتوری است

شعبه کارازها - رسیدگی بامور بندگاه‌های حمل و نقل و مسافر بری راهینداید

شعبه صدور کارت - برای رانندگان و کمک رانندگان کارت مخصوص

صادر مینماید

اینک و سایر نقلیه تهران برای اطلاع خوانندگان باد کرنواع آنها شرح داده میشود

تعداد	تهران
۲۲۷۳۴	بی سیکلت
۹۲۵	در شکه
۱۴۷۱	گاری
۴۲۰	بشگه آب
۹۸۰	چرخ دستی
۴۴	هسافر بری
۳۵	بار بری
<u>۲۶۶۰۹</u>	
<u>۴۴۶</u>	موتور سیکلت
<u>۲۵۴۰۳</u>	

هزاران آداره آگاهی

رئیس	معاون قضائی	معاون اداری
دایرہ دفتر	شعبه بایگانی و ثبت	شعبه تحریر
شعبه کارگزیبی و آمار	شعبه دادخواست	دائره گنچینه
شعبه کشیک	شعبه تهییه پیش‌نامه	شعبه وزره جنائی و عکاسی

واحد سازمان دایرہ اول قضائی

شعبه ۱ شعبه ۲

دایرہ ۲ قضائی

شعبه ۳ شعبه ۴

دایرہ ۳ قضائی

شعبه ۵ شعبه ۶

دایرہ ۴ قضائی

شعبه ۷ شعبه ۸

دایرہ ۵ قضائی

شعبه ۹ شعبه ۱۰

دایرہ ۶ قضائی

آقای یوسف بهرامی رئیس اداره آگاهی

شعبه ۱۲ شعبه ۱۱

دایرہ ۷ قضائی

شعبه ۱۴ شعبه ۱۳

دایرہ ۸ قضائی

شعبه ۱۵ شعبه ۱۶

شعبه آگاهی شمیران

وظایفی را که شعب اداره آگاهی بعده دارند بشرح زیراست

شعبه ۱۶ - قتل - حمله - چاقو کشی - مسمومیت - تهدید - تصادف

۲ - حريق - تخریب - فقدان اشخاص و اطفال - نزاع - اهانت بپاسبان

ومامور دولت

شعبه ۳ - سرقت جبری از خانه و بانکها.

شعبه ۴

از مغازه و اماکن عمومی و انبارها.

۵ -

۶ - سرقت ساده از خانه و بانکها

۷ - داخلی بوسیله باربر و مستخدم

شعبه ۹ - سرقت داخلی از مغازه و اماکن عمومی

۱۰ - ، اتومبیل - دوچرخه و اشیاء آنها و سرقت از داخله وسائط
نقلیه.

۱۱ - امور مر و ط به تهذیب اخلاق - اعمال منافی عفت - فقدان

زن و دختر - دعاوی زوج و زوجه

۱۲ - امور هجرمانه - متفرقه - فقدان اشیاء و حیوان قاچاق - اموال
بلاصاحب.

شعبه ۱۳ - فریب - خدعا - خیانت در اهانت - جعل در اسناد - چک بیمه محل

کلاهبرداری - بدالی فروشی - تقلبیات

شعبه ۱۴ - رشو - اختلاس - سکه زنی - قلب زنی - جعل اسکناس - مسروقات

هر جو طبقه از تخلفات اهدا

شعبه ۱۵- جیب بری - کیف بری - جیب بری در اماکن عمومی.

، ، ، ،

شعبه ۱۶-

سازمان اداره بهداشتی شهر بازی

سرویس اداری و قسمتهای فنی شامل بخش جراحی - بخش چشم پزشکی
بخش دندان پزشکی - بخش زنانه - بخش تصادفات - بخش بیماریهای درونی -
بخش آزمایشگاه - بخش داروخانه -

۱- بخش جراحی : دارای ۳۵ تختخواب و عملیات جراحی بزرگ بوسیله
این سرویس انجام میگیرد

۲- بخش چشم پزشکی : (گوش و حلق و بینی) دارای ۱۰ تختخواب که این
سرویس نیز مرتباً عملیات جراحی هر بوط بخود را انجام میدهد .

۳- بخش دندان پزشکی علاوه بر عملیات طبی نسبت به بیماریهای دهان
و دندان ساختمان دندان را انجام میدهد .

۴- بخش زنانه . مخصوص بیماریهای زنانه و در موقع لزوم عمل زایمان را
انجام میدهد و در نظر است بخش زایمان در بهداری شهر بازی دایر شود .

۵- بخش تصادفات مخصوص مصدومیت و مجروحینی اسی که در اثر
تصادفات وسائل نقلیه و یا زیاع و امثال آن و همچنین مسمومین وزیر آواره فتگان

با این بخش مراجعه و پیاز معالجه مقدھاتی و کمکهای
نخستین در صورتی که احتیاج به بستری شدن داشته
باشد بیمارستانهای شهر فرستاده میشوند و
هنأسفانه اغلب بواسطه کمی تختخواب و نداشتن
وسیله مداوا جای خالی برای پذیرائی بیمار نداشته
و در این قبیل موارد بهداری شهر بازی ناگزیر برای
حفظ جان آنها در بیمارستان شهر بازی بستری مینماید .

۶- بخش بیماریهای درونی فعلاً دارای ۶۰ تختخواب و مخصوص بیماریهای درونی و عفونی میباشد .

۷- بخش آزمایشگاه مخصوص آزمایشها آقای دکتر برخوردار بیش از

مختلفه (خون - ترشهات مختلفه معده - و همچنین آزمایش خلط و هرگونه آزمایشی که مربوط به پزشکی است)

۸- بخش داروخانه کلیه داروهای بیماران مامورین اداره را که بستور پزشک اداری باشد در حدود امکان با دارا بودن دو اجات مورد لزوم برای گان در اختیار آن میگذارد.

بیمارستان دیگری از طرف آقای میرعلی محمد تقی برای مدت ۵ سال برای گان در اختیار شهر بانی گذارده که در خیابان خواجه نظام الملک واقع است و فعلاً دارای ۶ تخته خواب بود و مخصوص بیماران امراض درونی میباشد و همچنین بیمارستان دیگری که مربوط به زندانها و تحت نظر اداره شهر بانی میباشد عبارت است از بیمه ارستان زندان مرکزی که دارای ۶ تخته خواب و بیمارستان زندان موقت ۳ تخته خواب - بیمارستان زندان بانوان ۶ تخته خواب - بیمارستان دارالتأدیب ۵ تخته خواب.

یکی از اقداماتی که اخیراً از طرف ریاست شهر بانی بعمل آمده ساختمان یکباف آسایشگاه مطابق اصول بهداشت است که در پشت زندان قصر قرار دارد و مخصوص بیماران مبتلا بسل میباشد.

اداره بهداری مجهز به ۴ دستگاه آمبولانس بوده و در موقع ضروری از آنها ستفاده میشود.

بهداری شهر بانی در شهرستانها اغلب دارای طبیب و پزشکی اار میباشند و بقیه نیز بادر نظر گرفتن وسائل و اضافه نمودن بودجه شهر بانیها شهرستانها در آنیه دارای پزشک خواهند شد و فعلاً شهر بانیها - تبریز - رشت - اصفهان - شیراز دارای بیمارستان و پزشک میباشند.

سازمان اداره انگشت نگاری

آقای رادرس رئیس اداره انگشت نگاری

رئیس

معاون

دایرہ دفتر

شعبه تحریرات

شعبه ثبت و بایگانی

شعبه تزییناتی

شعبه عکاسی

دایرہ بایگانی و فنی

شعبه اول

شعبه دوم

دایرہ آزمایش و آموزش

سازمان اداره کار گزینشی

آقای سرهنگ رفیعیان رئیس اداره کار گزینشی

رئیس

دو معاون

دایرہ اول - دفتر

دایرہ دوم - تامین بودجه

تقدیر - تشویق نشاز و ترفیعات و کلیه

امور پرسنلی مأمورین پلیس

دایرہ سوم - استخدام - انتظار

خدمت

دایرہ چهارم - نقل و انتقالات و

هر خدمه به

دایرہ پنجم - بازنیستگی

دایرہ ششم - بایگانی کلیه

پرونده ها

سازمان اداره زندان

رئيس

معاون

دایرہ دفتر - شعبه تحریرات

شعبه ثبت و بایگانی

شعبه کارگزینی

شعبه اول

شعبه دوم

دایرہ زندان

شعبه دفتر

دفتر کارگزینی و اموال

شعبه انتظامی زندان

شعبه اجراء

کتابخانه زندان

مخزن اموال زندانیان

دارالتحادیب

زندان بانوان

دایرہ بازداشتگاه

شعبه دفتر

شعبه کاربردازی و اموال

شعبه انتظامی بازداشتگاه

شعبه اجراء

کتابخانه - کارخانجات زندان

بازداشتگاه کاخ داد گستری

دفتر

شعبه انتظامی - شعبه اجراء

مخزن اموال بازداشت شدگان

آقای سرهنگ پارسا رئیس اداره زندان

دایرہ بازداشتگاه

شعبه دفتر

شعبه کاربردازی و اموال

شعبه انتظامی بازداشتگاه

شعبه اجراء

کتابخانه - کارخانجات زندان

بازداشتگاه کاخ داد گستری

دفتر

شعبه انتظامی - شعبه اجراء

مخزن اموال بازداشت شدگان

سازمان اداره کارآگاهی

معاون انتظامی - معاون اداری	رئیس
دایرہ دفتر	آجودان
شعبه دوم (مرموزات)	شعبه اول (تحریرات)
دایرہ اول	شعبه سوم (ثبت و بایگانی)
شعبه دوم (نمایندگان سیاسی)	شعبه اول (دفتر)
دایرہ دوم	شعبه سوم (امور اتباع بیگانه)
شعبه دوم (انتخابات)	شعبه اول (دفتر)
دایرہ سوم	شعبه سوم
شعبه دوم (احزاب و باشگاهها)	شعبه اول (دفتر)
شعبه سوم (عناصر نامطلوب)	شعبه سوم (بازجوئی)
دایرہ چهارم	دایرہ چهارم
شعبه دوم (جراید و مطبوعات) شعبه سوم (دارالترجمه و رادیو)	شعبه چهارم (گزارشات)
شعبه پنجم (چاپخانه ها)	شعبه اول (دفتر)
دایرہ پنجم	دایرہ پنجم
شعبه سوم (صدور دفترچه مهاجرین)	شعبه دوم (مهاجرین)
دایرہ ششم	شعبه اول (دفتر)
شعبه چهارم (بیوگرافی)	شعبه پنجم (حسابداری)
شعبه نهمانی	شعبه نهمانی

سازمان اداره بازرگانی

معاون	رئیس
شعبه تحریرات	دایرہ دفتر
بازرگانی امور اداری	شعبه ثبت و بایگانی
بازرگانی امور مالی	بازرگانی امور مالی
بازرگانی امور قضائی	بازرگانی امور قضائی

شعبه اول

دایرہ باز جوئی

شعبه دوم

سازمان شهر بانی درجه ۱

رئیس	معاون
آجودان	دایرہ دفتر
شعبه تحریرات	شعبه ثبت بایکانی
دایرہ کارگزینی	شعبه دفتر و سازمان
شعبه استخدام و بایکانی	دایرہ بهداری اداره زندان
دایرہ حسابداری و کارپردازی	شعبه اعتبارات
شعبه صندوق	شعبه دفترداری و اموال
شعبه کارپردازی	شعبه فنی و ارتباط
دفتر آمار	دایرہ بازرگانی و تهریک آمار
دایرہ کارهای عمومی	دفتر
شعبه اول - کارآگاهی	شعبه دوم - امکان عمومی
شعبه سوم اقامت اتباع خارجه و گذر نامه	دایرہ سرکلانتری
شعبه دفتر	دایرہ کارگزینی
دایرہ امور اسلحه و مخزن	کلانتری انتظامی
نیروی احتیاط	کلانتری سوار
دایرہ راهنمائی	دفتر
شعبه راهنمائی	دایرہ آگاهی
شعبه دفتر	شعبه گنجینه
شعبه انگشت نگاری	شعبه بازداشتگاه و زندان
شعبه دفتر و تعریفه زندانیان	شعبه بازداشتگاه
شعبه زندان و دارالتادیب	شعبه زندان زنان
انبار و اموال زندانیان	کارخانجات زندان
آموزشگاه پاسبانی و سرپاسبانی	

سازمان حوزه ریاست

معاون اداری	معاون اداری
بازرس ویژه	مشاور فنی
رئیس اداره آجودانی	اداره آجودانی

سازمان آموزشگاه عالی شهربانی

آقای سرهنگ شمری رئیس آموزشگاه

فرماندهی	عالی شهربانی	آموزشگاه سرباسیانی
آموزشگاه پاسیانی	اسلحه خانه و انبار	آموزشگاه فنی راهنمائی و رانندگی
اسلحه خانه و انبار	فرماندهی	فرماندهی

سازمان اداره حسابداری

معاون	رئیس
شعبه تحریرات	دائره دفتر
دایرہ اعتبارات	شعبه ثبت و بایکانی
شعبه دوم (شهرستانها)	شعبه اول - مرکز
شعبه اول - رسیدگی	دائره رسیدگی و بازرگانی

شعبه دوم (بازرسی)	صندوق
دائره دفتر داری	شعبه اول حسابداری مرکز
شعبه دوم - حسابداری شهرستانها	دائره اموال
شعبه اول (مرکز)	شعبه دوم (شهرستانها)

سازمان اداره کار پردازی

رئیس	معاون
دائره دفتر	شعبه تحریرات
ثبت و بایکانی	دایره تدارکات
شعبه اول	شعبه دوم
شعبه حسابدار و صندوق	دائره مخزن
مطبوعات و انانیه	شعبه دوم انبار تجهیزات
شعبه سوم انبار اسلحه	شعبه سوم انبار خوار و بار
دائره ساختمان و نگاهداری ابنيه	شعبه ساختمان

سازمان اداره بازپری

رئیس	معاون
شعبه دفتر	دایره فنی مخابرات
شعبه اول - تلفن و بی‌سیم	شعبه دوم برق
دایره ارتباط	بخش اتومبیل‌های سواری
بخش اتوبوس و آمبولانس و کامیونها	بخش موتورسیکلت
بخش تعمیرات	بخش کشیک
شعبه انبار و اموال	

سازمان اداره قهرگذ آمار

رئیس	معاون
دائره دفتر	شعبه تحریرات
ثبت و بایکانی	دایره آمارهای اداری

شعبه دوم	شعبه اول
شعبه اول - وقایع و مکشوفات	دایرہ آمار و قایع و مکشوفات
شعبه سوم (تصادفات)	شعبه دوم (مکشوفات)

سازمان اداره اقامات اتباع خارجه و گذر نامه

معاون	رئيس
شعبه تحریرات	دائره دفتر
شعبه اظهار نامه و اعلامیه ورود	شعبه ثبت و بایگانی
شعبه روایید	شعبه صدور پروانه اقامات
دایرہ گذر نامه	شعبه بایگانی
شعبه اظهار نامه و تعریفه و صدور گذر نامه	شعبه بایگانی
شعبه رسیدگی	دایرہ رسیدگی
شعبه صندوق	شعبه آمار

سازمان اداره اماکن عمومی

معاون	رئيس
شعبه تحریرات	دائره دفتر
شعبه اظهار نامه	شعبه ثبت و بایگانی
شعبه اول	دایرہ اول
دائره دوم	شعبه دوم
شعبه دوم	شعبه اول

سازمان اداره امور شهرستانها

معاون	رئيس
شعبه تحریرات	دائره دفتر
شعبه اول - شهربانیهای شمال	شعبه ثبت و بایگانی
شعبه دوم - شهربانیهای جنوب	دایرہ دوم
شعبه سوم شهربانیهای شرق	شعبه چهارم - شهربانیهای غرب

سازمان اداره دفتر کل

معاون	رئیس
شعبه ثبت	دائره تحریرات
دفتر امور رمز	شعبه بایگانی
شعبه بایگانی و رمز	شعبه ثبت
شعبه کتابخانه و قرائتخانه	دفتر توزیع
شعبه مرکز بایگانیها	شعبه ترجمه

سازمان اداره دادرسی

معاون	رئیس
داستانی	دایره دفتر
دادگاه شماره ۱	دادگاه شماره ۲
	دادگاه تجدید نظر

سازمان شهربانی درجه ۳

آفای سرهنگ سیاسی
رئیس اداره سرکلانتری

معاون	رئیس
شعبه دفتر	آجودان
شعبه کارگزینی	بهداشتی وزستان
شعبه حسابداری و کاربردازی	
شعبه فنی و ارتقاباط	
شعبه بازرگانی و تمرکز آمار	
شعبه کارهای همگانی	
دایره سرکلانتری	
شعبه کارگزینی و اموال	
امور اسلحه و مخزن	
کلانتری انتظامی و نیروی احتیاط	

سازمان کلانتری بخش	کلانتری سوار
دایرہ آگاهی	شعبه راهنمائی و رانندگی
انگشت‌نگاری و تن‌پیمانی و موزه	گنجینه و نگهداری
شعبه تعریف زندان	بازداشتگاه وزندان و دارالتدبیر
زندان و دارالتدبیر وزندان زنان	بازداشتگاه
کارخانجات زندان	انبار و اموال زندانیان
	آموزشگاه پاسبانی

سازمان شهربانی درجه ۳

معاون	رئیس
بهداری وزندان	کارگزینی
آگاهی و کارآگاهی - اماکن عمومی	حسابداری و کاربردازی
دفتر اقامت اتباع خارجه و گذرنامه	سرکلانتری
سازمان کلانتری	راهنمائی
متصدی انگشت‌نگاری	بازداشتگاه
	قوای انتظامی بازداشتگاه

سازمان شهرپانی درجه ۴

معاون	رئیس
بهداری	دفتر کارگزینی
آگاهی - کارآگاهی و اقامت اتباع خارجه	حسابداری و کاربردازی
شعبه انتظامات	بازداشتگاه

درجه ۴ شهریور ۱۳۴۹ اداره راهنمائی و رانندگی که از اداره‌رات تابعه قسمت پلیس انتظامی بود مستقل گردید و سازمانیکه قبل از شرح آن داده شد منحل و نظر باحتیاجات عمومی و رفاه حال مردم سازمان جدیدی باامر تیمسار سرتیپ محمد دفتری رئیس شهربانی کل کشور داده شد:

راهنمائی و رانندگی تشکیل میشود از دو دایرہ
دایرہ انتظامی - دایرہ فنی

دایرہ انتظامی مشتمل از شعبات دفتر و امور عمومی - پاسدارخانه - اجرائیات
بازجوئی - تبلیغت - کاردان های فنی و سیار - امور انتظامی -
دایرہ فنی - متشکل از شعبات دفتر و امور عمومی - ثبت و سائبانه - قیلیه - ثبت
وصدور گواهی نامه رانندگی - پروانه و ثبت و سائبانه - نقلیه موتووری و کرایه - پروانه
و ثبت و سائبانه نقلیه عمومی غیر موتووری - معاینه و سائبانه نقلیه موتووری و آزمایش
رانندگان -

وظائف دوایر انتظامی و فنی

دایرہ انتظامی - موظف است بامور مریوط بعبور و مرور - تعقیب متخلفین
تسلیم آنها بدادگاه و ثبلیغات و دستورات و مقررات رانندگی و عبور و مرور و
تعیین گشتهایها - و کلیه امور انتظامی رسیدگی نماید
دایرہ فنی بکلیه امور فنی از قبیل صدور گواهینامه رانندگی - تغییر شماره
معاینه و سائبانه نقلیه - پروانه کرایه تاکسی - احداث خطوط جدید اتوبوس رانی
رسیدگی نماید
مسئولیت دوایر انتظامی و فنی راهنمائی و رانندگی با مر تیمسار ریاست
کل شهر بانی با (کلمل روست) میباشد

بخش سوم

چون در بخش اول و دوم کتاب خلاصه‌ای از تاریخچه شهر بازی و همچنین سازمان فعلی را مورد بحث قراردادیم لازم بود که بخش سوم این کتاب را به بیوگرافی و شرح حال افسران و مامورین عالیرتبه شهر بازی کل کشور که فعلاً چرخه‌ای این اداره مهم و بزرگ را می‌گردانند اختصاص داده شود.

این بیوگرافیها غالباً بطور اختصار از خصوصیات اخلاقی و خدمات مامورین عالیرتبه شهر بازی تهیه شده صمنا فرصت را غنیمت شمرده از افسران و صاحبمنصبانیکه در پیشرفت و تکمیل دستگاه شهر بازی زحمت کشیده و امروز در قید حیات نیستند یاد آوری نمودیم با اینجهت قسمت آخر بخش را به معرفی و شرح حال و خدمت چند نفر از افسران و صاحبمنصبان گذشته شهر بازی اختصاص داده شد.

البته ادعا نمی‌کنم که در این بخش شرح حال تمام افسران ارشد و خدمت کذاران دستگاه شهر بازی را که جانیده ایم ولی تا آنجا که مقدور بوده شرح حال و همچنین عکس اشخاصی را که در دسترس داشتیم در این مورد اقدام نمودیم با خاقمه این مقدمه کوتاه ابتدا از بیوگرافی تیمسار سرتیپ محمد دفتری که ریاست شهر بازی کل کشور را عهده دار می‌باشند شروع می‌کنیم.

قیمسار سو قیپ دفتری

قیمسار سرتیپ محمد دفتری فرزند مرحوم عینالملک و نوه میرزا حسین خان وزیر دفتر که از مردان با سواد و شریف کشور بوده و مدتها وزارتدار ائمۀ دوره ناصری را عهده دار بوده‌اند.

قیمسار دفتری در سال ۱۲۸۴ (یعنی ۱۹۰۵) سال قبل قدم بعرصه وجود گذاشت و تحصیلات خود را در مدارس آلمانی و امریکائی به پایان رسانیده و بعد از نظر علاقه و اشتیاقی که بخدمت نظام داشت وارد دبیرستان نظام گردید و سپس برای تکمیل تحصیلات خود با روپای عزیمت و پس از خاتمه تحصیلات در (لیسه هوش) در شهر ورسای و چند ماه کار آموخت در هنگ ۱۰۶ پهاده (شاسون سورهارن)

در سال ۱۹۲۶ وارد مدرسه نظامی (سن سیر) گردیدند پس از طی دوره دوساله دانشکده و سه‌ماهه کارآموزی در گردان ۲۹ شاسور در (آلزاس و لورن) بایران بازگشت و پس از مراجعت به تهران برای طی دوره مشماهه کارآموزی بدانشکده افسری مأمور شدند و سپس در فروردین ۱۳۰۸ بدرجۀ ستوان دومی نائل و از آن تاریخ به لشکر شمال‌غرب مأموریت یافتند و مدتی فرهانده گروهان و چندی هم بسمت فرماندهی آموزشگاه گروهبانی

در آن لشکر مشغول انجام وظیفه بودند.

در فروردین ۱۳۱۰ بدرجه ستوان یکمی نائل و از همان سال به لشکر دوم پادگان مرکز منتقل شدند و پس از یک سال خدمت در لشکر ۲ بدانشکده افسری رفته و بسمت مدیر تعلیمات پیاپی مخصوص بود. در سال ۱۳۱۴ بدرجه سروانی مفتخر گردیدند.

در زمانی که اعلیٰ حضرت
همایون شاهنشاهی
دوره دانشکده افسری
راتی میفرمودند ایشان
سمت آجودانی دانشکده
افسری را داشته و
ضمناً در فروردین ۱۳۱۸
بدرجه سرگردی ارتقاء
یافته‌ند.

تیمسار دفتری در ۱۹۳۸
برای طی دوره دانشگاه
جنگ به بلژیک عزیمت
نمود و پس از اتمام دوره
دانشگاه جنگ بروکسل
با ایران مراجعت و در سال
۱۳۲۱ پس از ارتقاء
بدرجه سرهنگ دومی
بدانشگاه جنگ تهران
وارد شدند و پس از

ششماه تحصیل مجدد تیمسار سرتیپ دفتری هنگام تحصیل در دانشکده (سن سیر) بدانشکده افسری منتقل و بسمت مدیر دروس دانشکده تعیین و دو سال بعد بدرجه سرهنگ تمامی نایل آمدند.

در سال ۱۳۲۵ از دانشکده افسری بوزرات جنگ انتقال یافته و بر ریاست ستاد پارکسی ناحیه ۳ راعهده دار گردید و پس از چندی بفرماندهی دژبان پادگان مرکز

منصوب و در فروردین ۱۳۲۸ بدرجہ سرتیپی مفتخر شدند.
روز دوشنبه پنجم تیرماه ۱۳۲۹ تیمسار دفتری پس از چهار سال فرماندهی
دزبان مرکز بفرمان مبارکه ملوکانه بریاست شهربانی کل کشور منصوب کردند.

رئیس فملی شهربانی اصولاً در هر مقام و سمتی که بوده لیاقت و درایت
خود را بخوبی نشان داده است چنانکه در زمانی که فرماندهی دزبان با ایشان
بود خدمات مهمی انجام دادند که فراموش نخواهد شد مخصوصاً در سالهای
۲۷ - ۱۳۲۶ که وحشت واپس طراب سراسر تهران را افراگرفته و امنیت شهر مختل
گردیده بود در آن زمان ایشان توانستند با فداکاری و خدمت شبانه روزی و همکاری
صمیمانه با پلیس از هرج و هرج جلوگیری نموده و شهر تهران را بصورت آرامی
در آوردند علاوه بر این سازمانی برای دزبانی دادند که در نتیجه از خدمات ایشان
دزبانی که قبلاً عده آن از ۲۰۰ نفر تجاوز نمیکرد به ۶۰۰ نفر رسید و ضمناً
مجهز به بیسیم و وسائل موتوری گردید :

تیمسار دفتری زبان انگلیسی و فرانسه را بخوبی صحبت مینمایند. اندام باریک
و بلند. چشم‌اندازی درشت - صورت کشیده و قیافه با محبت و گیرائی دارد و در
اثر خدمت سنگین بیشتر موهای خود را از دست داده و بقیه سفید میباشد.
رئیس شهربانی در ۱۲ سال قبل با خانواده هدایت وصلت نمودند و اکنون
دارای دو فرزند یعنی یک پسر و یک دختر میباشند که پس ایشان ۱۱ سال و
دخترشان ۵ سال دارند.

تیمسار دفتری بسیار هذل و متواضع و مهربان است. او پیوسته سپرکار
گرگان سبز با چوب سپرکار مخصوصی که دارد از دستش نمیافتد و اگر فرصتی
بدست بیاورد وقت خود را صرف مطالعه مجلات و کتب خارجی مینماید.
در زندگی بدوجیز فوق العاده علاقمند است اول عشق و علاقه به اعلیحضرت
همایون شاهنشاهی است که بهترین نمونه آن فداکاری بود که ایشان در روز
پانزدهم بهمن ۱۳۲۷ نمودند.

دوم علاقه مخصوصی بسکار دارند و درکار اداری بسیار جدی و ساعی است

و معمولاتاً يك بعداز نصف شب در شهرباني مشغول کار است و بعد آدر شهر گردن
کرده واز نزديك بامور کلانتريها و گشتهها رسيد کي مينمايند
در فروردین ۱۳۲۶ بواسطه ابراز لياقت و خدمت فوق العاده اي که در شهرباني
انجام دادند با آجوداني اعلمی حضرت همایون شاهنشاهی مفتخر شده و ضمناً
دارای ۹ نشان باين ترتيب ميپاشند

نشان لياقت درجه ۱ و ۲ نشان افتخار . نشان تاج . نشان آذرپاوه گان
نشان پاس . نشان خدمت . نشان استوراز درجه يکم . نشان کوب از درجه دوم .
افسران و کارمندان شهرباني اميدوارند با زحماتيکه ايشان دراين مدت
کوتاه در شهر باني متعمل شدند بتوانند در آئيه منشأ خدمات مهمی شده و
آنطوریکه منظور نظرشان است در راه اصلاح و رفع نواقص شهرباني موفق
گردند

از بدء ورود تيمسار سرتيب دفتری بشهرباني دراين کوشش و اقداماتي
که نمودند وبا در نظر گرفتن اينکه بيش از سه ماه از رياست ايشان نميگذرد
مع الوصف اصلاحات و پيشروقتهائي در ادارات شهرباني بعمل آمد که لازم است
قسمتي از آنرا بنظر خوانند گان برسانيم

اداره باربری

نه دستگاه ماشين انتر ناش و ۲۵ دستگاه جيپ خريداری گردید
۲ - ۴ دستگاه ماشين ريو و يك دستگاه آمبولانس جهت حمل زندانيان
بيمار خريداری شد

۳ - سه دستگاه ماشين سواری جهت کارهای اداری کارآگاهی خريداری
گردید .

۴ - بواسطه کمي راننده عده ياسبيان جهت رانندگي با حقوق ماهيانه
۱۵۰ ریال استخدام گردید .

۵ - تاسيس سرويس اتوشوئي در داخل شهرباني

- ۶ - دستگاه کامیون جیمس بارانده از اداره هو توری ارتش شهر بازی
انتقال داده شد
- ۷ - برای هدایت مردم بمقرات عبور و مرور ؛ دستگاه هاشین جهت نصب
بلندگو خریداری و مشغول کار میباشد
- ۸ - جهت تو دوزی اتوبیل ها ماشین سراجی تهیه و یکنفر سراج
استفاده گردید.

اداره ساختمان

- ۱ - ساختمانی جهت آسایشگاه مسلولین شروع گردیده است
- ۲ - ساختمان اداره راهنمائی در میدان سپه که مدتی تخلیه و غیر قابل استفاده بود شروع با ساختمان جدیدی نموده اند.
- ۳ - ساختمان قسمت فوقانی اداره بار بری شروع و مشغول تکمیل آن میباشد.
- ۴ - جهت زندان نسوان ساختمانی شروع و با نقشه صحیح مشغول کار میباشد.
و باضافه چون تعداد زندانیان سه برابر گنجایش زندانهاست و زندانیان بعلت تنگی جا در مضیقه میباشد ساختمان سه بند که دارای سی اطاق میباشد شروع شده است.

اداره راهنمائی و رانندگی

- ۱ - خط کشی چهار راهها و خیابانهای پر جمعیت برای عبور عابرین و همچنین خط کشی توقف و سانط نقلیه در بعضی از خیابانها بعمل آمده است.
- ۲ - پاسگاه انتظامی اضافه بر پاسگاههای سابق در جاده های شمیران تاسیس گردید
- ۳ - لباس پاسبانهای پلیس فرماندهی از لحاظ مشخص بودن تغییر داده شد (فرنج و کاسکت سفید).
- ۴ - دو آمبولانس در اختیار راهنمائی گذارده شده است که در مواقیعکه سانجه و یا حلوثه روی دهد از آن استفاده نمایند

۶ - علاوه بر دادگاههای سیار یک دادگاه دیگر جهت رانندگان مختلف در شهر اضافه گردیده است.

۷ - جلوگیری از بوق زدن وسائط نقلیه موتوری برای آسایش عمومی و دادن فیلمهای عبور و مرور در مرآکن پر جمعیت برای راهنمائی و هدایت مردم.

اداره زندان

متوجه او از یکسال بود که کارخانه جات اداره زندان تعطیل و هیچگونه عمل مشبّقی انجام نمیداد در اینمورد اقدام بعمل آمد و مجدداً با تعمیر نمودن کارخانه و دستگاههای مختلفه شروع به کار نموده است و فعلاً در آنجا کارهای نجاری- نساجی- جوراب‌بافی- خیاطی- قالی‌بافی بعمل می‌آید.

اداره اطلاعات و انتشارات

- ۱ - همه روزه یکربع از ساعت برای همکاری و هدایت مردم برنامه‌ای از طرف شهربانی در رادیوی تهران پخش می‌شود.
- ۲ - مجله شهربانی که مدتی تعطیل بود بوضع بهتری باکاغذ مرغوب تهیه و منتشر می‌شود.

آموزشگاه افسری و پاسبانی

- ۳ - دستگاه هوتور سیکلت خریداری و بوسیله بیسیم مجهز و در اختیار آموزشگاه افسری و پاسبانی گذاشته شده است.
- ۴ - تاکنون ۱۷۸۳ نفر پاسبان استخدام و در آموزشگاه پاسبانی مشغول تعلیم می‌باشند و تدریجیاً بر عده فوق افزوده خواهد شد و ضمناً ۲۰۰ نفر بازرس برای شهربانی مرکزو شهرستانها استخدام گردید.
- ۵ - نقل درجات پاسبانهای درجه ۱ و ۲ از بازو بسر آستین.

اداره فنی و برق

- ۶ - دستگاه بیسیم تمیه و دو دستگاه آن شهربانیهای رشت و کرمانشاه داده شده است و در آن تیه کلیه شهربانیهای درجه ۱ دارای بیسیم خواهند شد.

۴ - ۴ دستگاه بلندگو جهت اندرز بمدم خریداری و در روی دو دستگاه استیشن نصب گردیده است .

۳ - بر قراری رادیویی شهربانی از تهران با فرستنده مخصوص و ضمناً دستگاه ضبط صدا از وزارت پست و تلگراف تحويل و مشغول کار میباشد .

تیمسار سرتیپ ایروانی

تیمسار سرتیپ محمود ایروانی در سال ۱۲۸۰ در تهران متولد گردید و در ۱۲۹۸ که هیجده سال داشت وارد دیویزون قزاق شد و پس از طی دوره آموزشگاه بادرجه ستوان سومی وارد خدمت ارتش گردید و در سال ۱۲۹۹ بدرجه ستوان دومی و در

سال ۱۳۰۱ بدرجه ستوان یکمی مفتخر شد
تیمسار ایروانی در همان زمانی که افسر جوانی
بود در بیشتر هنرخانات و کشمکش‌های داخلی
شرکت داشت چنان‌چه در گیلان با میزان کوچک
خان و در آذربایجان با سیم‌تقو مدتی دست و
پنجه نرم کرد و بعد از جنک تراکمه در ترکمن
صحر او جنک بختیاری شرکت جست و در خال
این مدت در ۱۳۰۲ بدرجه سروانی و در
فروردين سال ۱۳۰۸ بدرجه سرگردی نایل
آمد و بتدریج مرافق خدمتی خود را در
ازتش از فرماندهی دسته تا فرماندهی لشکر
بهتر من و جهی طی نمود و در سال ۱۳۰۵

بدرجس‌رنگی و در ۱۳۲۰ از مانیکه فرماندهی تیمسار سرتیپ محمود ایروانی
لشکر لرستان با افسر نامبرده بود بدرجه سرتیپی ارتقاء یافت

پس از وقایع شهر یور ۲۰ مدقی ریاست دزبان مرکزو سپس معاونت فرمانداری
نظامی را عهده دارشد تا اینکه مجدداً در سال ۱۳۲۳ بفرماندهی لشکر لرستان
تغییر سمت یافت ولی عمر فرماندهی ایشان کوتاه بود و در اواخر سال ۲۳ بازنشسته
گردید تیمسار ایروانی در ۱۳۲۷ پس از سه سال استراحت و فتح خستگی و

۳۶ سال خدمت در ارتش وارد شهربانی شد و مشاغلی را که تا آکنون داشته اند عبارت است از بازرسی ویژه - ریاست پلیس قضائی - و ریاست قسمت امور اداری و حالیه معاون انتظامی شهربانی میباشند افسران و مامورینی که تا آکنون زیر دست تیمسار ایروانی کار کرده اند حکمی از اخلاق ورتا شان تعریف و تمجید هیمنایند

تیمسار سرتیپ شاهپور لواه مختاری

تیمسار لواه مختاری فرزند مرحوم لواء الملك در سال ۱۲۷۶ در تهران تولد یافته و پس از طی دوره مدارس تربیت و آلمانی در دیماه ۱۲۹۳ وارد مدرسه

پلیس که مستشاران سوئیتی تشکیل داده بودند شد و باطنی درجات و مأموریت شهربانیهای شهرستانها در ۱۳۰۹ بادرجه سرگردی بر ریاست شهربانی ملایر تعیین و سمتها دیگری را که تا بحال داشته اند بشرح زیر است ریاست شهربانی فارس - ریاست شهربانی گیلان ریاست شهربانی اصفهان - ریاست قسمت امور مالی - ریاست قسمت پلیس انتظامی - ریاست قسمت امور اداری و در دیبهشت ۱۳۲۹ بر ریاست قسمت پلیس قضائی منصوب شدند .

تیمسار سرتیپ لواه مختاری

تیمسار لواه مختاری در فروردین

۲۷ بدرجه سرتیپی نائل و در مدت ۳۶ سال خدمت هر پستی را که شاغل بوده لیاقت و شایستگی خود را نشان داده است چنانچه زمانی که ریاست شهربانی فارس را بهمده داشت در دستگیری قاتل معروف (سیف القلم) و در اصفهان پیدا کردن فرزند

آقای کازروانی و کشفو دستگیر نمودن دسته (بنجه خونین) تو فیق یافت همچنین در شهر یور ۱۳۲۰ که ریاست شهر بانی گیلان را عهده دار بودند محل خدمت خود را ترک نکرد و در حفظ جان و مال مردم آن منطقه کوشش فراوانی نمود و با اینکه ۹ سال

از آن تاریخ میگذرد
مع الوصف اهالی
حق شناس گیلان
خدمات مشارالیه را
فراموش نکرده اند
امتیازاتی را که تا
کنون نایل شده است
با این ترتیب میباشد
۱ مدال تاج گذاری ۲
مدال طلا - ۳ نشان

همایوں درجه ۴ سیف القلم بالجادردان وزنانی که بدست او بقتل رسیده اند
 بواسطه ابزار لیاقت در شهر بانی اصفهان ۴ نشان پاس درجه ۲ بواسطه حسن خدمت
 در ریاست قسمت امور مالی - ۵ نشان درجه ۲ (رافدین) از نایب السلطنه عراق ۶
 نشان استقلال درجه ۲ از کشور هاشمی در دوره ریاست قسمت پلیس انتظامی
 و باضافه چندین بار مورد تقدیر و تمجید قرار گرفته است

مختراری افسری است متین - مهربان در مقابل مشکلات خونسردی خود
 را از دست نمیدهد نسبت بهمه صاف و ساده و مهربان است و تا بحال دیده نشده
 با کسی خصوصت و دشمنی داشته باشد حتی با دشمنان خود نسبت به مأمورین
 صالحی که زیر دست او کار میگند حمامی و فدا کار است

تبیسار سرتیپ غلامحسین دانشپور

تبیسار دانشپور در سال ۱۲۷۰ در تهران تولد یافته و در آبان ۱۲۹۳ بست

مترجمی در شهر بازی قزوین وارد شد و پس از مدتی بقسمت پلیس او نیفورم انتقال یافت، در سال ۱۲۹۷ بدرجه ستوان سومی و سال بعد بدرجه ستوان دومی رسید و بمروزه ماموریتهای مختلف و ریاست شهر بازیهای اکثر شهرستانها و استانها نایل گشته است. در ۱۳۱۱ بدرجه سرگردی و در سال ۱۳۱۶ زمانی که ریاست شهر بازی هازندران را به عهده داشت بدرجه سرهنگی مفتخر گردید و چهار سال بعد یعنی در ۱۳۲۰ سرهنگ تمام شد و سمت‌های مختلفی را که بعد از شهریور ۲۰ تا بحال عهده‌دار بوده بترتیب زیر می‌باشد. رئیس اداره اطلاعات - رئیس اداره

کار پردازی - رئیس اداره بازارسی - سرپرست شهر بازیهای آذربایجان - رئیس قسمت پلیس انتظامی.

تیمسار سر تیپ غلام‌حسین دانشپور

تیمسار دانشپور در تمام هدت خدمت مورد رضایت و تشویق رئیس‌ای وقت قرار گرفته و تغییر مشاغل ایشان پیوسته نسبت باهمیت زمان و مکان صورت می‌گرفته چنان‌که پس از رفع غائله آذربایجان بسرپرستی شهر بازیهای آن استان تعیین شد و در مدت چهار سالی که در تبریز بود زحماتی در راه ایجاد شهر بازی و سازمان از هم باشیده آن اداره متحمل گردید که مورد تحسیز و تمجید اهالی آذربایجان قرار گرفت

نشانهای که در سنین خدمت خود گرفته عبارت است از نشان همایون درجه نشان پاس درجه ۲ نشان درخش درجه ۲ و ۳ نشان لیاقت - مدال طلا - مدال مطلقاً و در طی هدت خدمت چند مرتبه از خدمات مشارا لیه تقدير و تمجيد شده است.

سر تیپ دانشپور زمانی که ریاست شهر بازی آذربایجان را به عهده داشت در سال ۱۳۲۶ درجه سرتیپی مفتخر گشت:

دانشپور افسری است متدين و خداشناس هیچ‌گاه نمازوآداب مذهبی را ترک نمیکند و در هر نقطه که باشد سالی یکبار باید بزمیارت امامزاده داود نایل گردد.

قیمسار سرتیپ فتح الله بهنام

تیمسار سرتیپ بهنام در سال ۱۲۷۴ در تهران متولد گردید و پس اتمام مدرسه سن لوئی در سال ۱۲۹۳ بادرجه آسپیرانی وارد خدمت شهربانی شد و در مدت ۳۷ سال خدمت عهدهدار مشاغل زیربوده‌اند

رئیس مدرسه پلیس - رئیس کلانتری - رئیس دایره راهنمائی و رانندگی - معاون اداره زندان - رئیس شهربانی اصفهان رئیس آموزشگاه‌های شهربانی - رئیس اداره سرکلانتری و در مرداد ۱۳۲۷ بریاست قسمت پلیس انتظامی منصوب گردید و بعد از مدتی که سمت بازرسی ویژه را داشت بریاست قسمت آموزش و پرورش تعیین شدند

تیمسار سرتیپ بهنام

سرکار سرهنگ حسن نجمی

سرکار سرهنگ نجمی در سال ۱۲۷۸ در تهران متولد و پس از خاتمه تحصیلات خود در سال ۱۳۰۰ وارد خدمت ارتش گردید، در سال ۱۳۰۴ بدرجه ستوان سومی و در ۱۳۰۸ بدرجه ستوان یکمی مفتخر شدو مدتی در کردستان آجودان نوای آن منطقه بود و بعداً در اردوکشی و عملیات نظامی شرکت نمود و از آنجا بساموریت (برواندوز) تعیین گردید و چون وظیفه خود را با بهترین وجهی انجام داد از طرف فرمانده نیروی ترک (اوزدپاشا) بدریافت یک قبضه شمشیر نایبل شد.

ستوان نخعی در ۱۳۱۴ سروان شدو بعد به استاد ارتضی انتقال یافت و ضمناً از موقع استفاده کرد و با گرفتن دبیل متوسطه بدانشکده افسری رفت و پس از طی دوره دانشکده و گرفتن دانشنامه دانشکده افسری توانست در

میان دانشجویان فارغ التحصیل رتبه یکم را احراز و باین مناسبت با خذشان مفتخر گردید.

در سال ۱۳۱۹ بدرجمر گردی ارتضاعیافت و معاونت دادستانی فوق العاده ارتضی ایشان متحول شد.

آقای نخعی در ۲۹ آسفند ۱۳۲۱ شهربانی انتقال یافت و در فروردین ۲۲ بدرججه پاسیوار دومی رسید و اولین سمت ایشان در شهربانی

ریاست اداره آگاهی بود که پس

سرکار سرهنگ حسن نخعی

از هدتی به سمت ریاست آموزشگاهها تغییر سمت پیدا نمود و در فروردین ۱۳۲۴ بدرججه پاسیوار یکمی ارتضاعیافت و سپس بریاست دفتر کل و بعد ریاست قسمت پلیس قضائی راعهده گردید و حالیه قسمت بازرسی و دادرسی شهربانی را اداره مینمایند.

نخعی مدت ۱۶ سال در ارتضی بکارهای قضائی اشتغال داشت و از این لحظه در کار خود وارد واژوکلای مدافع و زبردست محسوب میشود و حالیه که اداره بازرسی و دادرسی شهربانی زیر نظر ایشان است افسران امیدوارند بتوانند سرمه سورتی باداره دادرسی داده و از حق کشی جلوگیری شود

نخعی بمناسبت لیاقت در مدت خدمت دارای نشان پاس - دارای نشان لیاقت - نشان درخشش - نشان علمی از طرف وزارت فرهنگ میباشد: مکرداز طرف روسای خود موردن تشویق و تمجید قرار گرفته او دوستان فراوانی دارد و در زمانی که عهده دار امور نامه شهربانی بود توانست از روزنامه نگاران و ارباب جراید دوستانی برای خود تهیه نماید

سرکار سرهنگ محمد حسین سرتیپ پور کارگشا

سرکار سرهنگ سرتیپ پور کارگشا که در مرداد ۱۳۲۹ بریاست قسمت امور همگانی انتخاب گردید در سال ۱۲۸۲ در مشهد بدنیا آمده تحصیلات خود را در مشهد بیان رسانید و سپس در اسفند ۱۳۰۰ با درجه ستوان سومی وارد خدمت شهربانی گردید.

و در آبان ۱۳۰۳
بدرجه ستوان دومی
نایل آمد و بترتیب در
شهربانیهای ملا بر - همدان
کرمانشاهان - خوزستان
مشغول خدمت بودند
و در فروردین ۱۳۰۹
ستوان یکم شد و ۶
سال بعد ب درجه سروانی
مفتخر گردید و از ۱۷
بهمن ۱۳۱۷ باداره
کارآگاهی منتقل و
دو ۱۳۲۰ ب درجه
سرگردی ارتقاء
یافت.

آقای سرتیپ پور
پس از شهریور ۲۰
مدتی درداره بازارسی
کار میکردند و در

سرکار سرهنگ محمد حسین سرتیپ پور کارگشا
سال ۱۳۲۳ سرهنگ دوم و دو سال بعد یعنی در ۱۳۲۶ ب درجه سرهنگی رسید و
ریاست اداره کارآگاهی بایشان مهمول شد
در مدت خدمت سه مرتبه تقدير و چهار مرتبه افعام گرفته و در اثر جدیت و

ابراز لیاقت بدریافت نشان درجه ۳ همایون . نشان درجه ۳ و ۲ پاس . نشان درجه ۳ درخش . نشان درجه ۳ را فدین از نایب‌السلطنه عراق . نشان درجه ۳ استقلال از کشور هاشمی مفتخر گردیدند

سرتیپ پور افسری است جدی وزرنگ - کاری - بارها اتفاق افتاده که ۴۲ ساعت متواالی در اداره مشغول کار بوده و هیچ اظهار خستگی و شکایت نکرده در دوستی صادق و فداکار و در مقابل دشمنان سخت و بی ملاحظه است آقای سرهنگ سرتیپ پور کم معاشرت میکند و در موقع بیکاری به محبوط خانه و مخصوصاً به پسر کوچک خود علاقه مخصوصی دارد و ازاو دورنمیشود

سرکار سرهنگ سلطان احمد در خشان

سرکار سرهنگ در خشان در سال ۱۲۷۹ در کرمانشاه پایی بدنیانهاد و پس از آتمام تحصیلات خود بتهران آمد و در سال ۱۲۹۷ در زمان سوئیمه با درجه آسپیرانی وارد خدمت پلیس گردید و باطی در جات افسری مدتی ریاست کلانتریهای هر کزرا

داشت تا اینکه در ۱۳۱۴ با درجه سروانی رئیس دایره کنزنامه شد در فروردین ۱۳۱۵ بدرجہ سرگردی ارتقاء یافت و سال بعد بمعاونت اداره سرکلانتری تعیین گردید و سپس در ۱۳۱۹ سرهنگ دوم شد و در سال ۱۳۲۱ مسئولیت اداره راهنمائی را بهده گرفت و در این سمت توانست خدمات مهمی انجام دهد و مخصوصاً از هرج و هرج وبی ترتیبی اداره راهنمائی جلو گیری نمود.

سرکار سرهنگ سلطان احمد در خشان

در فروردین ۱۳۲۳ بدرجہ سرهنگی مفتخر و بریاست اداره کارپردایی منصب گردید و در ۱۳۲۶ در سازمان جدید شهربانی بریاست قسمت آموزش و پرورش منصب شد و مدت سه سال در این سمت بود تا اینکه در مهرماه ۱۳۲۹ ویاست قسمت امور مالی را بایشان واگذار نمودند.

آقای سرهنگ در خشان از افسران تحصیل کرده و با اطلاع شهر بانی است
ربز بانهای فرانسه و انگلیسی آشنائی کامل دارد و علاوه بر این مردیست خوش قلب
و هم ربان و در میان افسران و کارمندان شهر بانی محبو بیت فوق العاده ای دارد
مخصوصاً افسران و دانشجویان آموزشگاه عالی شهر بانی ایشان را مانند پدر خود
دابت و نهایت علاقه و محبت را نسبت باودارند.
در خشان در اثر حسن خدمت به نشان پاس درجه ۲ و ۳ و ۲ قطعه مدال طلا
مفتخر شده است

سرکار سرهنگ عبدالحسین افخمی

سرکار سرهنگ افخمی در سال ۱۲۸۰ در تهران بدنیا آمد و پس از اینکه
تحصیلات خود را بپایان رسانید در ۱۲۹۸ وارد خدمت ژاندارمری گردید و در سال
۱۲۹۹ بدرجه ستوان دومی مفتخر و سپس برای
تکمیل تحصیلات نظامی خود بار و پا اعزام شد
کرد و پس از طی مدرسه صاحب منصبی فرانسه
و ایتالی به ایران مراجعت نموده و به شهر بانی
انتقال یافت.

در فروردین ۱۳۱۱ بدرجه سروانی
مفتخر شد و بسم آجودانی ریاست شهر بانی
منصوب گردید و سپس در سال ۱۳۱۶ بدرجه
سرگردی رسید و پس از چندی بکفالت شهر بانی
اصفهان تعیین ولی چندان طولی نکشید که به
تهران مراجعت به معاونت اداره گذرنامه
و بعد ریاست اداره مزبور را عهده دار شدند.

سرکار سرهنگ دومی ارتقاء یافت و یک سال بعد ریاست
پلیس راه آهن بایشان و اکذار شد و در این شغل توانست بطریق شایسته ای انجام وظیفه
نماید ضمناً در ۱۳۲۳ سرهنگ تمام گردید و شهر بانی انتقال یافت و ریاست اداره
بازرسی را بهمده گرفت و پس از چندی بر ریاست اداره کارگزینی تغییر پست یافت و

مدتی هم رئیس اداره انتشارات بود و بالاخره در خرداد ۱۳۲۹ بریاست امور اداری منصوب شدند.

آقای سرهنگ افخمی افسر بسیار فهمیده و بصیری است. بزبان فرانسه و آلمانی آشنائی دارد و دارای نشان پاس و نشان درخش میباشد.

مشهورین سوئلی

سرکار سرهنگ ۲ فولکه روست

تاریخ تولد ۱۶ فوریه ۱۹۰۸ فارغ التحصیل سال ۱۹۲۶ خدمت زیرپرچم از سال ۱۹۲۶ الی ۱۹۲۷ و پس از گذراندن امتحانان مربوطه بعنوان افسر احتیاط از خدمت مرخص شده اند از سال ۱۹۲۸ الی ۱۹۳۱ بخدمات مختلفه اشتغال داشته اند در سال ۱۹۳۲ وارد خدمت پلیس انتظامی استهمل شده و پس از گذراندن کلاس اول آموزشگاه اختصاصی عالی شهربانی کشور سوئل تا پایان سال ۱۹۳۷ در قسمت راهنمائی و رانندگی پلیس سیار مشغول خدمت بوده اند

اوائل سال ۱۹۳۸ دوره آموزشگاه مربوط به آزمایش فنی وسائل نقلیه موتوری را طی نموده و بعداً در دسته مخصوص پلیس سوار بسم مامور آزمایش فنی اتومبیل و موتوسیکلت انجام وظیفه نموده اند و در اوخر سال ۱۹۳۸ و سال ۱۹۳۹ کلاس دوم

آموزشگاه اختصاصی عالی شهربانی سرکار سرهنگ ۲ فولکه روست

سوئل را برای نیاز بمقام افسری طی نموده و ازاواخر ۱۹۴۹ تا پایان سال ۱۹۴۱ سمت افسر قسمت آگاهی دسته فوق الذکر را دارا بوده اند و از سال ۱۹۴۲ و تا پایان سال ۱۹۴۳ با درجه ستواری ریاست پلیس انتظامی اداره راه آهن مرکزی (استهمل) را عهده دار و سپس تا اوائل سال ۱۹۴۴ با درجه سروانی کلانتر بخش استهمل

بوده‌اند. در سال‌های بین ۱۹۴۴ الی ۱۹۴۲ مدتی ریاست اداره اتوموبیلهای مجهرز به رادیو پلیس و اداره رانندگی مرکزی استکلم و مدتی هم تحت نظر هسته‌قیم ریاست شهر باشی با حفظ سمت ریاست اداره راهنمائی و رانندگی مأمور تجدید نظر پلیس سوئد بوده‌اند - در سال ۱۹۴۴ پس از طی دوره آموزش اختصاصی بعنوان رئیس جوخه و سپس معاون نیروی ویژه مکانیزه پلیس برای خدمت فوق العاده از قبیل تحویل پناهندگان نظامی ارتش آلمان (سال ۱۹۴۵ - ۱۹۴۶) که در کشور سوئد زندگی بوده‌اند انجام وظیفه نموده‌اند در جریان سال ۱۹۰۷ - ۱۹۴۴ علاوه بر دبیری آموزشگاه عالی استکلم کلاس سوم آموزشگاه اختصاصی و در سال ۱۹۴۶ برای نیل مقام سرکلانتری بپایان رسانیده و از سال ۱۹۴۷ الی ۱۹۴۹ بادرجه سرگردی ریاست آموزشگاه اختصاصی پلیس انتظامی سوئد را عهده دار بوده‌اند. در آخر سال ۱۹۴۸ یعنی از تاریخ اول زانویه ۱۹۴۹ بادرجه سرهنگ دومی بعنوان سرکلانتر منصوب شده‌اند.

مشارالیه با کمک همراهان خود یک جلد راهنمای از نظر اتخاذ روش تدوین در باب بازجوئی و جریان دادگاهها بخصوص مربوط بتنظيم گزارشات کتبی که مورد استفاده دادگاه می‌باشد تدوین نموده‌اند.

سرکار سرگرد پالمار فریبرک

سرکار سرگرد پالمار برانو فریبرک در ۱۹۱۱ مارس در استهکلم متولد گردیده و پس از گذراندن امتحان ورودی بدانشگاه مدرسه عالی تجارت را در استهکلم دیده و از سال ۱۳۳۰ الی ۱۹۳۱ بعنوان محاسب دریکی از شرکتهای ملی مشغول کار بوده سپس بخدمت تحت پرچم احصارو در سال ۱۹۳۲ پس از خاتمه خدمت مدتیکسال بعنوان محاسب دریکی از شرکتهای ملی انجام وظیفه می‌نمود

در سال ۱۹۳۳ بخدمت شهربانی داخل و در سال

۱۹۳۴ دوره کلاس اول آموزشگاه شهربانی استهکلم را بپایان رسانیده و با درجه پاسیانی انجام وظیفه نموده و از سال ۱۹۳۸ تا ۱۹۳۹ در قسمت راهنمائی مشغول کار بوده است.

سرکار سرگرد پالمار فریبرک

در اول دسامبر ۱۹۳۹ باداره آگاهی استه کلم منتقل و از سال ۱۹۴۰ تا ۱۹۴۱ دوره کلاس دوم آموزشگاه شهربانی که بمنظور تربیت افسران شهربانی است با ابراز مقام اول بپایان رسانید.

در آوریل ۱۹۴۱ بادرجه افسری دراداره آگاهی استه کلم مشغول انجام امور محله گردید و در اول رایویه ۱۹۴۲ به اداره آگاهی (اسنیت پلیس) استه کلم منتقل گردیده و تازمان ماموریت با ایران در آن اداره انجام وظیفه نموده است. اداره اسنیت پلیس استه کلم عهده دار رسیدگی بجنایات بزرگ و آتش سوزی که در خارج استه کلم بوقوع میپیوند و کلانتریهای نواحی مربوطه قادر به رسیدگی و پیدا کردن جنایات تمیباشند اینجانب مامور رسیدگی حریقه ای بوده ام که ملیونها تومان خسارت وارد آورده است. چندین سال پیش هاموریت مالی باین جناب محله گردید که باستی مبلغ $\frac{1}{2}$ ملیون تومان مورد رسیدگی واقع شود این رسیدگی مدت یک سال بطول انجامید و گزارش مربوطه در ۱۷۰۰ برگ تهیه و تقدیم مقامات دادگستری گردید که به حال با گزارش تقدیمی ونتیجه عمل موافقت نمودند.

سرکار سرگرد گوستارینگبوس

در تاریخ ۲۵ زوئن ۱۹۱۰ درسوئد متولد در سال ۱۹۲۹ فارغ التحصیل و پس از چهار سال و نیم تحصیل در دانشگاه (لند) در سال ۱۹۳۳ لیسانسیه حقوق شده اند نامبرده مدت سه سال قاضی دادسراسپس در بنگاه رفاه اجتماعی کارمند بوده

در اوائل سال ۱۳۳۷ دراداره زندان مرکزی وارد خدمت شده و از سال ۱۹۴۹ الی ۱۹۴۷ او بشرح زیر بوده است

مدت چهار سال و نیم در شهربانی مرکز دبیر بوده و ضمن اجرای نکهه بانی حل مسائل اقتصادی و رسیدگی بطرز واصول رفتار با زندانیها و تهیه آمار نوین جهت اداره مرکزی بوده است بعلاوه

سرکار سرگرد گوستارینگبوس

در خلال سالهای مذکور معاوحت چهار زندان و مدت هفت سال نیز ریاست سه زندان را عهده دار بوده اند کلیه زندانهای مذکور مختص جوانان و از این قرار است : یکی از آنها برای زندانهای عادی دیگری جهت مبتلایان بضعف نیروی دفاعی سومی جهت کسانی که دچار اختلال مشاعر هستند اختصاص داشته و مشارالیه مدت دو سال نیمی از ساعات مقرر خدمت را برای تدریس علم الاجتماع و حقوق جزائی در آموزشگاه اختصاصی پاسداران زندانها مصروف داشته و نیز مقالاتی چند در باب مسائل مربوطه زندان در جراید و شریعت سوئی نگاشته اند - تاریخ ورود با ایران سی ام اکتبر ۱۹۴۹

سرگار سرگرد هاری ارلاند سالین

سرگرد شهربانی آقای (هاری ارلاند سالین) در دوم فوریه سال ۱۹۱۵ متولد گردیده و پس از پایان دوره دوم متوسطه و کالج در سال ۱۹۳۴ از عهده امتحان ورود به آموزشگاه برآمده است .

در سال ۱۹۳۷ بخدمت شهربانی وارد و دوره کلام آموزشگاه پلیسی را بپایان رسانیده و پس از انجام وظیفه در قسمتهای مختلف شهربانی و کلانتریها در سال ۱۹۴۰ باداره آگاهی منتقل و مامور رسیدگی به جنایات بوده است و تا سال ۱۹۴۵ در دو ایر مختلف اداره نامبرده امور محوله را انجام داده و در طول این خدمت دوره دوم کلام آموزشگاه پلیسی را با ابراز مقام شاگرد

اولی بپایان رسانیده در سال ۱۹۴۵ باداره امور فنی شهربانی منتقل و در آنجا بطرز کار آزمایشگاه پلیسی و آزمایش آمار جنایات آشنا گردیده و در آن فن متخصص شناخته شده است در سال ۱۹۴۹ بعنوان رئیس اداره امور فنی شهربانی استه کلم انتخاب و تا موقعی که با ایران عزیمت نموده در اداره نامبره، موفق با انجام وظائف مهمی شده است .

رؤسای شهر بانیهای درجه ۱

آذربایجان

تیمسار سرتیپ شوکت

تیمسار سرتیپ مصطفی شوکت در سال ۱۲۷۵ متولد شده و پس از اتمام تحصیلات خود در سال ۱۲۹۰ وارد خدمت ارتش گردید و تدریجاً درجه افسری را طی نموده ضمناً در جنگ با شیخ خزعل در خوزستان بواسطه ابراز رشادت

با خذ نشان سپه درجه ۳ مفتخر گردید و پس از یک سلسله خدمت در ارقش بشهر بانی منتقل و در سال ۱۳۱۸ بدرجه سرگردی نایل آمد و مدتی سمت ریاست آموزشگاه افسری شهر بانی را داشته و در فروردین ۱۳۲۰ بدرجه سرهنگ دومی مفتخر و به کفالت سرکلانتری منصوب شدند در فروردین ۱۳۲۳ بدرجه سرهنگی ارتقاء یافت و ریاست شهر بانی گیلان با یوشان واگذار شد و مدت ۲ سال در آن منطقه انجام وظیفه نموده و سپس بر ریاست شهر بانی خراسان تعیین و پس از یک سال مجدداً بر ریاست شهر بانی گیلان منصوب گردید.

تیمسار سرتیپ شوکت

در دوره ریاست شهر بانی آقای فرخ تیمسار شوکت از گیلان تغییر یافت و بر ریاست قسمت پلیس انتظامی تعیین شدند و پس از دو ماه با مر تیمسار دفتری رئیس شهر بانی کل بر ریاست شهر بانی آذربایجان منصوب و حالیه در آن استان مشغول خدمت می باشدند

تیمسار شوکت افسر خلیق و متنی است و در دو نوبتی که ریاست شهر بانی گیلان را عهده دار بودند اهالی رضایت کامل از رفتار و کار و اخلاق ایشان داشته و باین مناسبت محبوبیتی در میان اهالی گیلان کسب گرده اند

شوکت در فروردین ۱۳۲۹ بدرجه سرتیپی رسید و نشانهای دیگری که در اثر لیاقت مفتخر گشته باین ترتیب میباشد:

نشان پاس درجه ۲ - نشان هر خش درجه ۳ - مدال طلا

فارس

قیمسار سرتیپ قوامی

رئيس شهربانی فارس ۵ سال قبل در شیراز قدم بعرصه وجود گذارد و پس از آینه که تحصیلات خود را تمام نمود در ۱۲۹۲ وارد خدمت اداره مالیه شیراز گردید و پس از ۲ سال به وزارت کشور انتقال یافت و از آن تاریخ در خدمت شهربانی درآمد.

در سال ۱۳۰۳ بدرجه ستوان یکمی مفتخر و در شهربانی شیراز مشغول خدمت شد و سپس بریاست شهربانی بوشهر منصوب و در سال ۱۳۰۹ بدرجه سروانی ارتقاء یافت و پس از مدتی از بوشهر تغییر نموده بریاست شهربانی اهواز منصوب شد.

در فروردین ۱۳۱۶ بدرجه سرگردی مفتخر و بریاست شهربانیهای بنادر جنوب تعین گردید و سپس در سال ۱۳۲۰ زمانیکه ریاست شهربانی کرمان را داشت سرهنگ

قیمسار سرتیپ قوامی

دوم شد. او در حدود ۲ سال در این مأموریت باقی بود تا اینکه در سال ۱۳۲۱ بریاست شهربانی شیراز تغییر سمت یافت و دو سال بعد سرهنگ تمام شد

قیمسار سرتیپ اسماعیل قوامی (فروع‌الملک) پس از چهار سال توقف در درجه سرهنگی در سال ۱۳۲۷ بدرجه سرتیپی فایل آمد و حالیه ریاست شهربانی فارس را عهده‌دار میباشد و چون شیرازی است و از درد دل همشریهای خود آگاه است روی این اصل در خدمت بمقدم و رسیده‌گی بحال آنها کوتاهی ننموده

واز این راه مورد توجه و محبت اهالی فارس هیباشد سرتیپ قوامی دارای چهار نشان است که بترتیب عبارت است از نشان همایون درجه ۴ - نشان پاس درجه ۲ - نشان درخش درجه ۳ - مدال طلا

گیلان

قیمسار سرتیپ همایونفر

قیمسار فرج‌الله همایونفر در سال ۱۲۷۲ در تهران متولد شده و تحصیلات خود را در مدارس تربیت وسن لوثی پیاپان رسانیده و سپس با درجه آسپیرانس وارد خدمت پلیس گردید

نخستین شغلی که باو محول شده ترجمی پلیس بودو بعد آجودان رئیس پلیس (کلنل بیورلینک) گردیدو با ارتقاء بدرجه ستوان یکمی رئیس کلانتری حسن‌آباد شد و پس از چندی با درجه سروانی بریاست شعبه عبور و مورد تعیین گردید و سپس بریاست شهربانی رامسر تغییر شغل یافت ولی طولی نکشید که تحت تعقیب درآمدو تا شهر یور ۱۳۲۰ از خدمت در شهربانی دور بودتا اینکه در دوره ریاست آفای رادر (ادیب‌السلطنه) مجدداً با درجه سرگردی وارد خدمت شهربانی شد و بسمت هتر جمی (تیمرمن) مستشار شهربانی معرفی گردید

در مدت ۸ سال از درجه سرگردی بدرجه سرتیپی رسیدو تدریجاً عهده دار مة امامت زیر گردید - ریاست اداره تمرکز آمار - ریاست اداره راهنمائی و رانندگی ریاست اداره دفتر کل - ریاست اداره کارگزینی - ریاست قسمت امور اداری - ریاست قسمت پلیس انتظامی و از خرداد ۱۳۲۹ بریاست شهربانی گیلان منصوب شدند

سرتیپ همایونفر افسری است باهوش وزیرک وضمناً عجول و کم حوصله و بی‌اندازه شهوت مقام و کاردار دنایی که در کلیه کارهای ادارات دخالت نموده و پیشنهاد اصلاحی میدهد و خلاصه آرام نمی‌گیرد و دائماً در حرکت است

همایونفر به زبان فرانسه و انگلیسی آشنائی دارد و در ۱۳۲۵ از طرف دولت ایران در کنفراس جنائی بلژیک شرکت نمود و توانست به مقام نایب رئیس انجمن مزبور نایل گردد
در مدت خدمت با خذشان همایون درجه ۴ و نشان پاس درجه ۲ - نشان درخش درجه ۳ و مдал تاجگذاری مفتخر شده است

خراسان

سرگار سرهنگ خاتمی

سرهنگ سید محمد خاتمی در سال ۱۲۷۰ بدنیا آمد و در ۱۲۹۳ وارد خدمت پلیس گردید و مدتی در تهران مشغول خدمت بود تا اینکه در سال ۱۲۹۶ بد رجه ستوان یکمی مفتخر شد و از آن تاریخ مأموریت خارج از مرکز باشان محول و در شهر بانهای ملایر - اراک - بروجرد مدتی کار نمودند.

در فروردین ۱۳۱۷ با درجه سرهنگ دومی بر ریاست شهر بانی همدان منصوب گردید و سپس کفیل شهر بانی فارس شد که وقایع شهر یور ۱۳۲۰ پیش آمد و چون ذر آن موقع منطقه جنوب اهمیت و موقعیت خاصی داشت آقای سرهنگ خاتمی بر ریاست شهر بانی خوزستان تعیین و در فروردین ۱۳۲۱ بد رجه سرهنگی ارتقاء یافت

خاتمی فعلاً ریاست شهر بانی خراسان را بعده دارد و چون افسری است متدين و به رئیس شهر بانی خراسان آداب مذهبی فوق العاده علاقمند میباشد روی

این اصل مردمان مشهد با علاقمند میباشند و تا کنون سه بار بخراسان رفته و هر دفعه با استقبال اهالی روبرو شده است و حالیه ریاست شهر بانی خراسان را عهده دار میباشند

کرمانشاه

سر کار سرهنگ هرمز گیویان

سر کار سرهنگ هرمز گیویان در فروردین ۱۳۹۸ پس از طی آموزشگاه استوانی با احراز موقیت بدرجه ستوان سومی مفتخر ووارد ارتش گردید و در مدت خدمت در بیشتر جنگهای داخلی شرکت داشته چنانکه در سال ۱۳۰۲ در سرکوبی اشارار لرستان و اعراب خوزستان با ابراز فداکاری و اخذ نشان سپه درجه ۳ موقیت حاصل کرد

درجات خود را پتر تهیب در سالهای ۱۳۱۲
بدرجه سرکردی و در ۱۳۱۶ سرهنگ دومی و در
۱۳۱۸ بدرجه سرهنگی نایل گردید

گیویان در سال ۱۳۲۳ از ارتضی شهر بانی
انتقال یافت و بریاست شهر بانی کرمان منصوب شد
و پس از ۲ سال بریاست شهر بانی اصفهان تغییر ماموریت
یافت و از مرداد ۱۳۲۹ بریاست شهر بانی کرمانشاه
منصوب گردید

در مدت ۳۱ سال خدمت دارای نشان افتخار
نشان پاس . نشان درخش . مدال طلا دو قطعه . مدال
تاجگذاری میباشد

آقای سرهنگ گیویان

اصفهان

سر کار سرهنگ اسفندیاری

سر کار سرهنگ فرج الله اسفندیاری در ه سال قبل پای بدنیانهاد و در ۲۲ سالگی
وارد پلیس شد و مراحل خدمتی را از نگهبانی در کلانتریها بتدريج تاریاست
اکثر شهر بانیهای شهرستانها به بهترین وجهی طی نموده و فعلا ریاست شهر بانی
اصفهان را عهده دار میباشد

آقای اسفندیاری دارای نشان پاس و نشان درخش و مدال طلامی باشد

-۹۷-

اهواز

سرکار سرهنگ محشم

سرکار سرهنگ محشم در سال ۱۲۷۵ محتشم در کرمانشاه متولد و پس از خاتمه تحصیلات خود در سال ۱۲۹۷ وارد خدمت شهربانی گردید و با طی درجات در مدت ۳۲ خدمت عهده دار مشاغل زیر بوده‌اند
کفالت شهربانی کرمانشاه کفالت شهربانی همدان ریاست شهربانی بروجرد ریاست شهربانی اراک و حالیه عهده دار ریاست شهربانی اهواز میباشند و بمناسبت ابراز لیاقت مفتخر به نشان درخش و نشان پاس و ميدال طلا شده‌اند

سرکار سرهنگ محشم

آقای سرهنگ خلمتبری در سال ۱۲۸۹ متولد و در ۱۳۱۳ وارد آموزشگاه شهربانی شد و پس از اتمام دوره آن با درجه ستوان سومی وارد خدمت شهربانی گردید
مقاماتی را که تاکنون عهده دار بوده‌اند با پن قریب میباشند
با وزیر نخست وزیری - معاون فنی ارتقاباط - رئیس شهربانی قزوین - آجودان کل آقای خلمتبری دارای نشان درخش، نشان پاس درجه ۲ و ۳ - نشان سپاس از فرهنگ میباشند

سرکار سرهنگ خلمتبری

خدمنگ ار آن فقید شهربانی

مرحوم سرهنگ احمد علی زند

در ۲۴ آذر سال ۱۳۰۷ شهربانی ایران یکی از افسران صدیق و پاکدامن خود را از دست داد

مرحوم سرهنگ احمد علی زند در اول مهر ۱۲۷۰ متولد و پس از آنکه تحصیلات مقدماتی را بیانان رسانید وارد مدرسه علوم سیاسی شد و بعد از گرفتن دبیلم در سال ۱۲۹۳ به خدمت پلیس وارد گردید

مرحوم سرهنگ زند در سال ۱۲۹۹ بدرجه سرگردی رسید و بریاست شهربانی خراسان منصب و در ۱۳۰۱ سرهنگ دوم شد و پس از مدتی به تهران احضار و بریاست اداره آگاهی تعیین گردید تا اینکه ریاست شهربانی اصفهان بدو تفویض گشت در فروردین ۱۳۰۴ بدرجه سرهنگی نایل آمد و پس از چند سال خدمت همراه با صداقت و درستی در اصفهان بریاست شهربانی

مرحوم سرهنگ احمد علی زند

آذربایجان منصب شد

سرهنگ زند پس از چندی اقامت در آذربایجان جهت معالجه بارو با عزیمت نمود ولی متاسفانه معالجه موند را قع نشود در سن ۳۷ سالگی در برلن درگذشت. علاقمندی فقید سعید در انجام وظیفه ضرب المثل بود و با وجود ضعف هزارج در موقع سخت با هتانت و پاکدامنی و ظائف خود را با بهترین طرزی انجام داده است. فقید مزبور بواسطه حسن اخلاق و جدیت در کار خود در هر نقطه که خدمت میکرد جلب توجه اهالی را نموده و از هرجهت سرمشق و نمونه خوبی برای کلیه افسران و مأمورین شهربانی بوده است

هر حوم سرهنگ فضل الله نیايش

سرهندگ نیايش متولد سال ۱۳۶۰ در سال ۱۲۷۹ وارد خدمت شهر بانی گردید و در موقع مقرر بدرجات افسری خود تا درجه سرهنگی مفتخر شد

در اداره خدمتی غالباً در تئیجه جدیت و ابراز لیاقت مورد تشویق و تقدير رؤسا قرار گرفته و در طول مدت خدمت در شهر بانی به مقامات مهمی از جمله ریاست شهر بانی های خراسان شیراز اصفهان مازندران و در مرکز ریاست ادارات بازرسی و سرکلانتری نائل گردید و به گواهی افسرانی که از نزدیک شاهد کار او بوده اند در زمان تصدی خود با کمال جدیت و بینظری و ظائف خوبیش را جام میداد

مرحوم سرهنگ نیايش

هر حوم سرهنگ محمد نیساری

مرحوم سرهنگ نیساری در سال ۱۲۶۵ در تبریز متولد شد و پس از خاتمه تحصیلات خود به تهران آمده و در دوره سوئیچه در سال ۱۲۹۹ وارد خدمت شهر بانی گردید.

مرحوم نیساری هدایتی رئیس پلیس قبریز بود و سپس در فروردین ۱۳۱۸ بدرجه سرهنگی ارتقاء یافت و بر ریاست اداره بازرسی تعیین گردید و پس از وقایع شهریور ۱۳۲۰ رئیس شهر بانی آذربایجان شد و مدتها هم در مرکز ریاست ادارات کارآگاهی و آگاهی را به عهده داشت و در مدت خدمت بواسطه جدیت بدریافت نشان پاس درجه ۲ مفتخر گردید

مرحوم سرهنگ محمد نیساری

مرحوم سرهنگ محمد جعفر آصف وزیری

سرهنگ جعفر آصف وزیری در سال ۱۲۷۹ متولد و در ۱۲۹۸ وارد خدمت شهربانی شد و سپس در ۱۳۰۱ به سمت ریاست شهربانی بکرستان رفت و مدتی هم ریاست شهربانیهای اراک، همدان را طی نمود و در درجه سروانی چندی سمت آجودانی ریاست شهربانی را بهمده داشت تا اینکه در فروردین ۱۳۰۹ بدرجۀ سرگردی ارتقاء یافت

آصف وزیری مدتی رئیس شهربانی مازندران بود که بمرکز منتقل و معاونت اداره بازرسی را باو واگذار نمودند و در فروردین ۱۳۲۰ سرهنگ گردید پس از شهریور ۲۰ رئیس اداره سرکلانتری شد و بعداً بریاست اداره بازرسی منصوب و در ۱۳۱۲ بریاست اداره مازندران تغییر شغل یافت

در ۱۳۲۳ بنا بتقاضای خود بازنشسته شد و بکرستان رفت و پس از چندی در آنجا در گذشت

فقید مزبور از لحاظ صفات اخلاقی و روحی همیشه سرمشق افسران و مأمورین شهربانی بوده و در مدت ۲۵ سال خدمت با صداقت و مرحوم سرهنگ محمد جعفر آصف وزیری پاکدامنی محبو بیت فوق العاده‌ای در میان افسران و مأمورین شهربانی کسب نمود

مرحوم سرهنگ علی پارسا

مرحوم سرهنگ علی پارسا در سال ۱۲۷۰ در شهرستان کاشان متولد و پس از اتمام تحصیلات مقدماتی در آنجا با تفاق سایر اخوان برای تکمیل تحصیلات عالیه به تهران آمده و وارد مدرسه آلبانس فرانسه شد و با خذ دیپلم نائل گردید سپس در زمان سوئدیهارد تشکیلات شهربانی شده و پس از طی آموزشگاه بدرجۀ

ستوان دومی نائل و در زمان ریاست مرحوم سرلشکر ایرم از نظر استعداد و لیاقتی
که آنمرحوم داشت با درجه ستوان یکمی بر ریاست اداره کارگزینی منصوب شدند
ضمنا آجودان مخصوص ریاست شهربانی کل

بودند

مرحوم سرهنگ ۲ علی پارسا

مرحوم سرهنگ پارسا در طی مشاغل
مختلف و پر مسئولیت دست از مطالعه برنداشته
و باتبحری که در زبان فرانسه و عربی داشتند
کتابهای زیادی را ترجمه نمودند که اهم
آنها عبارت است از می برست - شهوت پرست
واترلو - میهمانخانه مرگ - دسته جنایت
کاران که هر یک از آنها در نوع خود دارای
ارزش ادبی و علمی میباشد از سال ۱۳۱۴
مدیریت نامه شهربانی قوام با مشاغل اداری
در تحت نظر ایشان بود و سال ۱۳۲۲ که زمان
مرگ آنمرحوم میباشد بتصدیق اهل فن از

بهترین مجلات بود و حاوی داستانهای پلیسی و جنائی و وظائف مختلف پاسبان
و همامورین شهربانی که با بهترین وجهی آنمرحوم بادست تنها اداره هیکردند .
فقید سعید یکی از استادان مسلم و دانشمند بود و در ساعات غیر اداری
سخنرانیهای سودمند در مجامع مختلف هبادرت میورزیدند . از جمله سخنرانی
مقفل و مهم ایشان در آمفی تاتردانشکده افسری در موضوع جاسوسی یا جنگ بی
سلاح میباشد که در چند جلسه بنابدعت وزارت جنگ در حضور عده زیادی از
افسران ارتش شاهنشاهی ایراد نمودند و بی اندازه مورد توجه قرار گرفت و
روزنامه مهر ایران عین اظهارات آنمرحوم را در صفحه اول روزنامه خود چاپ
نمود . مرحوم سرهنگ پارسا با تدریس در آموزشگاه شهربانی در اطراف موضوعات
جنائی و پلیسی افسران تحصیل کرده ولایق تحويل دستگاه شهربانی داده است
چنانچه امروز غالب افسران جوان تربیت یافتگان آنمرحومند .

بپاس خدمتی که مرحوم پارسا بفرهنگ کشور نمود از طرف وزارت

فرهنگ با خذیل که قطعه نشان درجه اول دانش مفتخر گردید و علاوه بر این نشان تاج‌گذاری شاهنشاه فقید را نیز دارا بودند در سال ۱۳۲۲ نه مرحوم سر هنک پارسا برای بازرسی بنقطه خراسان رفته بودند حسب الامر اعلیٰ حضرت همایونی بریاست شهربانی استان نهم منصوب و پس ازه ماه ریاست شهربانی آن استان در اثر کسالت مختصری بدروود حیات گفت و در این مدت قلیل مرحوم پارسا با ندازه‌ای باحالی این استان بملایمت و مهربانی رفتار نمودند که در مرگ آنمرحوم جمیع اهالی مشهد عزادار بوده و با تجلیل و احترامی بی سابقه جنازه را در جوار مرقد مطهر حضرت رضا (ع) بخاک سپردند

بخش چهارم

چون خوانندگان عزیز بامطالعه این کتاب بتاریخچه تشکیل پلیس در ایران و سازمان شهربانی کشور و همچنین زندگی صاحب منصبان عالیرتبه این دستگاه آشنائی حاصل کردن بمناسبت ندانستیم که مختصری هم از وضع پلیس در انگلستان و فرانسه کامیتوان آنها را مجهز ترین و کامل ترین دستگاههای پلیسی جهان دانسته باشیم کتاب ضمیمه نمائیم

با این حجت از آقای ساعدی که از مامورین عالیرتبه شهربانی کل کشور بوده و مشاور فنی اداره را بهمده دارند درخواست نمودیم تا خلاصه ای از تشکیلات پلیسی انگلستان و فرانسه را ترجمه نمایند اینکه من اظهار تشکر بدرج بیوگرافی ایشان و بعد آن تاریخچه مختصری از پلیس در انگلستان و فرانسه مبادرت مهندسانیم آقای علی ساعدی مشاور فنی شهربانی کل که از صاحب منصبان عالیرتبه شهربانی میباشد متولد سال ۱۲۸۹ در عمدان که پس از تحصیل دوره ابتدائی بکشور فرانسه عزیمت دوره متوسطه ولیساں را در پاریس گرفته‌اند

آقای ساعدی پس از خاتمه دوره متوسطه در فرانسه بسمت منشی اداره سرپرستی محصاین اعزامی در پاریس بخدمت دولتی مشغول و بعد از این شفارت بوده و در ضمن خدمت در سفارت شاهنشاهی در مدرسه علوم پیاسی و مدارس عالی پلیس واردوباخت لیسانس موفق گردیده‌اند.

آقای ساعدی که دارای علاقه فوق العاده نسبت به میهن خود میباشد و یکی از خدمتکذاران واقعی و صمیمی است در دوران اقامت خود در فرانسه خدمات مهمی انجام داده منجمله شناساندن

آقای ساعدی

گشور شاهنشاهی بوده است و مدتی در مدرسه السنه شرقیه بتدریس زبان فارسی و نیز ایجادوت اسپس دفتر مسافرتی برای جلب سیاحان خارجی با ایران در پاریس که مورد توصیف جراید فرانسه قرار گرفته مبادرت و پس از معاودت با ایران دو سال در همدان بکارهای شخصی اشتغال و بعداً به تهران آمده و نظر به تخصصی که در امور شهر بانی و شهرداری دارد طبق تصویب‌نامه هیئت وزیران به عنوان متخصص در شهرداری نخول کارشده و به تناوب رئیس بخش‌های شهرداری و دایره بخشها و وزارتخانه‌های شهر و اماکن عمومی انجام وظیفه نموده اند و بعداً در اداره کل غله و نان و وزارت خواربار و در سال ۱۳۲۵ نظر به تخصصی که در رشته پلیس داشته و در این رشته هم‌دارای لیسانس هستند بسمت مشاور فنی در شهر بانی مشغول گردیدند

بسیاری از طرحهای اصلاحی شهر بانی نتیجه ابتکار ایشان می‌باشد ضمناً از سال ۱۳۲۵ بمنظور آشنا ساختن مأمورین پلیس به طرز عمل و روش پلیس سایر ممالک مترقبی و وظایف محوله از فیلمهای تربیتی استفاده و بانه‌نیاش این قبیل فیلمها و ایراد سینماهای سودمند سطح اطلاعات و معلومات و تربیت پاس‌بانان را بالا برده و از سال قبل با موافقت وزارت فرهنگ در کلیه دبستان و دبیرستانهای پایتخت موضوع نمایش فیلمهای تربیتی را عملی نموده اند و باین مناسبت از طرف شورای عالی فرهنگ با خذ نشان سپاس نائل گردیده و نیز نظر به حسن ابتکار و انجام وظیفه در شهر بانی بنا به پیشنهاد شهر بانی کل و تصویب اعلیٰ حضرت همایونی با خذ نشان پاس درجه ۲ مفتخر شده اند

پلیس انگلستان

سیستم پلیس انگلستان بیشتر از نظر سادگی آن برجسته و ممتاز است و این امتیاز ناشی از سادگی سازمان و عمل واز اینکه فقط یکنوع مامور پلیس بنام پاسبان وجود دارد میباشد.

. لغت پاسبان دارای دو معنی است که یکی از آنها نماینده پائین ترین درجه است که در شهر بانی وجود دارد و آنرا پاسبان ساده مینامیم.

معنی دوم معرف مقام و منصب پاسبانی است این منصب و مقام مشترک بین تمام درجات میباشد و اساس وحدت و اتحاد و رژیم پلیسی انگلستان بشمار میرود - تمام شهر بانیهای انگلستان مرکب از هامورین و هیئت‌هایی است که از پاسبانان تشکیل یافته و هیچ‌گونه بستگی به تشکیلات نظامی و نیمه نظامی مانند [زندار مری بعضی ممالک ندارد و باستثنای شهر بانی سلطنتی او لستر بقیه بدون اسلحه می باشند]

مؤسسه پاسبانی یکی از قدیمترین و دموکرات ترین مؤسسات انگلستان است

در طی قرون متعددی وظیفه هر یکی از اتباع کشور بود که از روی نوبت پاسبانی کوی خود را عهده دار شود ایکن پائین آمدن شرایط و اوضاع نوین این رویه تدریجاً غیر ممکن وبالاخره وظیفه مزبور به پلیس دائمی که این شغل حرفه او باشد برگذار گردید لیکن اختیارات این پلیس در بد و پیدایش خود چندان از اختیارات همان افراد عادی که وظیفه پلیس را انجام میدادند بیش نبود و حتی پلیس جدید در منطقه استحفاظی خود از هرجهت جانشین فرد عادی سابق را نیز پیدا نکرد و در رژیم قدیم پلیس مؤسسه پاسبانی محلی وجود داشت که حقوقی دریافت نمی‌نمود ولی نواب و نگهبانانی که مقرری هم دریافت میداشتند

قدیمترین پلیس در انگلستان

بمعاونت او انتخاب گردیده و پلیس منظمی بوجود آورده فعلاً وضعیت عکس سابق است بدین معنی که بعضی از افراد عادی بطور وقت‌بنام پاسبان مخصوص نام خود را ثبت نموده و بدون دریافت حقوق خدمت می‌کنند این افراد تشکیل ذخیره میدهند که در موقع ضرورت یا اتفاقات مخصوص میتوان آنها را فراخواند در کشورهای انگلستان و کال شهر بانیها به طبقه تقسیم می‌شوند - اول پلیس متروپل یا پایتخت که حوزه استحفاظی آن لندن است که با جمعیت ۸ میلیون و نیمی و با وضعیت ۷۰۰ میل هر بع میباشد در مرکز آن شهر لندن با وسعت یک میل هر بع میباشد که طبق سنت قدیم دارای پلیس مستقل است دوم شصت شهر بانی بلوکی سوم ۱۲۰ شهر بانی قصبه شهر بانی اسکاتلند مرکب از سی و یک شهر بانی بلوکی و هیجده شهر بانی قصبه است

شهر بانیهای متروپل تحت اطاعت یکی از وزراء که مسئول امور داخلی است وزیر کشور نامیده می‌شود میباشد و فرمانده نیروی شهر بانی بنام رئیس یا کمیسیونر شهر بانی مترو پلیس در امور عمومی اداره در مقابل آن وزیر مسئول می‌باشد

وزیر کشور علاوه بر اینکه مقام پلیس متروپل محسوب می‌شود به تمام مؤسسات انگلستان و کال نظارت داشته و این حق خود را بطور قابل ملاحظه اعمال می‌کند - همین عمل از طرف استاندار اسکاتلند نسبت به پلیس کلیه شهرها و قصبات و بلوکات اسکاتلند انجام می‌گردد .

نیروی پلیس متروپل از ۱۸ هزار نفر تشکیل گردیده و قویترین نیروهای پلیس انگلستان است نیروهای بزرگ بعد از آن یکی نیروی لانکاستر است که عده آن ۲ هزار و پانصد نفر و نیروی وست راید نیپک یورکشاير ۱۸۰۰ نفر و منچستر ۱۶۰۰ نفر میباشد پلیس های اسکاتلند مجموعاً ۷۰۰۰ نفرند که بزرگترین واحد آن پلیس شهر گلاسکو میباشد که از یک‌ثلث عده هز بور تشکیل می‌شود - شهر بانی سلطنتی او لستر (شمال ایرلند) هم سه هزار نفر است جمعیت انگلستان و کال و اسکاتلند در سال ۱۸۳۹ در حدود ۶۴ میلیون تخمین زده‌اند بنا بر این بطور متوسط برای هر هفت‌صد نفر یک پاسبان وجود داشته ولی البته این نسبت در همه یکسان نبوده و نسبت واقعی پلیس در نواحی شهری و خارج شهر از ۱۰۰

۴۰۰ و نسبت مترو پلیس در نواحی شهری و خارج شهر از یک تا هزار فرقه میکند
نیروی پلیس مهمترین قسمت دفاعی کشوری را تشکیل میدادو در حقیقت
اسکلت این سازمان در حکم تیره پشت دفاع کشور بود در همه اوقات این
افراد در معاونت و یاری برای حفظ روحیه عمومی شهرت بسزائی پیدا نموده و
بسیاری از این افراد از لحاظ عملیات قهرمانی - از خود گذشتگی و رهبری
خود بسیار ممتاز و برجسته بودند-بسیاری از افسران پلیس از بریتانیا بخارج
فرستاده شده‌اند تا در کشورهای نجات یافته و حکومت نظامی متفقین در
کشورهای اشغال شده خدمت نمایند در این مورد نه تنها برای کارهای پلیش
بلکه برای امور از قبیل بهداری - نهضه آب - خواربار - صنایع - حمل و نقل
و غیره از وجود آنها استفاده میشده

پلیس کشوری در انگلیس و گال و اسکاتلند همه دارای اونیفورم سرمه
رلگ میباشند و فقط بازرسان آگاهی لباس شخصی میپوشند پاسبانان سلطنتی
او لستر لباس سبز قیره دارند - کلاه معمولی پاسبانان در بعضی جاهای کاست
و در بعضی دیگر کلاه خود میباشد و در تمام نیروها کاست را افراد کمکی
و کسانیکه درجه آنها از وکیلی بالاتر است و همچنین پاسبانانیکه دارای
وظائف مخصوص از قبیل پاسبانی موتورسیکلت سوارا تو مبیل و غیره همیباشند
استعمال میکنند بنا بر این لقب مردان آبی به پلیس کاملاً میچسید

رفتار پلیس نسبت باهالی - خود مبنی بر رفاقت و صمیمیت کامل است
بدون اینکه حیثیت و شئون خود را از دست بدهد پاسبان نماینده مجدد عظمت
قانون است ولی در شأن و حیثیت خود افراد نمیکند

در کتاب تعليمات پلیس چنین نوشته‌اند که مأمور پلیس بهیچوجه نماید
بخود اجازه دهد که از ناسزا و دشمن مردم بهیجان آمده از جابر رود زیرا
گفته‌های بیهوده و احمدقانه مردم بدون ارزش است که بایستی بهیچ شمرده شود
پلیس باید همیشه مؤدب بوده احترامات مردم را رعایت کند لیکن قاعده و
قانونی نیست که چنین تکلیفی الزاماً برای مردم وضع نموده باشد و دلیلی
وجود ندارد در افواه متداول است که پلیس (میتواند چنین تکلیفی را
عمل کند)

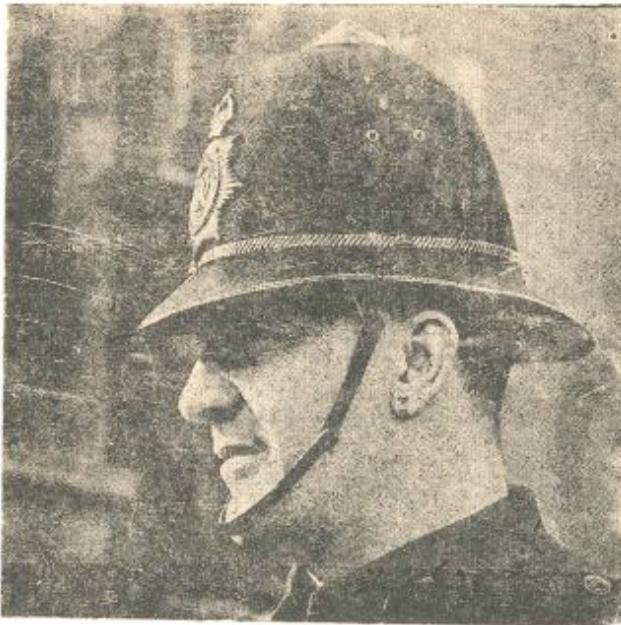
رژیم سابق پلیس در انگلستان

نکھمانان یا داروغه نموده از پاسبان قدیم بود که در قسمت های بسیاری از جهان وجود داشته و در انگلستان بموجب فرمان وینکستر صادر و از طرف ژرژ اول در سال ۱۲۸۵ مبنای قانونی تشکیل آن پلیس ایجاد شد ولی اورانمیتوان جداً یک هامور پلیس محسوب داشت این اصطلاح فقط به پاسبانی اطلاق مoshود که تحت این عنوان در زمان سلطنت هافری سوم بوجود آمد. اساس برنامه اصلاحی پلیس جدید بر هم زدن شبکردی بود اگرچه عالیترین جبهه این رژیم این بود که برای اولین مرتبه شهر لندن برای روز هم دارای پلیس گردید لیکن در آن موقع و حتی در شبها پس از آن فکر حمایت پلیس مخصوصاً در هنگام شب وجود داشت این فکر فقط در اوایل قرن حاضر بوجود آمد که موقعی که مردم در بستره آرمیده اند وقتی است که حتماً پلیس از منزل خود بیرون باشد زیرا تغییرات شگرفی که در زندگی اجتماعی و اخلاقی و عادات مردم پیدا شده آمد مخصوصاً بسته شدن اماکن عمومی در اوایل شب به پیدایش این فکر کمک نموده است.

معمولاً در ساعات اول شب بیشتر از سایر اوقات به پلیس احتیاج هست زیرا دزدی منازل و سایر انواع دزدی در این ساعات شایع تر و عبور و مرور و رسانی نقلیه سنگین تراست.

در قرن شانزدهم و اوایل قرن هفدهم امنیاء صاحب درکشور انگلیس و کال (بازوی اجرائی دولت محسوب می شد) لیکن در قرن هجدهم در قسمت امور پلیس مخصوصاً برای شهر ها از این امنیاء مانند معاونین آنها یعنی کشکچی های بروزن استفاده می شد

درلندن برای
بهبود وضع آنها که
تا آن موقع درخانه
های خود می نشستند
و در آنجا در ظاهر
بدادگستری اشتغال
داشتند لیکن عمل
آنها غالبا بیدادگری
بود راهی پیش گرفته
شد بدین ترتیب که
اداراقی تاسیس شد
تا امناصلح در آنجا
گرد آمده و بعض
خانه دراداره پحل و

پاسبانان انگلیسی که در اصطلاح (بو بی) میگویند از طبقه کشوری میباشد
فصل امور عمومی بپردازند و از این موقع محاکم صلح و محاکمات مشهورترین
این ادارات اداره بواسطه روبروی اپرای کاونت گاردن بود که در سال ۱۷۴۹ هانری
فیلد نیک که قبل از آن تاریخ یکی از داستان دویسان مشهور بود از طرف
دولت بریاست این اداره منصوب و برخلاف سایر دادگاهها مقرری دریافت میباشد
با انتصاب فلید نیک بریاست اداره بواسطه قدم های اولیه برای ایجاد حرفه
پلیس در انگلستان برداشته شد و از این تاریخ امور دادگستری و پلیس با یکدیگر
مخلوط گردید قبل از این از پاسبانان و ستمینستر را بصورت دسته
کوچکی در آوردند و آنها را بطريق معمول امروزی مأمور شدند که در اطراف به
تفتیش پرداخته بزهکاران را دستگیر نمایند در آن موقع شهر لندن مورد تهدید
دسته های منظم دزدان بود ولی پاسبان فیلد نیک در مدت کمی دست آنها را کوتاه
کردند پس از قوت فیلد نیک در سال ۱۷۵۴ ابتدا از طرف سرجان فیلد نیک که
که نابینا بود و بعداً در سال ۱۷۸۰ در گذشت و سپس چند صاحب منصب دیگر
دنیاله اقدامات را گرفته تا اینکه در سال ۱۷۸۲ دسته نوظهوری از پلیس بواسطه
روی صحنه پدیدار شد و آن عبارت از دسته از پاسبانان بود که برای حفاظت

لندن و حومه اسلحه بدست گرفته و این پاسبانان مسلح تا، ۵ سال بعد که جزء لیوروی متروپل شدند بنام (پاقرول پلیس مسلح) معروف بوده و مرتبما بعد از ظهر سر خدمت حاضر و در نیمه شب بمنازل خود میرفتند و این پاسبانان تشکیل شده بودند از سوار و جمعی پیاده که از راه‌افزار و شوارع جلوگیری مینمودند زمانیکه برای اولین مرتبه در سال ۱۸۵۰ در پلیس متروپل شعبه آگاهی که بعدها بصورت اداره تحقیقات جنائی درآمد دستور صادر گردید که کایه بازرسان آگاهی باید خود را کاملا با بزهکاران محل خود آشنا سازند نه اینکه با آنها معاشرت نمایند بلکه با یک نظر دقیق همواره مواطی حرکات و رفت و آمد آنها باشند و نیز ضمن دستورات ادارای قید شده بود که مامورین آگاهی هر چند لباس شخصی در بردارند ولی باید منتهای دقت را در اعمال و رفتار خود بطوریکه متناسب و لازمه شون پلیسی اخت بکار بردند.

در سال ۱۷۹۸ نیز سازمان بسیار مفیدی بنام پاسبانان رودخانه در تحت نظر قصاصات اداره پلیس تایمز بوجوآمد که بوسیله آن غارتگری و دزدی دریائی که تا آن زمان در رودخانه لندن شیوع داشت پایان یافت و این اداره بعداً بنام دیوزیون تایمز ضمیمه متروپل گردید

پاسبانان برزن - شبکردها - نکمبهان و مفتشین بواسیریت - پاسبانان رودخانه و پاسبانان اداره پلیس همکی مجتمع در موقع اصلاح شهربانی که سررا بر پیل پلیس لندن را بوجود آورد چنانچه پاسبانان برزن و شبکردها را از آن خارج و بقیه به ۳۰۰ نفر بالغ هیشود در سایر قسمتهای انگلیس و کال مؤسسات پلیس هر کب بود از پاسبانان مختلف و عده از آنها برجسته و هوش بودند.

اصلاح ثانوی پلیس در شهر های انگلستان غیر از لندن در سال ۱۸۳۲ بموجب قانون روشنایی و نکمبهانی که در پدید آوردن پلیس روز در خارج حدود متروپلین بشمار می‌رود شروع گردید این نظر در قانون انجمنهای بلدی مصوب سال ۱۸۲۵ برآورد گردید و بموجب آن پلیس فقط در شهر های کوچک انگلیس تأسیس شد و بنا بر این قید و محدودیت تا سال ۱۸۵۶ بلوکات دارای چنین پلیسی بودند.

در اسکاتلند اصلاح وضع پلیس در شهرهای بلوکات در بعضی نقاط مقارن و در بعضی دیگر قدری زودتر از شروع باصلاح در نقاط جنوبی بریتانیا آنجام پذیرفت پلیس (ایرلند) هم بمحبوب قانون پارلمانی مصوب ۱۸۲۲ تأسیس گردید لیکن پیش از آن تاریخ بمحبوب قانون ۱۷۸۷ پلیس دیگری تأسیس شده بود که بمحبوب آن برای هر یک یا چند قسمت بارون

پلیس زن در انگلستان

یک رئیس کلانتری و ۱۶ رئیس پاسگاه در نظر گرفته شده بود پلیس بارولی در سال ۱۸۸۲ جزء شهربانی جدید ایرلند درآمد و رئیسی کلانتریها تابع چهار بازارس کل قرار گرفته اند که حدود مسئولیت هر یک از آنها یکی از چهار ایالت ایرلند بود - در سال ۱۸۶۷ ملکه ویکتوریا برای حق شناسی از خدمات صمیمانه و صادقانه پلیس فرمان داد تا آنها را بعداً بنام پلیس سلطنتی ایرلند بنامند علیاً حضرت ملکه حق استعمال نشان بریط و تاج را به پلیس مزبور اعطاء نمود و در سال ۱۹۲۲ در روز اول ماه زوئن در موقع انحلال تشکیلات پلیس سلطنتی اولستر بوجود آمد و تدریجاً تشکیلات خود را توسعه و تکمیل نمود ولی در اوایل مردم ترس و وحشت عجیبی از پلیس داشتند ترس از اینکه پلیس جدید ممکن است برای جلوگیری از آزادی و برای مقاصد سیاسی یا جاسوسی مورد استفاده موافق شودا ین فکر خیلی دیر از خاطرها محو شد این ترس دائماً بوسیله مخالفت آشوب طلبان و ماجراجویان و اشخاص حسود و صاحبان هنافع و مطامع شخصی و بعضی از جراید همواره تقویت میشد تا اینکه پس از چند سال آین حقیقت روشن گردید که تنها کسانی که آزادی عمل و معافیت از مداخله پلیس را ازدست دادند همان افراد بزهکاران بودند

مقام و هسته‌ولیت پاسبان

بطوریکه در پوش بیان گردید پلوس جدید مانند پلیس قدیم یا ک مؤسسه پاسبانی است و اهمیت این موضوع مخصوصاً زیاد است زیرا مقام پاسبانی مبنای اختیاراتی است که پلیس امروزی انگلیس دارا نمی‌باشد

در بدء استخدام هر پاسبان مأمور پلیس که در شهر بانیهای انگلیس و کال بخدمت کمارده شود باید مراسم تحلیف بجا آورده و بدین ترتیب در حضور حاکم صلح اظمار میدارد که از روی صدق و صفا و خلوص نیت و وفا در مقام پاسبانی خدمتگذار پادشاه خواهد بود در اسکاتلندر طرز اجرای سوکنده اینست که می‌گویند وظایف پاسبانی را از روی حقیقت و واقعیت انجام خواهد داد و در ایرلند شمالی می‌گویند بخوبی واز روی صداقت اعلیحضرت پادشاه و حکومت ایرلند شمالی را خدمت خواهد کرد این وظیفه شایستگی و شخصیت پاسبانان انگلیس است زیرا بوسیله آن کاملا خدمتگذار قانون و ملت می‌گردد نه نماینده یا مأمور یکی از مقامات اداری یا قصائی کشور

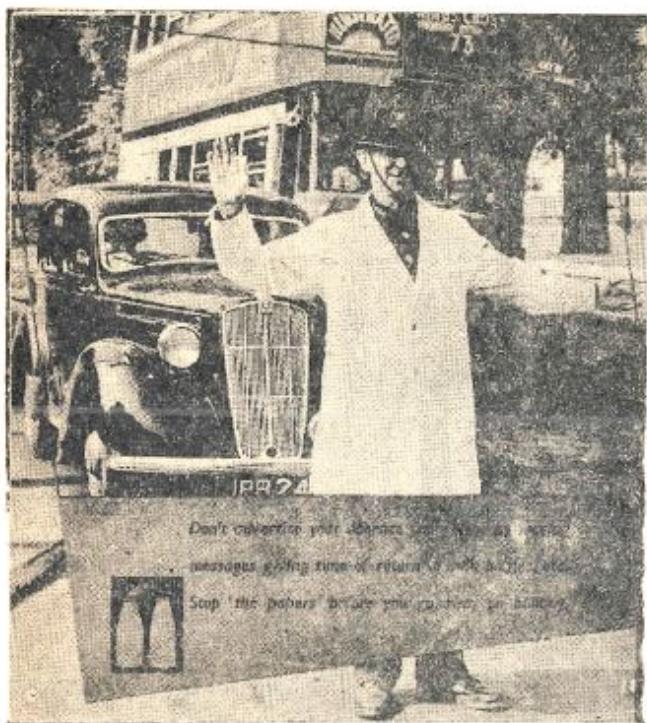
پاسبان نماینده یا خدمتگذار یا مأمور از طرف مقام پلیسی محل باهر کس دیگری نمی‌باشد بلکه او با استقلال تمام بعنوان دارنده مقام عمومی اختیارات خود را اعمال می‌نماید البته پاسبان تحت نظارت عمومی و هدایت افسران مافوق خود می‌باشد و این نظارت حائز کمال اهمیت است لیکن در جریان وظایف عادی پاسبان باید با هر وضیع که مراجعت می‌گردد اختیارات خود را بوجه مناسبی انجام دهد و باید همواره با ادراک و بصیرت و معلومات حقوقی خویش متکی باشد اختیارات افسران مافوق در امور پلیسی هیچ زیاد تر از پاسبان یا وکیل نیست و این امر فرق اساسی پلیس و سرباز شمرده می‌شود افسران مافوق پلیس مسئول اشتباهات افراد مادرن نیستند مگر در صورتیکه اعمال شکایت آمیز آنها براثر دستور صریح آنها انجام شده باشد و بنابراین پاسبان برای هرجرمی که در حال انجام وظیفه پاسبانی مرتكب نمی‌شود همانند اشخاص عادی باید در مقابل قانون جواب و محاکمه شود

ممکن است تصور شود که چون پاسبان خدمتگذار تاج و تخت و مقام سلطنت است بنا بر این پلیس انگلستان را پلیس دولتی محسوب داشت ولی اینطور نیست زیرا پاسبان بهیچوجه نمایندگی و مأموریت مستقیم از طرف مقام سلطنت را دارا نیست بلکه فقط در راه نگهداری امنیت و آرامش عمومی که ناشی از مقام سلطنت است خدمات خود را نسبت به تاج و تخت انجام میدهد. نظارت برای اعمال پلیس بهمده مجلس عوام است مجلس عوام انگلستان علاقه مخصوصی نسبت باسکاتلندیار و پلیس متروپل دارد و هر عملی که از رئوس شهر باشی یا هریک از مأمورین اوسر بزند ممکن است مورد استیضاح مجلس قرار گیرد در مورد سایر نیروهای پلیس وزیر کشو و در مورد نیروهای اسکاتلند استاندار اسکاتلند مورد استیضاح نمایندگان قرار می گیرد.

در سال ۱۹۳۳ در موقعیکه لرد ترنکارد مارشال نیروی هوایی سلطنتی متصدی مقام ریاست شهر باشی گردید تغییراتی از قبیل تأسیس مدرسه عالی پلیس از فکر او تراویش کرد و لواجع مربوطه از طرف دولت برای تصویب ببار لمان تقدیم گردید

وظائف و اختیارات پلیس

بطور خلاصه وظیفه عمدہ و اصلی پلیس حفظ نفووس و اموال است. یکی از وظایف اولیه پلیس اینست که حتی المقدور کوشش کند دزدان و جناهیکاران را بی آنکه صدمه و آسیبی با آنها بر سد دستگیر نمایند. دیگر از وظایف سنگین و عمدہ پلیس حفظ ورعایت مقررات مربوط به راهنمائی و رانندگی است و منظور این است که سلامتی مردم بحد اکثر امکان حفظ شود

سالم نگاهداشتمن خیابانها
وراهها برای کسانیکه از^۱
آن استفاده مهمنمایند همیشه
جزء وظائف پلیس بوده و
ویقینا هیچ وظیفه‌ای از این
مهمنت نمیباشد حد وسط عده
اشخاصیکه برای آن آدمکشی^۲
جان خود را لذت می‌هند
در انگلستان سالی صد نفر
میباشند از طرف دیگر
تصادفات راههای حتی در دوره
جنک با وجود اینکه عبور
ومرور وسائل نقلیه بسیار

تخفیف یافته بود مع الوصف یکی از وظایف هم پلیس تنظیم عبور و مرور وسائل نقلیه است ۱۹۴۵ نفر از فوت و ۲۵۰۰ نفر از جرح و زخم در سال میگردید در فوریه ۱۹۴۵ در مجلس عوام رقمهایی که خوانده میشد نشان مداد که عده اشخاصیکه برای تصادفات راهها مجروح گردیده‌اند بمراتب بیش از آنهایی است که مورد بمباران های هوایی دشمن واقع گردیده‌اند با این وسائل نقلیه بطور حتم کارزیادی برای پلیس ایجاد نموده است.

در سال ۱۹۳۸ مجموع جرائم رانندگی و تخلفات از قانون عبور و مرور که پلیس هتروپل با آنها رسیدگی نموده است بالغ بر ۲/۴۰۰۰ میباشد که از این عدد ۱۱۲/۰۰۰ مورد تعقیب گردیده و به محکمه تسلیم شده‌اند و ۶۷/۰۰۰ التزام کتبی گرفته شده و ۲/۲۶۶/۰۰۰ مورد دیگر با اینکه در محل وقوع تخلف پاسبان مربوطه شفاهای آنها تذکر داده و یا اینکه اخطار کتبی برای آنها فرستاده شده مبنی بر اینکه مقررات عبور و مرور را رعایت کنند این ارقام نشان میدهد که پلیس تا چه حدودی بجای تعقیب مختلف و متهم ساختن در ترغیب و مایل ساختن مردم به پوری از مقررات رعایت میکنند ولی در عین حال باید

دانست که این رویه فقط در صورقی مؤثر است که عابرین یعنی کسانی که از راهها استفاده می‌کنند با پلیس تشریک مساعی نمایند برای اجراء مقررات و سائط نقلیه پلیس موتور سوار و پلیس پیاده هردو مأموریت یافته و همچنین مأمورین پلیس تشویق می‌شوند که سهم خود را در بانی آوردن تعداد تصادفات و سوانح راه اجرا نمایند عدد زیادی از مأمورین شهربانی همه روزه در ساعات ورود و خروج اطفال در نزدیکی مدارس کمارده شده تا آنها را از هر کونه خطر حفظ کنند علاوه بر تمام اینها کنفرانسها و خطابه‌های در موضوع جلوگیری از خطرات عبور و مرور از طرف افسران بر جسته پلیس برای معلمون و اطفال در مدارس و همچنین در نمایشات صبحانه و سینماها ایراد شود

از جمله وظایف دیگر پلیس که شایسته توجه است رسیدگی بامور اسلحه گرم می‌باشد قوانین خرید اسلحه گرم واستعمال داشتن آنرا مقید بگواهینامه نموده که رئیس شهربانی محل صادر نموده باشد علت عدمه که پلیس انگلستان با خود اسلحه حمل نمی‌کند و فقط یک با توم چوبی کوچک دارد اینست که مردم هم اسلحه ندارند و با توم هم کمتر استعمال مینماید زیرا قدرت بدنی آنها به حدی است که متخلفین را بدون با توم دستگیر می‌کنند و باضافه کمتر اتفاق افتاده که پلیس با با توم مردم را بزنند چون پلیسهای ابله و بی ادب ممکن است چنین عملی بگنند حتی اگر افسران هم با با توم مردم را بزنند از خدمت شهربانی انگلیس خارج می‌گردند قسمت اعظم نقشی که پلیس انگلستان بازی می‌کند و نسبتاً از هر جهت مناسب می‌باشد هر هون قابلیت و مقام شامخی است که حکومت دموکراسی محلی انگلیس در طی شصده سال تحصیل نموده است در عین حال یکی دیگر از عمل عدمه آن معروفیت قابل ملاحظه پلیس و حسن اعتماد و دوستی است که مردم را وادار می‌کند در موقع ضرورت برای هر نوع راهنمایی و اطلاعات و یا کمک باولپن پاسبان مراجعت نمایند.

تعلیمات زیر به شکل اندرز در سال ۱۸۴۰ از طرف رئیس کلانتری بلوك لانکستر برای پاسبانان صادر گردیده است و ما هم عیناً آنرا برای اطلاع افراد پلیس ایران درج مینمائیم.

اندرزهای زیر

باید جدا از طرف پاسبانان شهر بانی رعایت و همواره در خاطر آنها باشد

۱ - اختیاراتی که به پاسبان داده شده برای اینست که از مردم حمایت کند نه اینکه نسبت با آنها تعدی نماید

۲ - کاری کنید که موضوع جلوگیری از جرم که باید با اشتیاق کامل و از روی قاعده و ترتیب اختیارات و مساعی خود را برای تامین آن مصروف دارید بطور مؤثری انجام پذیرد.

۳ - وقتی که جرمی بوقوع پیوست بدون ازدست دادن کوچکترین فرصت باید برای کشف و دستگیری بزهکار و تسلیم او به دادگستری سعی بلینگ مبذول دارید.

۴ - باید اطلاعاتی نسبت به کلیه دزدان مشهور و بیکاران و اشخاص نامرتب دانسته و آنها را بشناسید.

۵ - بطور دقیق و باریک مراقب کسانی که وسیله معیشت معلوم و معین نهارند باشید.

۶ - ازولگردی جلوگیری کنید.

۷ - در انجام وظائف بی غرض و بطرف باشید

۸ - کلیه قمایلات حزبی و سیاسی را از مغز خود بیرون کنید.

۹ - هنگام پیش آمد های غیر مترقبه و منازعات غیر قابل احتمال احتراز در انجام وظیفه خود آرام و ملایم و در عین حال شجاع و جسور باشید.

۱۰ - از بحث و مجادله بپرهیزید و هرگاه فیحش و هتك حرمت و ناسزا و یا رفتار خشونت آمیزی از کسی دیدید منتهای حسن خلق را از خود نشان دهید.

۱۱ - دانما خود را در کمال مقافت و همچنین هوشیاری نگاه دارید زیرا یک لحظه سستی باعث انفصال پاسبان می شود

۱۲ - حساب وجوه و اموالی که برای تسلیم بشما سپرده شده یا در اجرای وظیفه بهم داده شود با کمال صداقت و شرافت و فوریت پس بدهید.

با در نظر گرفتن مراتب مذکور همواره بخاطر داشته باشید که شرافت و صداقت بهترین سیاست است

هرگز در قهوه خانه ها و آجوفروشیها نروید.

صرفه و صلاح هر کس در این است که قسمتی از وقت خود را صرف خواندن و نوشتمن و بالابردن سطح معرفت عمومی خود بسمايد زیرا جهالت و نادانی سر شکست ناپذیر ترقی و پیشرفت است .

پلیس انتظامی پاریس

دائره پلیس انتظامی یکی از دوائر فعال و مهم شهر بانی پاریس است. از تعداد ۳۰۰۰۰ نفر افراد وابسته شهر بانی بیش از ۲۰۰۰۰ نفر در اخته پلیس انتظامی شهر است. بهمین جهت در این اجتماع وسیع که در شهر سکونت دارد پلیس انتظامی با ۲۰ ناحیه و ۸۰ بخش ناحیه سن که هر کدام مثل شهری می‌باشد پلیس انتظامی (ام.ت.) که مأمور حفظ و حراست اهالی پاریس است سه رل اساسی و نقشی عمدی را بازی می‌کند.

۱- اقدامات احتیاطی و پیش‌بینیهای احتمالی - پلیس انتظامی که حافظ امنیت پاریس است قبل از موارد تجاوز از قانون را پیش بینی کرده و جنایتکاران را از فعالیتهای احتمالی جلوگیری مینماید و با این عمل خود آرامش اهالی شهر را تأمین مینماید

۲- سرکوبی اشاره و افراد مدخل آرامش عمومی. توقيف جرم و جنایتکاران در مورد تخطی از موارد قانون و وقوف بر آن بازداشت مجرمین جنایات مشهور و علني در حین ارتکاب جرم

۳- پلیس هدده دار قوای انتظامی است و در موارد اغتشاشات یا ظاهرات دسته جمعی وظیفه دار استقرار نظم است تشکیلات این پلیس کاملاً با وظائف آنها هم‌آهنگ است:

تحت اوامر رئیس شهر بانی کل کشور و معاون او رئیس دوائر پلیس انتظامی سمتادی تشکیل می‌دهند که (هسته مرکزی) و محور اصلی جریان بسیار همتر کر و تشکیلات عمیق و مدرن آن است.

همون سقاد است که بوسیله دفتر اجرائیات خود تمام اصول سه‌گانه فوق را بدین ترتیب بموقع اجراء می‌گذارد:

۱- تهیه و گرداندن دوائر انتظامی -

۲- طرحهای مربوط به محافظت و نگهداری مؤسساتی که جنبه حیاتی دارد

۳- برنامه‌های تأمینی هر موقع نقل و انتقالات شخصیت‌های برجسته (ریاست جمهور- کابینه‌ها و غیره)

- ۶- تشکیل توقيفگاههای دسته جمعی برای اوباش و مجرمین که امنیت عمومی لزوم توقيف آنها را قبل از محاکمه ایجاد مینماید.
- ۵- بمرحله اجرا کذاردن دستور رئیس کل شهربانی در مواردی که بیم اغتشاش و ناامنی میروند

کلیه این اقدامات بجهالت قابل امکان است زیرا ستاد فوق الذکر سرویس ارتقا و انتقال بسیار هر تبی دائر کرده است که در واقع حکم محور اساسی چرخهای این دستگاه عظیم را دارد

این سرویس دائماً در هر لحظه آماده دریافت کلیه اطلاعات و اخبار لازم جهت هدایت و رهبری این دو اندیشه متقابل فرامین و تعیینات بدو این اجرائی میباشد کلیه این امور با استفاده از دستگاههای ارتباطی عالی بر قی از قبیل تلفون تلکراف کوشی - رادیو انجام میپذیرد

شهربانی در واقع یک سیستم ارتباط تلفنی بسیار کاملی در اختیار دارد که بسیاری از پایتخت های دیگر فاقد آنها هستند.

تعداد هزار و پانصد پست اختصاصی ستاد فوق الذکر را بشعب مختلف کلانتریهای بخشها و محله ها و همچنین بتمام بخش های نکم بانی ناحیه سن مربوط میسازد این پست ها در عین حال نیز ممکن است بوسیله امر عمومی آماده و دست بکار شوند بعلاوه یک شبکه مرکزی الکتریکی مجهز با تابلو های راهنمائی بر قی که بوسیله لامپهای خود کار روشن و قاریک میشود در هر آن بستاند مرکزی اجازه میدهد که با ۶۱۷ دفتر اطلاعات پلیس که در تمام چهارراههای مهم شهر و حتی در جنگلهای بولونی و نسان مستقر هستند و بالنتیجه با فرد افراد پلیس که حافظ امنیت عمومی هستند ارتباط دائم داشته باشد. یک شبکه رادیو با ۳ موج کوتاه و سه دسته فرکانس بستاند مزبور اجازه میدهد که آمار عملیات انجام شده را در هر آن دریافت داشته و در مقابل فرامین و دستورات فوری مورد لزوم هریک از سی اتوبیل مجهز بدستگاه فرستنده و گیرنده را صادر نماید این اتوبیل ها در تمام ۲۴ ساعت شبانه روز در تمام ناحیه سن رفت و آمد میکند و هر جا که وجودشان مورد لزوم واقع شود فوراً در عرض کمتر از چند لحظه خود را با آنها میرسانند

با استفاده از این وسائل مدرن ریاست پلیس پاریس کنترل دائمی جاده های عمومی را برای خود حفظ میکند. ستاد تامینی فوق قادر است نیروی پلیس مورد احتیاج هر قطه پاریس یا حومه آنرا از قواییکه در سر بازخانه پاریس پیوسته آمده دارد ارسال دارد. در عین حال این ستاد میتواند اقدامات لازم جهت توقيف فوری در مورد توقیف مثلا یک اتومبیل که مسافر آن مرتکب توطئه بُی شده اند بعمل بیاورد. و بازمیتواند به پلیس امدادی اعلام خطر فوری نماید زیرا تقاضاهای عمومی که بوسیله شماره ۱۷ شبکه تلفن عمومی ارسال میشود مستقیما به ستاد میرسد و همچنین در موقع حريق - حادثه . اختناق و امثال آنها قادر است کمک فوری و موثر بنماید.

بموازات این ستاد که در عین حال هم دستور مدد و همکاری میکند تعداد جالب توجهی دوازده بزرگ وجود دارد که وسائل اجرای مأموریت های شهر بانی پاریس را فراهم میکند.

مدیر سرویس فنی - تمام تکنسین های شهر بانی را تحت اختیار خوددارد و اختصاصا سرویس مجهز اتومبیل را باید نام برد که شامل تمام وسائل نقلیه است که مورد استفاده پلیس قرار میگیرد از قبیل اتوسیارها . اتومبیل های مجهز برادیو و بلندگو اتوسیبل فرستنده و کیرنده دار - ماشین های پلیس و تعداد آن در حدود صد کامیون و کامیونت - سرویس موتورسیکلت سوار وغیره تعمیر کارگاه های اسلحه سازی که انواع مختلف طباقچه های ساده و خود کار درست میکنند و اینها اسلحه های هستند که حافظین آرامش پاریس (پاس بانان) با آن مجهزند بالاخره سرویس عکاسی وغیره که همه تحت اداره سرویس فنی قرار دارند.

یکی دیگر از دوانری که تحت نظر مدیر سرویس فنی قرار دارد پلیس بحری است . این پلیس بوسیله قراولان سریع السیر و قایقهای نجات براسکله ها و بار انداز ها و جریان آب رودخانه سن نظارت مینماید و خود جداگانه یک شعبه پلیس امدادی بحری تشکیل میشود. اما پلیس (هوائی) . این پلیس رفت و آمد هوایی هارا بر فراز پاریس کنترول میکند و همچنین رسیدگی به نمایش های هوائی (عملیات آکروباسی هواپیما ها) و پرواز بالون های تفریحی

که بیشتر روز های جشن و عید بر فرآز میدان کوونکور دویاشانزلیزه بعملیات می پردازند.

دوازه اختصاصی دیگری نیز هست که ماموریت متنوع و مشروحی از قبیل

۱ - سرویس حفاظت ریاست جمهوری که مامور حفاظت شخص رئیس جمهور است.

۲ - سرویس موزیک پلیس

۳ - دسته هوزیک مسلح ۱۲۰ نفر

۴ - سرویس راهنمائی که در آن افراد ورزیده ئی عنویت دارند

۵ - مدرسه پلیس در دوره تحصیل یکساله این آموزشگاه افراد پلیس جوان با متده فنی و عملی مربوط بشغل خود تربیت میشود بدون اینکه از برنامه تعلیمات ورزشی یا اطلاعات عمومی و دروس نظری چیزی کاسته باشند.

همترین سرویس ها (دائره راهنمائی رانندگی) است. افراد وابسته با این دائره نشان مخصوصی روی بازوی خود دارند. روی این نشان شکل گردونه ئی با حاشیه دوزی نقره رسم شده است افراد پلیس راهنمائی و رانندگی با چوب مخصوص سفیدی که در دست دارند رفت و آمد ماشین های پاریس را کنترل و تنظیم میکنند. تمام امور مربوط بر راهنمائی با چراغ های خود کارنگی مربوط به دین سرویس است

سرویس اتوبوس رانی جزء تشکیلات کلی اتومبیل رانی و مسابقات با اتومبیل وغیره میباشد.

* تمام آنچه که تاینچا گفته شد از امور اختصاصی پلیس بود. حال باقی می ماند امور دیگری که در حوره صلاحیت پلیس محلی است و جزء امور و وظائف عادی آن است این امور بحسب ۴ حوزه کار آگاهی پلیس انتظامی است. پاریس و حومه آن که به حدود خانه سن میرسد به ناحیه هنر قسم میشود که هر یک بو سیله یک کمیسر ناحیه ئی اداره میشود.

هر ناحیه مشتمل است بر

۶ - تاچهار بخش و چند پاسگاه پلیس که محل تجمع حوزه های مجاور

از جمن‌های محلی است. مثلاً ناحیه اول شامل سه بخش مغرب پاریس است :
بخش‌های ۸ و ۱۶ و ۱۷ شانزه لیزه اوتوی، باتینیو، کولومب، کوربوا.

توال آو پوتونی دی میباشد.
وبالآخره هر بخش پاسگاه پلیسی دارد که تحت فرمان یک کلانتر است که
بوسیله معاون سر کلانتری تعیین و بوسیله یک گروه ۱۰۰ نفری پاسبان تحت فرمان
یک افسر گارد سوار شهر بازی کمک میشود.

باداشتن اضباط کامل و دیسپلین و رعایت سلسه مراتب منظم دستجات
پلیس پاریس خیلی کمتر از دستجات مشابه پایتخت های ممالک دیگر جنبه
نظمی دارد پاسبانان معمولاً محل نگاهداری مانند سربازخانه هاندارند و در
عنزلهای خود زندگی میکنند و هر روز برای انجام خدمت ۸ ساعته خود بمحل
ماموریت خویش رهسپار میشوند.

پست مرکزی هر بخش معمولاً در حوزه های شهرداری هر محل مستقر گردیده
است و دفتر کلانتری پلیس و همچنین پست موتوریزه پلیس امدادی و نفرات وابسته
به آن در همین محل قرار دارند.

هر بخشی شامل چهار محله است کلانتری های هر محله مستقل هستند و
تابع شهر بازی نمیباشند بلکه بالعکس تابع مقامات قضائی هستند و وظائف
دیگری دارند. معهذا در هر کلانتری پاسگاه پلیس های شهر بازی وجود دارد که
در صورت لزوم مورد استفاده قرار میگیرند و دربروز اغتشاس اهنيت هر محله را
تامین مینمایند

مامورین نگهبانی و نظارت بر اهنيت عمومی یا از کلانتری های بخش و یا
دوازه ناحیه یا از هردو بطور تساوی تحت فرمان پادگان مرکزی انتخاب و
در اختیار پادگان مرکزی گذاشته میشود.

حوزه های بخش شبها بوسیله مامورین نگهبانی دوچرخه سوار اداره
میشود و عملیات آن بامعاونت و همکاری مامورین پیاده تکمیل میشود حوزه های
بخش هر کدام یک عدد مامور ۵۰ تا ۲۰ نفره در اختیار دارند و عنوان پاسگاههای
موقتی در بعضی بخشها شبکه های مخصوصی دارند که برای بازجویی های رین

جهت تحقیق در هویت آنها و یا بررسی بوضعیت اشخاص مشکوک و نظارت بر دسته ها و انجمن ها بکار مپرورد.

سرویسهای اتومبیل های رادیو دار در تمام مدت شب در حالیکه همیشه مجهز و مهیای حضور در محلهای واقعه میباشند درآمد و رفت بوده و بعضی از این دوائر دارای وسائل نقلیه کوچک مسلح به مسلسلهای سبک میباشند مأموریتن کشتی موتو رسیکلت سوارش بروز در پاسگاههای ثابت استقراردارند ستادهای گان هر کزی به گشتی های مجهز ب ماشین های رادیودار مستقیماً فرمان میدهند. این گشتی ها مأمور حفاظت مؤسسات رهبری و دفاتر پستی میباشند و بعلوه مأموریت دارند با دسته جات او باش مبارزه نمایند و معمولاً از ۴ پلیس و افسر کار آمد مجهز به اتومبیل های پلیس تشکیل میشود که همه مسلح هستند.

پایان

رئیس شهربانی ایران

سازمان پلیس فرانسه و انگلستان را دیدن نموده

روز پنجشنبه بیست و هفتم مهر ۱۳۲۹ تیمسار سرتیپ دفتری رئیس شهربانی کل کشور باروپا عزیمت نمودند ایر مسافرت بنا بدعوت رئیس پلیس فرانسه و رئیس پلیس لندن صورت گرفت.

تیمسار دفتری ابتدا بپاریس رفتند و پس از ۲۶ روز اقامت در آن شهر به لندن عزیمت نموده و مدت ۱۱ روز مهمن رئیس پلیس لندن بودند و روز شنبه هفتم آذر پس از چهل روز توقف در اروپا به تهران وارد شدند.

در پاریس و لندن بافتخار ورود تیمسار دفتری ضیافت‌های باشکوهی داده شد و دریکی از میهمانی‌ها رئیس پلیس فرانسه لئونال ضمن نطقی که ایراد نمود نشان (لژیون دونور) را که از نشانه‌ای معروف فرانسه است با تشریفات مخصوصی از طرف رئیس جمهور فرانسه بر رئیس شهربانی ایران اعطای کرد و همچنین رئیس پلیس فرانسه یک باتون کوچک و یک پلاک که نشانه صد و پنجاه‌مین سال تأسیس پلیس فرانسه است بعنوان یادگاری به رئیس شهربانی اهداء نمود.

تیمسار دفتری کلیه مؤسسات پلیسی فرانسه و اسکاتلند یارد انگلستان و سازمان کارآگاهی آنجا را دیدن نمودند و حال در نظر دارند پژوهش‌های اصلاحی خود را تدریجیاً در شهربانی عملی تمایند و مخصوصاً آمور راهنمائی و رانندگی مورد توجه مخصوص ایشان است.

امیدواریم با لیاقت و کاردانی که تاکنون از خود بروز داده اند نسبت به نظریات اصلاحی خود موفقیت حاصل و نام نیکی از خود در شهربانی ایران بیادگار گذارند.

فقطنامه

صفحه	سطر	غلط	قرار	صفحه	سطر	صفحه	سطر	غلط
۱	۹	پس	فرا	۲۶	۲۶	میبرد	۱۳	بریاست
۰	۱۳	میکشند	پریاست	۳	۲۶	مقصر	۲۴	است
۹	۹	د	تا	۴	۲۷	اهمیت	۹	بهرج
۱۱	۹	سنبلج	شهربانیها	۱۳	۳۲	فورت	۱۲	سربی
۱۱	۱۰	سنبلج	شهربانیها	۵	۴۲	میکشید	۹	رکن الدین
۱۱	۱۹	نایب سلطنه	شهربانی را	۲۳	۴۲	روحایون	۱۱	انجام
۱۴	۲۳	نایب سلطنه	شهربانی	۱۷	۴۳	انتظامی	۲۰	ایشان
۱۰	۱۱	روحایون	ابحام	۱۳	۵۰	درین	۴	انتشارات
۱۰	۲۰	درین	شهر	۱۷	۵۰	نمود	۷	و اطلاعات
۱۶	۷	وزیر	منصب شدند	۹	۵۳	وزیر	۷	منصب شدند
۱۶	۱۰	وا	شعبه کندر و	۲۳	۵۷	را	۱۰	شعبه کندر و
۶۱	۲۱	مبتدلی	سرگردی	۱۲	۸۰	مبتدل	۱	سمتها
۲۰	۱	با بیب	سمتها	۱۳	۸۰	نایب	۱۴	او زدمیر پاشا
۲۱	۱۴	تعیین	او زدمیر پاشا	۲۴	۸۳	تعیین		

